

Prof. Dr. Âdem Tatlı

YARATILIŞ

Soru ve cevaplarla;
Gayeli ve planlı yaratılış,
Kuran-ı Kerim'e göre yaratılış,
Akıllı tasarım,
Yaratılış ve Evrim görüşü

KORKUTELİ-2020

ISBN:

Prof. Dr. Âdem Tatl

1947 yılında Antalya ilinin Korkuteli ilçesine bağlı Küçükköy’de doğdu. İlkokulu köy’de, Ortaokulu aynı ilçede, liseyi Aydın Ortaklar Öğretmen Okulu ve Ankara Yüksek Öğretmen Okulu Hazırlık sınıfında okudu. 1970 yılında Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü’nden ve Ankara Yüksek Öğretmen Okulu’ndan mezun oldu.

1970-1971’de Tokat Öğretmen Okulu’nda öğretmenlik yaptı.

1971 yılı Şubat’ında Atatürk Üniversitesi Temel Bilimler Yüksek Okulu’na Okutman olarak girdi. 1972 yılında Botanik asistanı oldu. 1975 yılında Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi’nde doktorasını tamamladı. 1975 yılında kısa dönem askerlikten sonra, 1978-1979 yılları arasında İngiltere’nin Manchester şehrinde konusuyula alâkalı araştırmalarda bulundu. 1982 yılında doçent oldu. 1988 yılında Profesör olarak Selçuk Üniversitesi Biyoloji Bölüm Başkanlığına getirildi.

1993-1996 yılları arasında Dumlupınar Üniversitesi Rektör yardımcılığı ve Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanlığı’nı yürüttü. 1997-1998 yıllarında Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Müdürlüğü ve 1998-2004 yıllarında Çevre Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürlüğü görevlerinde bulundu. Üniversiteler Arası Kurul üyeliği ve Kredi Yurtlar Kurumu Genel Kurul üyeliğinin yanı sıra, Üniversite Yönetim Kurulu ve Senatosu ile Fakülte Kurulu ve Fakülte Yönetim Kurullarında vazife yaptı.

25 Nisan 2014 tarihinde yaş haddinden emekli oldu.

2006 yılından beri “sorularlaevrim” sitesinin sorumluluğunu yürütmektedir.

Yayınlanmış kitapları:

- 1-*Erzurum Bölgesi’nin Yaygın Çayır ve Mer’a Bitkileri*. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Yayını, Ankara, 1988.
- 2- *Genel Biyoloji*, Hilal Ofset, Isparta, 10.baskı, 2018.
- 5- *Bitki Coğrafyası*.Bizim Büro, Ankara, 2004.
- 6-*Türkiye Vegetasyonu*. Bizim Büro, Ankara, 2004.
- 7- *Beyniniz Yıkandı mı?* Zafer Dergisi yayını, 1983.
- 8- *Fosiller ve Evrim*. Cihan Yayınları, 1984.
- 9- *Merak Ettiklerimiz*. 4. baskı,Cihan Yayınları,İstanbul, 1984.

- 10- *Evrin Raporu*. M. E. Bakanlığı Yayını, 1985.
- 11- *Evolusyon*. Zafer Dergisi yayını, 1984.
- 12- *Yaratılış, Evrin ve Halk Eğitimi*. M. E. Bakanlığı Yayını,1984.
- 13- *Yaratılış Modeli*. M. E. Bakanlığı Yayını, 1985.
- 14- *Evrin ve Yaratılış*. Hilal Ofset, Isparta, 5.baskı, 2018.
- 15- *Evrin, İflas Eden Teori*. Bedir Yayınları, İstanbul,1990.
- 17- *Gayeli ve Plânlı Yaratılış*. şehzade Yayını, 2007.
- 18- *Biyolojiden İdeolojiye Evrin Teorisi*. Zafer Dergisi Yayını, 2007.
- 19- *Tarih Boyunca Biyoloji Felsefesi*. Mavi Ufuk Yayınlar, 2010.
- 20-*Bilimlerin Işığında Yaratılış*. Üsküdar Üniversitesi Yayını, İstanbul, 2.baskı, 2017.
- 21-*Etik ve İnsanî Değerler*. Hilal ofset Matbaası, Isparta, 3.baskı, 2019.
- 22-*Sorularla Evrin ve Yaratılış*. Hilal Ofset, Kumluca, 2.baskı, 2017.
- 25- *Áyetlerin ve Hadislerin Dilinden Yaratılış*. Editör. Hilal Ofset, Isparta, 2018.
- 26- *Biyoloji ve Kimyanın Dilinden Yaratılış*. Editör ve makale yazarı. Hilal Ofset, Isparta, 2018.
- 27- *Felsefenin Dilinden Yaratılış*. Editör ve makale yazarı. Hilal Ofset, Isparta, 2018.
- 28- *Tabiatın, Matematiğin, Mühendisliğin, Tıbbın ve Ziraatın Dilinden Yaratılış*. Edit. Hilal Ofset, Isparta, 2018.
- 29-*Bilimlerin Dilinden Yaratılış*. Hilal Ofset, Isparta, 2019.
- 30-*Sağlıklı Yaşama ve Manevî Bakım*. Hilal Ofset, Isparta, 2019.
- 31-*Astrofiziğin Dilinden Kozmoloji*. Üsküdar Üniversitesi Popüler Bilim Serisi-3, İstanbul, 2019.
- 32- *Hakkın Dilinden Ontoloji*. Üsküdar Üniversitesi Popüler Bilim Serisi-4, İstanbul, 2019.
- 33- *İslamiyet İlimlerin Reis ve Pederidir*. Üsküdar Üniversitesi Popüler Bilim Serisi-5, İstanbul, 2020.
- 33- *Hayat Bir Yardımlaşmadır*. Üsküdar Üniversitesi Popüler Bilim Serisi-6, İstanbul, 2020.
- 33- *Varlıkların dilinden Yaratıcıyı Tanıma*. Üsküdar Üniversitesi Popüler Bilim Serisi-7, İstanbul, 2020.

İÇİNDEKİLER

YARATILIŞTAN VE BİR YARATICIDAN BAHSETMEK	
BİLİMSEL MİDİR?.....	7
İslâmiyet aklın kullanılmasını ister.....	10
Bütün ilimler ve fenler Allah'ın bir ismine dayanmaktadır.....	12
Görmekle yaratılışı anlamak mümkün müdür?.....	16
ALLAH'I DOĞRU ANLAMAK.....	19
Allah kendisini Kur'an'da tarif etmektedir.....	20
“Ol” Der, O da Oluverir.....	23
Bir kimse ne kadar bilgi sahibi olsa, Allah'ı bilmede o kadar terakki eder.....	25
Her şey Allah'ın ilmindedir.....	26
Madem Allah benim ne yapacağımı biliyor.....	26
Madem her şeyi Allah yaratıyor.....	28
Allah kendinden büyük bir mahlûk yaratabilir mi?.....	30
Canlıların ölümü Allah'ın rahmetiyle nasıl bağdaştırılır?.....	34
Depremde masumların ölmesi rahmete uygun mu?.....	36
GAYELİ VE PLANLI YARATILIŞ.....	39
Gözlüğün ustası vardır, ama göz tesadüfün eseridir!.....	41
Bir ilah yerine sayısız ilah.....	41
Varlıklar nasıl ortaya çıkmıştır?	42
Sadece sebep sonuç ilişkisiyle kâinatı anlamak mümkün müdür?.....	45
Yaratılıştaki sebeplerin rolü nedir?.....	46
Yaratılış sürekli midir?.....	47
KUR'AN-I KERİM'E GÖRE YARATILIŞ.....	49
Varlıkların yaratılış gayesi nedir?.....	49
Varlıkların hareketi, onların bir nevi konuşmasıdır.....	52
Kur'an'a göre varlıkların ilk yaratılışı nasıl gerçekleşmiştir?.....	53
İnsan yoktan mı yaratılmaktadır?	55
Yoktan var olmaz, var olan yok olmaz mı?	56
İLK İNSAN NASIL YARATILMIŞTIR?	58

İnsanın bedenine ruh ne zaman gelmektedir?.....	63
Kopyalanan canlıların ruhu yok mudur?.....	64
Tüp bebekle koyunu kopyalama arasındaki fark nedir?.....	66
Tüp bebek nedir?.....	66
Kopyalama Olayı Nedir?.....	66
Hız. Âdem'in çocukları nasıl çoğalmıştır?	68
Hız. Âdem'den önce yer yüzünde insan var mıydı?.....	68
Melekler insanın kan dökücü özelliğini nereden biliyordu?.....	68
Kur'an'da; " <i>Allah sizi yerden (Bitki bitirir gibi) bitirdi</i> " ifadesini nasıl anlamak gerekir?.....	70
Hız. Âdem'de tek renk ve ırk karakteri olduğu halde, günümüzdeki farklı renk ve ırk karakterleri nasıl ortaya çıkmıştır?.....	71
Hız. Âdem'den günümüze kadar geçen süre ne kadardır?.....	72
Hız. Âdem'in boyu ne kadardı?.....	75
İnsan konuşma kabiliyetini nasıl kazanmıştır?.....	75
Hız. Âdem'e eşyanın isimlerini öğretilmesinden maksat nedir?.....	76
YENİ YARATILIŞ MODELİ NEDİR?.....	80
AKILLI TASARIM TEORİSİ	84
a- İnsanda görme olayı.....	85
b- Tüycükler	86
c- Bakteri kamçısı (Flogellatum).....	88
d- Kanın pıhtılaşması	90
f- Hücre içi nakil sistemleri.....	94
h- Savunma sistemleri.....	96
j- Adenozin Mono Fosfat (AMP)'in sentezi.....	97
Akıllı Tasarım Teorisi'nin değerlendirilmesi.....	99
Akıllı Tasarım Teorisi'nin kazandırdıkları.....	100
Yaratılış ve evrim görüşünün karşılaştırılması	101

YARATILIŞTAN VE BİR YARATICI'DAN BAHSETMEK BİLİMSEL MİDİR?

-Evet bilimseldir. Yaratılıştan ve bir yaratıcıdan bahsetmek bilimseldir. Zaten İslamiyet'te fen ile din birbirinin mütemmimidir, yani tamamlayıcıdır. Zira bütün ilimlerin konusu kâinattaki varlıklardır. Bir başka ifade ile kâinat kitabıdır. Bu kitabın müellifi de Cenab-ı Hak'tır. Bütün kâinat O'nun Kudret sıfatını eseridir.

Kur'an da Allah'ın kelim sıfatının eseridir. Dolayısıyla İslamiyet bütün ilimlerin reis ve pederidir. Bir yaratıcının bilim âleminde çıkarılması pozitivist felsefenin ürünüdür. Bütün bilim dünyası yaklaşık 200 yıldır bu materyalist felsefenin tesiri altındadır. Bu düşünce tarzı, bir yaratıcıyı devreden çıkararak kâinatın ve içindeki varlıkların teşekkülünü tamamen tesadüf ve tabiat kuvvetlerine bağlamaktadır.

İşin garibi, bu ateist felsefenin görüşü, güya bilimsel bilgi gibi gençlere takdim edilmektedir.

Aslında on birinci asra kadar İslâm âleminde fen ve din bilimleri ayrı değildir ve medresenin içerisinde bütün bilimler tahsil edilmektedir.

İslâmiyet'le bilimin çatışması söz konusu değildir. Çünkü, İslâm dini, kâinatın tamamını âdeta bir kitap gibi kabul eder. Allah'ın kudret sıfatının eseri olan ve elementlerle yazılmış bir kitap. Yani, kâinat kitabı. Her bahar sanki bu kitabın bir sayfası, asırlar o kitabın formları hükmündedir. İnsan da bu kitapta bir kelimedir. Bütün ilimlerin konusu, bu kâinat kitabıdır. Yani, taşıyla, toprağıyla, havasıyla ve suyuyla, bitkiler, hayvanlar ve insanlarıyla âlemi dolduran canlı ve cansız umum varlıkların yapısını, bağlı olduğu kanunları ortaya koyma görevi bilimlerindir. Bilimler bir bakıma bu kâinat kitabını tefsir etmekte, yani açıklamaktadır. Atomdan

galaksilere kadar her bir cismin yapısında ve tâbi olduğu kanunlarda; yüksek ve derin bir ilmin, geniş bir kavrayışın, engin ve sonsuz bir düşüncenin, son derece hassas bir ölçü ve plânlamanın, gayet merhametli ve sanatlî yapılışın varlığı görülmektedir. İşte, Allah'ın eseri ve sanatı olan bu kâinat kitabı, O'nu tanıttırmaktadır.

“*Din ayrı, bilim ayrıdır*” düşüncesi materyalist felsefenin ürünüdür. Bilimle din, akılla vahiy arasındaki kavga, İslâm medeniyetinin kavgası değildir. Çünkü bilimlerin konusu Allah'ın kudret sıfatının eseri olan kâinat kitabıdır. Kur'an da, Allah'ın Kelam sıfatından gelmiştir. Bunlar arasında çelişki ve çatışma olamaz. Tam aksine, Kur'an kâinat kitabının bir nevi tefsiridir. Çok sayıda ayet ve hadis metninden anlaşıldığı üzere, İslâm dini ilme ve ilim adamına büyük önem vermektedir.

Nobelle mükâfatlandırılan Pakistanlı fizikçi Prof. Dr. Muhammed Abdüsselam ilimleri; “**Allah'ın kâinattaki eserlerini inceleme san'atı**” olarak tarif eder.

Bilimler kâinattaki varlıkları inceler. Dolayısıyla bilimlerin ele aldığı konular kendi dilleriyle yaratıcılarının varlığını ve birliğini göstermektedirler.

Günümüz bilim camiasında genellikle kâinattan elde edilen bilimlerin takdiminde Yaratıcı nazarlardan gizlenmekte, sebepler doğrudan işi yapan fail olarak verilmektedir.

Bir hatıra

Mayıs 2019'da Batı Anadolu şehirlerinden birisinde Fen Lisesinde “**Bilimlerin Dilinden Yaratılışı ve Yaratıcıyı Anlamak**” adı altında bir konferans verdim. Konferans sonunda soru-cevap kısmında gençlerden birisi söz alarak şöyle dedi:

“*Anlattıklarınızdan yaratılışı ve yaratıcıyı anlama konusunda çok istifade ettik. Fakat yaratılıştan ve yaratıcıdan bahsetmek bilimsel değildir*”.

Bunun üzerine onu yanıma çağırdım ve öğrencinin bir elinden tutup üzerindeki elbiseyi göstererek;

-Bu elbisenin dokunuşundan ve mahiyetinden bahsetmek bilimsel midir? Dedim.

-Evet, bilimseldir. Dedi.

-Bu elbisenin ustasından ve ustasının sanatından bahsetmek bilimsel midir?

-Evet, bilimseldir?

-Bu elbiseyi her halde bir yerden aldınız. Öyle mi?

-Evet.

-Peki bu eli nereden aldınız?

-Allah verdi.

-Güzel. Şimdi bu elin yapısından, kan damarlarından, etinden ve kemiğinden bahsetmek bilimsel midir?

-Evet, bilimseldir.

-Peki, bu elin ve kolun ustası olan Allah'tan bahsetmek bilimsel midir?

-Evet, bilimseldir. Deyince, salondaki öğrencilerden ve öğretmenlerden kuvvetli bir alkış geldi. Sonra şöyle devam ettim.

-İnsan anne karnından tek hücreden yaratılmaktadır. Tek hücre önce ikiye, daha sonra dörde, arka arkaya bölünmesi sağlanarak şekilsiz bir hücre yığını haline getirilir. Şimdi bundan baş çıkacak. Tuttum başımı, dinleyicilere dönerek;

-Bu başa kaç göz lazımdır?

-Dediler ki, iki.

-Hayır, dedim. "Bilimsel değildir", diye bu yaratılışı Allah'a vermezseniz o zaman geriye tesadüf ve kendi kendine teşekkülü kabul etmeniz lazım gelir. Kendiliğinden veya tesadüf eseri olduğuna göre birden sonsuza kadar herhangi bir sayıda olamaz mı? Mesela, 3, 5 veya daha fazla?

-Olabilir. Dediler.

-Haydi, iki olduğunu kabul edelim. Sağ gözü nereye koyacağız?

-Mevcut yerine.

-Hayır, dedim. Elin içinde, sırtında, ayağında olamaz mı?

-Olabilir. Dediler. Sol gözü de vücudun her yerinde gezdirip yerine getirdik. Sonra sağ gözü alıp bunun şekli iğne gözü gibi, inek gözü gibi, sinek gözü gibi olamaz mı? Dedim.

-Olabilir. Dediler. Bütün azaların yerinin ve şeklinin sonsuz imkânât içerisinde olabileceğini söyledikten sonra, dedim ki,

-Siz hiç ağzı arkada gözü önde bir insan gördünüz mü?

-Hayır.

-Koyun gördünüz mü?

-Hayır.

-İnek gördünüz mü?

-Hayır.

-Sinek gördünüz mü?

-Hayır.

-Siz “Allah” demesiniz bile bütün varlıklar kendi dilleriyle “**Allahu ekber**” diyorlar. Alkışlarla salondan ayrıldık.

İslâmiyet aklın kullanılmasını ister

İslâm literatüründe, bilimde ne kadar çok terakki edilse, yani varlıklar hakkında ne kadar geniş bilgi sahibi olursa, O’nun kâinattaki tasarrufunun, hikmet ve hâkimiyetinin bilinmesini sağlayacağı, dolayısıyla Allah’ın o kadar daha iyi tanınmış olacağı vurgulanır. Cisimlerdeki bu ölçülü, bir maksat ve gayeye göre plânlı yaratılışın düşünülmesi de “*Tefekkür*”, fikir ve akıl yürütme, yorumlama olarak ifade edilir. Böyle bir saatlik akıl yürütme ve düşünmeyi, İslâmiyet bir sene nafîle ibadetten üstün görmektedir¹.

Kur’an; “*Düşünmüyor musunuz?*”².

“*Aklınızı kullanmıyor musunuz?*”³ diyerek akla havale eder.

Akıllı düşünmeye teşvik eder;

“*Bu inceliği, ancak akli selim sahipleri düşünüp anlar*” der⁴.

¹ El-Aclûnî, Keşfü’l-Hafâ, 1:310; Gazâlî, İhyâ-u Ulûmi’d-Dîn, 4:409 (Kitâbu’t-Tefekkür); el-

Heysemî, Mecmeu’z-Zevâid, 1:78.

² Bakara, 76.

³ Bakara, 44.

Allah'tan ilmimizin arttırılmasını istememizi öğütler:

*“Rabbim, ilmimi arttır” de*⁵.

Bilenlerle bilmeyenlerin bir olmadığına dikkat çekilir:

*“Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?”*⁶.

*“Düşünesiniz diye gerçekten size âyetleri açıkladık”*⁷.

Bilinmeyen bir şeyin sorulup araştırılarak öğrenilmesi istenmektedir:

“Eğer bilmiyorsanız, bilenlerden sorun” denmektedir⁸.

Hadislerde de ilme teşvik vardır:

*“İlim talebi için yola çıkan kimse, dönünceye kadar Allah yolundadır”*⁹.

*“Kim ilim öğrenmeyi talep ederse, bu onun geçmişteki günahlarına kefarettir olur”*¹⁰.

*“Hikmetli söz mü'minin yitiğidir. Onu nerede bulursa, hemen almaya ehaktır”*¹¹.

“İlmin azalması, cehaletin artması” dünyanın sonu olarak belirtilmiştir¹².

İslâmiyet'te âlimin mürekkebi, şehidin kanından üstün tutulmuştur¹³.

Böyle bir din, ilme karşı olabilir mi? Zaten bütün ilimler, Allah'ın kâinat kitabının tefsiri ve açıklaması değil midir? Kur'an da O'nun kitabı, kâinat da. Kur'an'a ters düşen, ilim değil, ancak bir takım teori ve hipotezler veya ideolojik yaklaşımlar olabilir.

⁴ Âli İmran, 7.

⁵ Tâhâ, 114.

⁶ Zümer, 9.

⁷ Hadîd, 17.

⁸ Nahl, 43.

⁹ Tirmizî İlim 2, 2649; İbn Mâce, Mukaddime 17, 227.

¹⁰ Tirmizî İlim 2, 2650.

¹¹ Tirmizî, İlim, 19, 2688.

¹² Buhari, Kitabu'l-İlim, 71-72.

¹³ Gazâlî, İhyâu Ulûmi'd-Dîn, 1:6; el-Münâvî, Feyzü'l-Kadîr, 6:466; el-Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ,

2:561; Süyûtî, Câmiu's-Sağîr, no: 10026

Bütün ilimler ve fenler Allah'ın bir ismine dayanmaktadır

Günümüz insanının ilim ve fen sahasında sahip olduğu bilgi birikimi ve kültürü, bütün beşeriyet tarihi boyunca elde edilen bilgi ve tecrübelerin bir hülasası ve ürünüdür. Bu bilgi birikiminin başlangıcını bütün insanlığın atası olan Hz. Âdem'e kadar götürmek mümkündür. Zira Allah bütün isimleri Hz. Âdem'e öğrettiğini bize şöyle bildirmektedir:

“Ve Âdem'e bütün isimleri öğretti...”¹⁴.

Bu ayetin tefsirinde her bir ilmin ve fennin Allah'ın bir ismine dayandığı ve ayna olduğu şöyle nazara verilmektedir:

“Her bir kemâlin, her bir ilmin, her bir terakkiyâtın, her bir fennin bir hakikat-i âliyesi (Yüksek bir hakikati) var ki, o hakikat bir ism-i İlâhîye (Allah'ın ismine) dayanıyor. Pek çok perdeleri ve mütenevvi tecelliyâtı ve muhtelif daireleri bulunan o isme dayanmakla, o fen, o kemâlât, o san'at kemâlini bulur, hakikat olur. Yoksa, yarım yamalak bir surette, nâkıs (noksan) bir gölgedir.

Meselâ, hendese (Mühendislik, geometri) bir fendir. Onun hakikati ve nokta-i müntehâsı (en yüksek noktası), Cenâb-ı Hakkın ism-i Adl (Allah'ın her şeyi ölçülü ve dengeli yaratması) ve Mukaddir'ine (her şeyi önceden ölçülü olarak belirlemesi) yetişip, hendese aynasında o ismin hakîmâne cilvelerini haşmetiyle müşahede etmektir.

Meselâ, tıp bir fendir, hem bir san'attır. Onun da nihayeti ve hakikati, Hakîm-i Mutlakın Şâfi ismine dayanıp, eczahane-i kübrâsı olan rû-yi zeminde Rahîmâne cilvelerini edviyelerde görmekle, tıp kemâlâtını bulur, hakikat olur.

Meselâ, hakikat-i mevcudattan bahseden hikmetü'l-eşya, Cenâb-ı Hakkın (celle celâlühü) ism-i Hakîm'inin tecelliyât-ı kübrâsını müdebbirâne, mürebbiyâne eşyada, menfaatlerinde ve maslahatlarında görmekle ve o isme yetişmekle ve ona dayanmakla şu

¹⁴ Bakara, 31.

hikmet hikmet olabilir. Yoksa, ya hurafâta inkılâb eder ve mâlâyâniyât olur veya felsefe-i tabiiye misilli dalâlete yol açar”¹⁵.

Demek kâinattaki her bir ilim, her bir fen, Allah’ın bir, bazen birden fazla ismine dayanmakta ve ona ayna olmaktadır. Her bir varlık, belirli bir ölçü, nizam ve intizam içerisinde, bir gaye ve fayda gözetilerek yaratılmış olmasıyla Alîm ve Hakîm olan Yaratıcı’larının isimlerine ayna olmakta ve o isimlerin cilvelerini yansıtmaktadır.

Sinek kanadından semavattaki yıldızlara, atomdan galaksilere kadar her şeyde son derece hassas bir ölçü, kendine has miktar ve şekil gibi yapıları ve özellikleriyle insanı hayrete düşürmektedir.

Mesela mühendislik ve geometri, Adl ve Mukaddir ismini bize göstermekte ve o ismin tecellisine ayna olmaktadır.

Şayet kâinattaki bütün varlıklarda görülen bu hassas ölçü, belirli gayeye göre dengeli, faydalı, hikmetli yaratılış ve mükemmel idare ediliş, mevcut kanunlar ve o kanunlara ve nizamlara itaatli hareketleri bir isme dayandırılmazsa, o zaman her şey tesadüf ve gelişigüzeğe, mevhum tabiata, akılsız ve şuursuz sebeplere verilerek, bütün bu güzellikler abesiyete ve karmakarışıklığa mahkûm edilmiş olur.

Mesela, tıp ilmine göre kâinata bakılacak olursa, yerküre büyük bir eczane ve büyük bir hastane suretinde yaratılmış. Şafii hakiki tarafından maddî ve manevî bütün dertlerin ve ihtiyaçların dermanları istif ve ihsan edilmiş olduğu görülür. Bütün bunlar hikmetli bir şekilde şifa verici olan Zat’ın varlığını ve birliğini, her şeye yetişen şefkatini, kudsi ve geniş rahmetini, merhametini, acımasını ve bütün dertlilere derman yetiştiren Şafii isminin tecellisini apaçık bir şekilde akla göstermektedir.

Mesela, kâinata varlıkların yaratılış gayelerini araştıran ilimlerin gözüyle bakılacak olursa, bütün varlıkların mutlaka bir yaratılış gayesi ve faydasının olduğu görülecektir. Bu faydalar ya doğrudandır ya da dolaylıdır. Bu da Allah’ın Hakîm isminin her şeyde tecelli ettiğini ve her şeyin O’nun idaresinde ve terbiyesinde ve O’nun yaratmasıyla

¹⁵ Nursi, B. S. Sözler. s. 310-311, 780; Nursi, Hastalar Risalesi. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları-1323. 2.baskı, Ankara, 2017, s.50.

olduğunu göstermektedir. Eğer bu yaratılışlar O'na dayandırılmayacak olursa, hurafelere yol açılmış olur. Yani, varlıkların meydana gelişi, akılsız ve şuursuz tabiata, gelişigüzel cereyan eden tesadüfe verilir. Bunu da ne aklın ve ne de mantığın kabul etmesi mümkün değildir.

Sonuç olarak, bütün ilimlerin, bütün fenlerin hakikati, Cenâb-ı Hakk'ın bir isminin tecellisine bakar, o isme bağlıdır, o isme dayanır, o isme aynadır. İlimlerde ve fenlerde ne kadar terakki edilse, ne kadar güzellikler ortaya konulsa, dayandığı ismin, güzelliğini, şerefini göstermiş olur.

İşte ilim insanların kâinattaki fenlere, o fennin dayandığı ve o fende tecelli eden isme göre bakışları, Marifet-i İlâhîye olur. O ilimdeki bütün araştırmalar ve çalışmalar bir tefekkür olur. Yani, bütün ilimler ve fenler Allah'ı bilmeye, O'nun kâinattaki umumi tasarrufunun, iradesinin, kudretinin, ilminin tecellilerini görmeye ve anlamaya vesile olur.

İşte bütün bunlardan sonra, kâinattaki varlıkları araştırmayı, onların yaratılışları üzerinde tefekkür etmeyi, akıl etmeyi, düşünmeyi teşvik eden, onların yaratılış gaye ve hikmetlerini bilmeyi, Allah'ı daha iyi anlamaya vesile olduğunu kabul eden bir din; *fen ve ilme ters düşüyor* denilebilir mi? *Din ve bilim ayrıdır* denilebilir mi? İlim ve fenlere çalışmayı ibadet kabul eden bir dinin, terakkiye mani olduğu söylenebilir mi?

Acaba! “*Köle efendisine ve hizmetkâr reisine ve velet pederine nasıl düşman ve muarız olabilir? Halbuki İslâmiyet fününün seyidi ve mürşidi ve ulum-u hakikiyenin reis ve pederidir*”¹⁶.

Fakat ne yazık ki, yanlış, bâtil anlayışlarla, vesvese ile medeniyetin ve ilmin kapısı olan İslâm dini fenlere, ilimlere karşı imiş gibi gösterilerek nesiller ondan ürkütüldü ve *din ayrı, bilim ayrı* felsefesi yerleştirilmeye çalışıldı. Buna da taklitçi, İslamiyet'in hakikatini bilmeyen, Hıristiyanlıkla İslamiyet'i aynı kefeye koyan ateist ve materyalist düşünce sebep oldu.

¹⁶ Nursi, B. S. Muhâkemat. Rnk Neşriyat, İstanbul, 2008, s. 9.

Yunus Emre'nin dediği gibi;

İlim ilim bilmektir

İlim kendin bilmektir.

Sen kendini bilmezsen

Ya nice okumaktır.

Okumaktan mana ne,

Kişi Hakk'ı bilmektir

Çün okudun bilmezsin

Ha bir kuru emektir.

İlimlerin başı, ruhu ve esası iman ilmidir. Yani Marifetullahtır, Allah'ı bilme ilmidir. İnsanın ruhuna takılan zihnin esas veriliş gayesi de budur.

İşte Yunus da okumadan maksadın Allah'ı bilmek olduğunu, şayet okunan bu ilimler Allah'ı bildirmiyorsa, o ilmin kuru bir emek manasına geldiğini veciz bir şekilde dile getirmiştir.

Nitekim Kur'an'ın ilk emri “Oku” dur ve Allah'ın adıyla okunması emredilmektedir. Demek ki okutulacak ilimlerin Allah'ı hatırlatması gerekir. İşte okutulacak kitaplar da bu manaya göre yazılmalıdır.

Eğitimde akıl ile kalbin, ilim ile inancın birlikte ele alınmasında zaruret vardır. Fertlerin ilim ve irfan ile, ahlak ve fazilet ile donatılması, kalp ve ruhlarının, akıl ve hissiyatlarının ulvi gayelere yönlendirilmesi, eğitimin temel gayesi olmalıdır. Aklın nuru, kalbin ziyası faziletin de esası ilme bağlıdır. Maneviyatsız ilim şüphe ve tereddüde yol açar. Maddiyatsız ilim de taassuba sebep olur¹⁷.

¹⁷ Kırkinci, M. Nasıl Maarif? Nasıl Bir Eğitim? Ekev Yayını, Erzurum, 2001.

Soru: Görmekle yaratılışı anlamak mümkün müdür?

Cevap: Canlıların yaratılışı mu'cizedir. Yani, insanın onu taklit edip yapması mümkün değildir. Bu yaratılış hadisesini görmek de, anlamak için yeterli değildir. Çünkü, bizim duygularımız ve algılama kapasitemiz çok sınırlıdır. İnsanın şimdiki her an yaratılışı ve değişmesi, en az ilk insanın yaratılışı kadar ehemmiyetlidir.

Şimdi de her insan, tek hücreden yaratılıyor. Bunu biliyor ve görüyoruz. Bu yaratılış hadisesini her birimiz yaşayarak geldik. Her an da, milyonlarca hücremiz yenileniyor ve değişiyor. Ama ne kadar anlayabiliyoruz. Yaratılışa bir takım sebepleri bilmek ve saymak, onun basitliği ve bilindiği manasına gelmez. Bilmek, sadece bizim bu konudaki cehaletimizi giderir. Mesela, alınan bir besinin, kan olması, kemik hücresine dönüşmesi, göze gideceğin göze, saçta gidecek atom ve moleküllerin saçta gönderilmesi nasıl harika bir hadisedir. Bütün bu hadiseler çok geniş ve külli bir ilim ve iradenin kuvvet ve kudretin eseri olduğunu bize göstermektedir. İşte bu bakımdan insan, bazı felsefecilerin iddia ettiği gibi, bir takım kör kuvvetlerin ve serseri tesadüflerin ve tabiatın eseri olamaz.

İsterseniz yaratılış olayını biraz daha açalım. Meselâ tavuk yumurtasını ele alalım. Bu yumurta da tek hücredir. İçerisinde belli oranlarda sodyum, potasyum, karbon ve hidrojen gibi belli elementler vardır. Uygun şartlarda 21 günde bu yumurtadan civciv hâsıl edilmektedir. Yani, yumurtanın sarısı ve akı, kısa süre içerisinde kanat, bağırsak, tüy, gaga, göz, kulak, ciğer v.s olmuştur. İş böyle de kalmamış, bu sayılanlar ve daha sayılamayanlar bir vücut şeklini almış ve ona bir de hayat verilmiş ve ayrıca bir de ruhla güzelleştirilmiştir.

İşte bu yaratılış olayı her an gözümüzün önünde cereyan etmektedir. Şimdi bu hadise basit sıradan herkesin yapabileceği bir iş midir? Ya da, bir takım gelişme basamaklarını bilimle izlediğimiz bu hadiseyi, gerçekten anladığımız söylenebilir mi?

İşte bir başka misal incir çekirdeğidir. Bu çekirdeğin içinde ağacın bütün plan ve programı mevcuttur. Bu çekirdekten koca bir incir ağacının çıkması, ne kadar muazzam bir hadisedir. Bu ağacın bütün

plan ve programının süzülerek bir çekirdekte tekrar toplanması da başka bir harikalık değil midir? Bunlar sıradan birer olay olarak geçirilebilir mi?

İşte insana akıl da bu harikalıkları düşünmek ve tefekkür etmek için verilmiştir. Yoksa sadece iki yumurta daha fazla yemek, nefsin istediği zevkler peşinde koşmak için bu akıl verilmiş olamaz.

Bir hatıra

Ziraat Fakültesi öğrencilerine Botanik dersi anlatıyorum. Ders arasında, “*Allah insana çok fazla nimet vermiştir. Bunun şükürü yerine getirilmezse hesabı ağır olur.*” Dedim. Öğrencilerden birisi;

-Allah bize ne vermiş ki, ne isteyecek? Dedi.

-Allah size ne verecekti? Dedim.

-Bak! Koç’un, Sabancı’nın ne kadar malı-mülkü var.

-Sana da verelim. Mesela, 150 metre kare üç katlı dayalı döşeli yeni yapılmış bir bina. Kapının önünde de sıfır kilometrede bir Mercedes. İster misin?

-Elbette isterim.

-Tamam. Ama karşılığında aklını vereceksin. Olur mu?

-Olmaz.

-Peki, bu şehrin tamamını verelim.

-Olmaz.

-Bütün dünyayı sana verelim. Petrolüyle, demiriyle, kömürüyle, altınıyla, arsalarıyla. Aklını verir misin?

-Hayır, vermem.

-Peki, Cenneti verseler verir misin?

- Hayır, vermem. Akılsız adam ne yapacak Cenneti.

-Sadece akıllı terazinin bir kefesine, bütün dünyayı ve Cenneti diğer kefesine koyuyorsun. Akıl ağır basıyor. Gördün mü sendeki sermayeyi. Hayal, hafıza, merak, endişe, korku, muhabbet, şefkat gibi diğer nimetleri daha saymadık. Mesela korku sende olmazsa, ana caddede etrafına bakmadan merdane yürürsün. İki dakikada işin biter.

Muhabbet alınır, ne aile ortamı kurabilir ve ne de birileriyle bir araya gelip sohbet edebilirsiniz.

Demek ki sende öyle bir sermaye var ki, dünyadan da, ahiretten de daha kıymetlidir. O sermayeyi öyle bir yere sarf etmen gerekir ki, bütün bunlardan daha değerli ve kıymetli olsun. O da Allah'ı bilmek ve O'na kulluk etmektir. İşte o zaman bu sermaye yerinde harcanmış olur. Yoksa âleminde Allah yok, peygamber yok. Namaz yok. Niyaz yok. Bütün hayat sermayeni 20-30 ton patates yetiştirmeye vererek ahrete gittiğin zaman her halde bunun hesabı kolay olmayacaktır.

-Doğrusu bu sözünüze karşı diyecek bir şey yok Hocam. Tamamen haklısınız. Biz sadece cebimizdeki parayla ve sahip olduğumuz mal-mülkle zenginliğimizi ölçüyorduk. Bize verilen nimetleri de sadece bundan ibaret zannediyorduk.

-Size bir şey daha söyleyeyim mi?

-Nedir o?

-Sıhhat. Vücudun azalarının noksansız yaratılması büyük bir nimet olduğu gibi, onların sıhhatli devam ettirilmesi de yine en büyük nimetlerden birisidir. Diğer taraftan yediklerimizden zevk alabilmek için iştah ne kadar değerli ise, onların sindirilmesi ve lüzumlularının yerli yerine gönderilmesi ve gereksiz olanların da dışarıya atılması yine o kadar büyük bir nimettir. Bir hafta büyük ve küçük abdestini yapmadığını düşün. Ne demek istediğimi daha iyi anlarsın.

-Demek ki sağlıklı olarak aldığımız ve verdiğimiz her nefesin çok büyük değeri var ve bunlar aklımıza hiç nimet olarak gelmiyor.

-Düşünmezseniz gelmez. Onun için İslamiyet bir saat yaratılmış şeyleri tefekkür etmeyi ve düşünmeyi, bir sene nafil ibadetten üstün tutmaktadır. *“Düşünmez misiniz?” Akıl etmez misiniz? “Bunları ancak akıl sahipleri düşünür ve anlar”* demektedir.

ALLAH'I DOĞRU ANLAMAK

Yaratılışı anlayabilmek için yaratıcıyı doru anlamak lazımdır. İnsanlık tarihi boyunca, varlıkların yaratılışı hakkında çok farklı felsefi görüşler ileriye sürülmüştür. Zaman zaman semavî beyanlar ve peygamberlerin mesajları ile Allah'ın kâinatta mutlak tasarruf sahibi olduğu bildirilmiş olmasına rağmen, bu mesajlar kısa sürede göz ardı edilmiştir. Bu hususta, özellikle Yaratıcı'nın isim ve sıfatlarını anlamada hata yapılmış, ya O'nun çok küçük varlıklarla uğraşmadığı yönünde bir ekol gelişmiş, ya da, Allah'ın belli bir büyüklükten sonraki varlıkları yaratmada zorluk çektiği yönünde batıl bir düşünce hâkim olmuştur.

Yaratma fiili, Allah'ın tasarrufundadır. Bunu anlamak pek kolay değildir. Çünkü, bizim fiilimizle O'nunki çok farklıdır. Biz topraktan çanak çömlek yapıyoruz. O ise, bütün bitkileri, çiçekleri, yaprakları ve meyveleri ondan halk ediyor.

Günümüzde gençlerin ateizm gibi bir yaratıcının varlığını kabul etmeyen görüşleri benimsemelerinin temelinde Allah'ın varlığını kavrayamama ve İslâmiyet'in ortaya koyduğu İlah anlayışını doğru bilememeleri yatmaktadır.

Biz onlara eğitimle doğru bir İlah anlayışı vermediğimiz için her bir genç kendi âleminde bir ilah modeli tasavvur etmektedir. Her nefsin çizdiği İlah modeli kendi âlemi nispetinde olacaktır. Elbette böyle bir ilah modeli ile kâinattaki varlıkların teşekkülünü, onların yaratılış hikmet ve gayelerini çözmek mümkün olmayacaktır. Dolayısıyla bir süre sonra nefis kendi âleminde çizdiği o İlah modeline karşı bir tavır sergileyecektir.

1950'li yıllarda Erzurum'dan bir genç Trabzon'daki akrabalarını görmeye gider. Bir süre sonra dönünce arkadaşları etrafına toplanıp Karadeniz'in ne kadar büyük olduğunu sorarlar. O da çok büyük olduğunu söyler. Arkadaşları o büyüklüğü tarif etmesini isteyince der ki;

“Emimgilin kazanından siz deyin kırk misli, ben diyeyim kırk buçuk misli daha büyük.”

İşte gençlerin âlemindeki İlah tasavvuru, bu gencin Karadeniz büyüklüğü tarifine benzemektedir. Onların İlahı kendi âlemlerindeki ilahtır.

Bu konuda yapılacak şey, bu gençlere İslâmiyet’in bildirdiği doğru İlah anlayışını anaokulundan üniversiteyi bitirinceye kadar verilmesiyle mümkündür. Yoksa kendilerinin hem dünya ve hem ahiret hayatını, bizim de dünya hayatımızı zindana çevireceklerdir.

Allah kendisini Kur’an’da tarif etmektedir

İhlas suresinde Cenab-ı Hak, kendisini şöyle tanıtır:

“Allah birdir. Hiçbir şeye muhtaç değildir, her şey O’na muhtaçtır. O doğurmamış ve doğurulmamıştır. Her şeyi o yaratmıştır. Yarattığı hiçbir varlık O’na benzer ve denk olmamıştır”.

Demek ki, yaratılmış olarak ne hayal edilse o İlah olamaz, mahlûktur.

Allah’ı (hâşâ) kimin yarattığını sormak da Allah’ı bilmekten ileri geliyor. Çünkü yaratılmış olarak ne düşünülürse, o mahlûktur, İlâh olamaz¹⁸.

Allah’ın sıfatlarını biraz daha yakından tanımaya çalışalım.

Allah, ezeldir, ebedidir, Allah yaratılmış şeylerin hiçbirine, hiçbir yönden benzemez. Allah’ın varlığı kendi zatındandır.

“Allah’ın varlığı kendi zatındandır” sözünü Bediüzzaman Kudret sıfatını nazara alarak şöyle ifade ediyor:

“Kudret-i Ezeliye, Zât-ı Akdes-i İlâhiyenin lâzime-i zaruriye-i zâtiyesidir. Yani, bizzarure Zâtın lâzimesidir; hiçbir cihet-i infikâki olamaz. Öyleyse, kudretin zıddı olan acz, o kudreti istilzam eden Zâta bilbedâhe âriz olamaz. Çünkü, o halde cem-i zıddeyn lâzım gelir. Madem acz, Zâta âriz olamaz. Bilbedâhe, o Zâtın lâzımı olan kudrete tahallül edemez. Madem acz, kudretin içine giremez. Bilbedâhe, o

¹⁸ Bilmen, Ö. N. Büyük İslam İlmihali. İstanbul, 2001, s.14.

kudret-i zâtiyede merâtip olamaz. Çünkü, her şeyin vücut merâtibi, o şeyin zıtlarının tedahülü iledir.” (29. Söz).

Demek ki, sıfat zatından olunca oraya zıddı giremiyor. Girdiği farz edilirse, iki zıddın bir anda olması gerekir ki bu mantıken mümkün değildir. Yani İlahın aynı anda hem sonsuz kudret sahibi ve hem de kudretin zıddı olan aciz olması mümkün değildir.

Bu meseleyi daha iyi anlamak için şöyle bir misal verilebilir: Mesela “*Bir insan gördüm*” denildiği zaman, ona;

-O insanın başı var mıydı? Diye sorulmaz. Çünkü insanın varlığının gereği, yani olmazsa olmazı, başıdır. Keramet hariç, başsız bir insan olamaz.

İşte “*Allah*” dendiği zaman, zâti ve subuti sıfatları O’nun zatındandır. Yani olmazsa olmazlarındandır.

Madem Allah’ın kudretine acizlik ârız olamaz. Dolayısıyla hiçbir şekilde acizlik o kudretin içine giremez. Bu da apaçık gösterir ki, o zâti kudretinde mertebe ve derecelenme olamaz. Çünkü bir şeyin varlığındaki mertebeler, o şeyin zıtlarının içine girmesiyledir.

Mesela sıcaklıktaki derecelenme, soğğun onun içine girmesiyledir. Güzellikteki derecelenme ve mertebeler, çirkinliğin içine girmesiyledir.

Mümkünatta, yani yaratılmış olan bütün varlıklarda sıfatlar ârızı, yani onlara sonradan verilmiş olduğu için, zıtlar birbirine girmiştir. Allah’ın sıfatları konusunda insanları yanıltan ve inkâra götüren önemli sebeplerden birisi, Allah’ın bu zâti sıfatlarını kendisine verilmiş olan ârızı sıfatlarla kıyas etmesidir.

Kudrette mertebe ve derecelenme olmayınca, o kudretin bütün kâinata taalluku ile bir zerreye taallukunun aynı olduğunu Bediüzzaman şu şekilde belirtiyor:

“Madem ki kudret-i ezeliyede merâtip olamaz. Öyleyse, makdûrat dahi, bizzarure, kudrete nisbeti bir olur. En büyük en küçüğe müsavi ve zerreler yıldızlara emsal olur”.

Mademki, Allah’ın ezeli kudretinde mertebeler olamaz. Öyle ise, bütün mümkün varlıkların bu sonsuz kudrete nisbeti birdir. En büyük

en küçüğe denk ve zerreler yıldızlara emsal ve benzer olur. Bir baharın yaratılması, bir tek çiçeğin yaratılması gibi O kudrete kolay gelir. Haşirde bütün insanlığın yeniden diriltilmesi, bir insanın diriltilmesi gibidir.

İlim, Görme, İşitme, Konuşma ve Yaratma (Tekvin) gibi diğer subutî sıfatların hepsi de Kudret sıfatı gibi zatındandır. Yani Allah'ın ilmi sonsuzdur, işitmesi sonsuzdur, görmesi sonsuzdur.

Bir başka ifade ile görmesi olmayan veya sınırla olan İlah olamaz, işitmesi olmayan veya sınırla olan İlah olamaz demektir.

Netice olarak; Allah'ın kudreti zatındandır. Sıfat zatından olunca zıddı onun içine giremez. Zıddı onun içine giremediği için, o sıfatta mertebelenme ve derecelenme olmaz. Mertebelenme olmadığı için, o sıfata göre az-çok, küçük-büyük fark etmez.

Mesela, Allah'ın görmesi, işitmesi, iradesi ve ilmi gibi sıfatları zâti olduğundan, bir atomu yaratmasıyla ile sonsuz kâinatı yaratması arasında, bir şeyi bilmesi ile bütün her şeyi bilmesi arasında, bir sesi işitmesiyle bütün sesleri işitmesi arasında, bir şeyi görmesiyle her şeyi görmesi arasında fark yoktur. Aynı anda her şeyi işitir, her şeyi görür, her şeyi bilir, her işi yapar. Hiçbir iş bir işe mani olmaz.

Bunu, güneşin faaliyeti ile bir derece anlamak mümkündür. Meselâ, bahar mevsiminde gündüz vakti güneş, yansıdığı alandaki bütün bitkileri aydınlatmaktadır. Burada tek çiçek kalsa, diğer bütün bitkiler ortadan kalksa, güneşin işi kolaylaşmayacaktır. Yani, bütün bitkileri aydınlatmadaki rolü, sarf ettiği gücü ne ise, tek çiçeği aydınlatmada harcadığı gücü de aynıdır. Allah'ın bir mahlûku olan güneş böyle olursa, elbette, kâinatın sahibi olan Cenâb-ı Hak için mahlûkatı yaratma ve idarede büyük-küçük az-çok hiç fark etmeyecektir.

İnsan kendisine verilen cüz-i ilim, irade kudret ve malikiyetle, Cenab-ı Hakk'ın ilmini, kudretini ve malikiyetini anlar. *“Ben nasıl bu mülkün sahibiyim. Burada istediğim gibi tasarruf edebiliyorum, Cenab-ı Hak da bu kâinat mülkünün sahibidir ve onda istediği gibi tasarruf eder”* der. Allah'ın isim ve sıfatlarını bir derece anlar.

Bütün insanlarda el, yüz ve göz gibi organlar aynı olmakla beraber, her bir ferдин simasındaki farklılık Cenab-ı Hakk'ın ehadiyetini ve birliğini, istediğini istediği gibi yaptığını gösteren bir mührüdür.

İnsan da yeryüzü sayfasında bir kelime gibidir. Her harfinde ayrı bir mana, her noktasında ayrı bir sanat ve hikmet gizlidir. Elli trilyona yakın hücreden örülmüş bu insan sarayında her bir hücre bir nokta gibidir ve bu her bir noktaya binlerce cilt kitaba sığdırılmayacak kadar bilgi yükleyen kâinat sahibi, kendi varlığını ve birliğini böyle bir mühürle göstermek istemektedir.

“Ol” Der, O da Oluverir

Allah'ın hükmü irade ve emir ile dir. Mesela bir komutan bir askeri “yürü” emriyle hareket ettirdiği gibi, aynı emirle bir milyon askeri de hareket ettirir. O emir için az-çok fark etmez, hepsi birdir. Aynen öyle de Allah için bir atomu yaratmada iradesinin tecellisi ne ise, Cennet ve Cehennem de dâhil, sonsuz kâinatı yaratmada iradesinin tecellisi aynıdır.

Allah için de kâinattaki varlıkları idare buna benzetilebilir. O “Ol” der, o şey hemen oluverir. Bu emri isterse bir atomun yaratılması için verir. İsterse bütün kâinatın yaratılması için. Yani “Ol” emriyle bir atomu yarattığı gibi, aynı emirle bütün kâinatı da yaratır.

Yaşanmış Bir Hatıra

2018 yılı. Bir üniversitede; “**Bilimlerin ışığında yaratılışı ve yaratıcısı anlama**” konulu bir konferans verdim. Soru-cevap kısmında gençlerden birisinin sorduğu soru ve verdiğim cevap şöyleydi:

Soru: “Kur'an; Allah “Ol” der, o da oluverir” diyor. Buna sadece inanılır. Bilimsel olarak bunu açıklayabilir misiniz?”

Cevap: Genelde gençler arasında, bir meseleye inanmak için mutlaka ilmen ispatlanması gerekiyor gibi bir kanaat var. İslâm'ın bildirdiklerine inanılır. Bunlar ilmen ispatlanırsa, o zaman iman

kuvvetlenir. Ama ispat edemesek de yine ona inanırız. Çünkü bizim ilmimiz her şeyi anlayıp kavramaya yeterli değildir.

Soru: Bazıları, “İlmen ispat edilemeyen bir şeye inanmam” diyor. Ona ne diyeceğiz?

Cevap: Laboratuvarında bilimsel olarak ispatlanan bir şeye inanılmaz. O bilindir. Mesela, laboratuvarında hidrojenle oksijeni birleştirdiğiniz zaman, bunlardan suyun meydana geldiğini ispatlarsınız. Artık buna inanılmaz, bu bilindir.

Böyle bir girişten sonra; “Ol” der, o da oluverir’e biraz daha yakından bakalım. Görüyorsunuz bu salonda desenli güzel dokunmuş bir halı var. Bu halı dokunmadan önce onun programı bilgisayara yükleniyor. Doğru mu?

-Evet, doğru.

-Peki, bu salondaki şahısların resmini çekip, halıda dokunacak şekilde bilgisayardaki programa yükleyebilir miyiz?

-Evet, yükleriz.

-İşte bilgisayardaki o program halının word dosyası, bir bakıma onun kader defteridir. Çünkü halı o programa göre dokunacaktır.

Sistem ve makineler hazır. Düğmeye kaç defa basıyorsunuz?

-Bir defa.

-Hatta şimdi mesajla da başlatabiliyorlar. Yani mesajla “Ol” dediğiniz zaman sistem çalışmaya başlıyor. Tamam mı?

-Tamam.

-Kabul edin ki, bizim dokuyacağımız halı bir metre eninde ve 100 metre boyunda olsun. Yani 100 metre kare. Günde bir metre dokunursa, halının tamamı kaç günde dokunur?

-100 günde dokunur.

-Halı neyle dokunuyor?

-İpliklerle.

-Peki, iplikler neyden meydana geliyor?

-Moleküllerden.

-Moleküller neyden meydana geliyor?

-Atomlardan.

-Bu 100 metre karelik halıda ne kadar atom kullanılıyor?

-Atomlar gözle bile görülmüyor. Burada trilyonlarca atom görev yapıyor.

-Şimdi biz, bir “Ol” emri ile trilyonlarca atoma görev vermiş oluyor muyuz?

-Evet, oluyoruz.

-Hem de yüz gün sonra görev alacakların da vazifesi belli oluyor. Değil mi?

-Evet.

-Peki, Allah da, yeryüzünde gördüğümüz bu yeşil bahar halısında görev alacak atomlara bir “Ol” emriyle vazife veremez mi?

-Elbette verir.

-İşte halının bilgisayardaki word dosyası, onun kader defteridir. Her bir ağacın, her bir otun ve her bir hayvanın bir word dosyası, yani kader defteri vardır. O dosyaya göre o canlı şekillendirilir, geliştirilir ve büyütülür.

İşte her bir ağacın, her bir otun tohumu, meyvesi veya çekirdeğinde onun kaderi yazılmıştır. Daha doğrusu, her bir canlının her bir hücresindeki genetik yapısının temelini teşkil eden DNA’lar, onun kader defteridir. Her bir canlının genetik yapısına, onun kader defteri olarak bakılabilir.

İşte Cenab-ı Hak her bir varlığı, yazdığı o kader defterindeki düsturlara göre şekillendiriyor, büyütüyor, geliştiriyor ve farklılaştırıyor.

Bir kimse ne kadar bilgi sahibi olsa, Allah’ı bilmede o kadar terakki eder

Bütün bilimlerin gayesi ve faaliyeti bu kâinat kitabını okuyup açıklamaktır. **İnsan** kelimesini okumaya çalışan ilimler, onun her bir organını ayrı bir bilim sahası olarak ele almaktadır. Bu sahada edinilen bilgileri, Allah’ın eseri olarak algılamak, Allah’ı bilmeye vesiledir. Bu ilim sahasında bir kimse ne kadar ilerlese, bilgi sahibi olsa, marifetullah’ta, Allah’ı bilmede o kadar terakki eder.

Cenâb-ı Hak, Kayyum isminin tecellisiyle bütün kâinatı her an ayakta tutmakta tasarrufunda bulundurmaktadır. Bir an bile, hiçbir şey O'nun nazarından hariç değildir. Nasıl ki, bir fabrikayı çalıştıran elektriğin bir an kesilmesi, o fabrikayı durdurursa, Sani-i Zülcelal'in kâinattaki tasarrufu, idaresi, kontrolü bir an çekilse, her şey alt üst olur, kâinat dağılır.

Tıpkı insan ruhunun, insanın bütün bedeniyle her an alâkadar olduğu gibi, Cenâbı Hak da, kâinatta her şeyi bir anda nazarında bulundurmakta, uzak-yakın büyük-küçük fark etmemekte, bütün sesleri birden işitmekte, bütün varlıkları bir anda görmekte, bütününü birinin imdadına göndermektedir.

Her şey Allah'ın ilindedir

Cenâbı Hak, bütün varlıkları hem vücuda gelmeden ve hem de vücuttan gittikten sonra bilmektedir. Yani, geçmiş ve gelecek her şey bir anda O'nun ilindedir. Nasıl ki elimizde bir ayna olsa, bu aynaya göre sağ tarafımızdaki mesafe geçmiş, sol tarafımızdaki mesafe gelecek farz edilse, o ayna önce yalnız karşısını görür. Yukarıya çıktıkça her iki tarafı da birden içerisinde gösterir.

Aynanın içindeki bu görüntüye göre artık geçmiş gelecek söz konusu olmaz. Çünkü, her iki tarafı da birden görmektedir. İşte İlmi ezeli, hadîsin tâbiriyle, Manzar-ı âlâdan, ezelden ebede kadar her şey, olmuş ve olacak, birden tutar, ihata eder bir makam-ı âlâdadır. Cenab-ı Hak için geçmiş ve gelecek söz konusu değildir. Her şey ve bütün âlemler bir anda O'nun nazarındadır.

Madem Allah benim ne yapacağımı biliyor

Kader konusunda sıkça karşılaşılan sorulardan bazıları;

Soru: “*Madem Allah benim ne yapacağımı biliyordu, yaptığım bir takım günahlarda benim ne kabahatim var?*”

Soru: “*Madem Allah benim cehenneme gideceğimi biliyor, o zaman benim ibadet yapmama ne gerek var?*”

Bu ve benzeri sorular, Allah'ın doğru tanınmamasından kaynaklanmaktadır. Allah kendisini bize Kur'an'da tanıttığı şekilde bilinmezse o zaman nefis kendi âleminde kendisine benzer bir ilah modeli çiziyor. Kendisi geleceği bilemediği için, İlahın da geleceği bilemeyeceğini zannediyor. İlah geleceği biliyorsa, o zaman da nefis yaptıklarının sorumluluğunu o ilaha yüklemek istiyor.

Aslında yukarıdaki soru cümlesinde fiili kimin yaptığı ortada. **“Benim ne yapacağımı”** diyor. Yani kabahati işleyen *“Benim”*. Nefis kendi işlediği suçu başkasına atmaya çalışıyor.

Meseleye kader noktasından baktığımız zaman Bediüzzaman'ın bunu küçük bir paragraf içerisinde hallettiğini görüyoruz. O şöyle diyor:

“Kader, ilim nev'indedir. İlim, malûma tâbidir. Yani, nasıl olacak, öyle taallûk ediyor. Yoksa, malûm, ilme tâbi değil. Yani, ilim desâtiri, malûmu, haricî vücud noktasında idare etmek için esas değil. Çünkü, malûmun zâtı ve vücud-u haricîsi, iradeye bakar ve kudrete istinad eder” (Sözler, 26. Söz).

Demek ki kader ilmin bir çeşididir. İlim de bir şeyin, yani malumun bilinmesidir. İlmin düsturuna göre de, malum olan şeyayı bilmekle onu dışarıdan idare etmek mümkün değildir. Çünkü o şeyin idaresi için iradenin ve kudretin kullanılması gerektiğini anlıyoruz. Yani bir şeyin bilinmesinde Allah'ın sadece Âlim isminin tecelli ettiği, o şeyin idaresi için ise, bilinmesinin yanında iradesinin ve aynı zamanda Kadir isminin de yani kudretinin de tecelli etmesi gerektiği nazara veriliyor.

Bunu bir misalle açıklayalım:

Sehpanın üzerinde içerisinde su bulunan su bardağı olduğunu farz ediyoruz. O malum olan bardağı ve içerisindeki suyu bilmek ilimdir. Bu bardağı, sadece ilmimizle dışarıdan idare edemeyiz. Yani sehpa üzerindeki bu bardağı biz masa üzerinde bilmekle bardak masa üzerinde olmaz. Bardağın masa üzerinde olabilmesi için, bardağı kaldırmayı irade edip kudretimizi de kullanarak sehpa üzerinden alır masa üzerine koyarız.

Şayet malum olan eşya bizim ilmimize tâbi olsa idi, o zaman sehpa üstündeki bardağı masada bilmekle, o su bardağı masa üzerinde olurdu.

İşte biz evde otururken Allah'ın bizi pastahanede bilmesiyle biz pastahanede olmayız. Orada olabilmemiz için Allah'ın Âlim isminin yanında iradesi ve kudretinin de tecelli edeceğini anlıyoruz.

Madem her şeyi Allah yaratıyor

Soru: *Madem her şeyi Allah yaratıyor. O zaman benim hürriyetimden söz edilebilir mi?*

Cevap: Nefis ve şeytan, insanı tuzağa düşürmek ve Allah'tan uzaklaştırmak için akla hayale gelmeyen şeyleri insanın önüne atıyor. Özellikle cüz'i irade meselesinde, geçmişte olduğu gibi günümüzde de pek çok insanı bu benzer sorularla hakikatten uzaklaştırmaya çalışıyor.

Bediüzzaman'ın, bu konuda en çetrefilli meseleleri, tereyağından kıl çeker gibi, hiç kimseyi incitmeden ve yormadan açıklaması hayrete muciptir. O bu konuda şöyle der:

"Mü'min, herşeyi, hattâ filini, nefsinin Cenâb-ı Hakka vere vere, tâ nihayette teklif ve mes'uliyetten kurtulmamak için, cüz-ü ihtiyarî önüne çıkıyor; ona "Mes'ul ve mükellefsin" der. Sonra, ondan sudur eden iyilikler ve kemâlâtle mağrur olmamak için, kader karşısına geliyor; der: "Haddini bil, yapan sen değilsin.

Evet, kader, cüz-ü ihtiyarî, iman ve İslâmiyetin nihayet merâtibinde; kader, nefsi gururdan; ve cüz-ü ihtiyarî, adem-i mes'uliyetten kurtarmak içindir ki, mesâil-i imaniyeye girmişler" (26. Söz).

Nefis bize soruyor:

-Her şeyi Allah yaratmıyor mu? Biz,

-Evet. Diyoruz.

-O halde yaptığım günahlardan benim mes'ul olmamam lazım. Deyince cüz'i irade karşısına çıkıyor. Sen bunu kendi cüz'i iradenle yaptığın için mes'ulsün. Diyor.

Nefis tekrar dönüp soruyor:

-Ben kendi ihtiyarımla yaptığım şeylerden mes'ul muyum?

-Evet, diyoruz.

-O zaman benim yaptığım iyilikler de bana aittir, deyince, kader karşısına çıkıyor, haddini bil yapan sen değilsin. Diyor.

İyiliklere nefsin sahip olma hakkı yoktur. Mesela, namaz kılmak bir iyiliktir ve güzelliştir. Nefsin bu iyiliğe sahip olma hakkı yoktur. Çünkü namaz kılmayı emreden Allah'tır. Sureleri bilmek için Akıl veren Allah'tır. Namaz kılmak için hayatı veren Allah'tır. Dolayısıyla iyilikler Allah'tan kötülükler nefistendir.

Şimdi burada durumu iyi anlaşılması lazım gelen cüz'i iradedir. Bediüzzaman onu şöyle tahlil ediyor:

"Cüz-ü ihtiyarînin üssü'l-esası olan meyelân, Mâtürîdîce bir emr-i itibarîdir, abde verilebilir. Fakat Eş'arî ona mevcut nazarıyla baktığı için, abde vermemiş. Fakat o meyelândaki tasarruf, Eş'ariyece bir emr-i itibarîdir. Öyleyse o meyelân, o tasarruf, bir emr-i nisbîdir. Muhakkak bir vücud-u haricîsi yoktur.

Demek ki, cüz'i ihtiyariye meyil, arzu diyebiliriz. Bu meyil, Hanefilerce itibari bir emir olduğu için kula verilebiliyor. Ama Şafiler o meyili varlık kabul ettikleri için kula vermiyorlar. Çünkü varlıkları yaratma Allah'a mahsustur. Ancak onun kullanımını bir itibari bir emir veya nisbi bir emir kabul ediyorlar.

Ehl-i Sünnet mezhebi olan Hanefi ve Şafiiler, cüz'i iradenin kullanımında hemfikirdirler.

Burada bilinmesi gereken husus emr-i itibarinin ne olduğudur. Dikkat edilirse, bunun harici vücudunun olmadığı ifade ediliyor. Yeni tâbirle buna soyut diyorlar. Mesela bütün mastarlar bir emr-i itibaridir. Yani hariçte vücudu yoktur. Fiilin köküne -mek, -mak eki getirilince mastar olur. Yatmak, yemek, konuşmak gibi.

"Yemek" kelimesi ne yer bildiriyor. Ne zaman bildiriyor ve ne de şahıs bildiriyor. Yani bu kelimenin hariçte bir vücudu yoktur. Bir başka ifade ile bir emr-i itibaridir.

İşte bunların hariçte bir vücudu olmadığı için kullanımı kula verilebiliyor.

Emr-i nisbinin de hariçte vücudu yoktur. Mesela üçüncü katta oturuyorsunuz. Ayağınızın bastığı yer tabandır. Ama ikinci kata göre burası tavadır. Şimdi burası taban mıdır yoksa tavan mı? Bunu kaldırıp bahçeye koyduğunuz zaman ne tavanı ve de tabanı temsil etmez. Yani bu nisbet edilen şeylerin de hariçte vücudu yoktur.

Bediüzzaman cüz’i iradenin kullanımını şöyle nazara verir:

“İrade-i cüz’iye-i insaniye ve cüz-ü ihtiyariyesi, çendan zayıftır, bir emr-i itibarîdir. Fakat Cenâb-ı Hak ve Hakîm-i Mutlak, o zayıf, cüz’î iradeyi, irade-i külliyesinin taallûkuna bir şart-ı âdi yapmıştır. Yani, mânen der: "Ey abdim, ihtiyarınla hangi yolu istersen, seni o yolda götürürüm. Öyleyse mes’uliyet sana aittir."

Yani insan ikiye ayrılan bir yolun başındadır. Yolun birisi sağa, diğeri de sola gitmektedir. Yol ayrımının başındaki insan bu yolların nereye gittiğini, bu yollarda insanı nelerin beklediğini bilmesi gerekir. İşte bütün peygamberler ve kitaplar, insanlara bu iki yol hakkında bilgi vermek için gelmiştir. Seçimde niyet veya meyil insana aittir. Nereye gitmeye meylederse Allah onu yaratacağını beyan ediyor. Yani, hayrı da şerri de yaratan Allah’tır. Kul tercihinden dolayı mes’uliyet almaktadır.

Soru: Allah kendinden büyük bir mahlûk yaratabilir mi?

Cevap: Günümüzde özellikle gençler tarafından sıkça sorulan bir soru. Böyle bir sorunun iki türlü soruluş sebebi vardır. Birincisi, bu konuda bilgi edinmek için. Diğeri de gençleri Allah’a iman noktasında tereddüde düşürmek ve doğru ve Hak yoldan saptırmak için.

Her ne sebepler sorulmuş olursa olsun. Böyle bir soru her şeyden önce, Allah’ın tarifini ve tanımını bilmemekten kaynaklanmaktadır. Çünkü her şeyin tarifi olduğu gibi Allah’ın da bir tarifi vardır. Bir gün sahabelerden birisi soruyor:

“Ya Resulallah, Allah’ı bize anlat” Bunun üzerine İhlas suresi nazil oluyor. Mealan:

“De ki: “O, Allah'tır, bir tektir. Allah Samed'dir. (Her şey O'na muhtaçtır; O, hiçbir şeye muhtaç değildir). O'ndan çocuk olmamıştır (Kimsenin babası değildir). Kendisi de doğmamıştır (kimsenin çocuğu değildir).Hiçbir şey O'na denk ve benzer değildir.”

Ayrıca, Allah'ın sıfatlarının da iyi bilinmesi gerekmektedir. O ezeldir, ebedîdir. Yararılmamıştır. Her şeyi O yaratmıştır. Yararılmış ne varsa o mahlûktur, ilah olamaz.

Şimdi böyle bir kabul ve tariftten sonra; “Allah'ı kim yarattı?” diye sorulmaz. Çünkü yaratılan mahlûktur, ilah olamaz.

Allah'ın sıfatları zatındandır. Varlığının gereğidir ve her sıfatı sonsuzdur. Yani, görmesi sonsuzdur, işitmesi sonsuzdur, ilmi sonsuzdur, yaratması sonsuzdur ve ha keza.

Allah'ın kâinattaki tasarrufu emirledir. Bir komutan “Yürü” emriyle bir eri yürüttüğü gibi, aynı emirle bir milyon eri de yürütür.

Allah da “Ol” emriyle bir atomu yarattığı gibi, aynı emirle bütün kâinat âlemini de yaratır.

Bu soruda bir takım çelişkiler vardır

1-Her şeyden önce Allah'ın sıfatları sonsuzdur.

Dolayısıyla sonsuzdan büyük bir sayı olamaz ki, böyle bir soru de sorulabilsin. Sonlu bir rakam sonsuzdan büyük olmaz. Sonsuzdan büyük bir rakam telâkki edilse, o zaman da sonsuzluk hakikati ortadan kalkar. Böyle bir soru Allah'ın sıfatlarının sonsuzluğunu bilmemekten kaynaklanmaktadır.

2-Böyle bir soruda bir şeyin zıddına dönüşmesi vehmedilmektedir.

Yukarıda zikredilen soru sahibinin vehmine göre, Cenâb-ı Hak ezeli olduğu halde, hâşâ hâdis olacak, yani sonradan yaratılmış olacak. Yararılması vehmedilen o varlık ise, hâdis olduğu halde ezeli olacaktır. Tâ ki, Allah-u Teâlâ'dan, hâşâ daha büyük olması tevehhüm edilsin. Aynı şekilde, Allah-ü Teâlâ, vâcib olduğu halde mümkün

olacak; bir mümteni ise vâcib olacaktır. Allahü Azîmüşşân, nihayetsiz kadir olduğu halde, âciz olacak, O'nun yaratmasına muhtaç olan o varlık ise, nihayetsiz kadir olacaktır. Yâni, o varlık yaratılmasında, devam ve bekasında Allah'a muhtaç iken -hâşâ- Allahü Teâlâ ona muhtaç olacaktır. Yine; Cenâb-ı Hak, nihayetsiz hakîm olduğu halde nihayetsiz mahkûm olacak; şu anda o iddiacının zihninde mahpus olup, vücut sahasına çıkamayan o mevhum varlık ise, mutlak hâkim olacaktır.

3- Varlıkların üç vücut mertebesi vardır:

a- Vâcib, **b-**mümkün, **c-**mümteni.

Mesela, güneşin ziyadar olması vâcibdir. Yâni, ziyâsız güneş düşünülemez. Güneşi irâde sahibi farz etsek, ışığını dilediğine verip, dilemediğine vermemesi de mümkündür. Güneşin aynadaki tecellisinin, güneşin cesamet ve hararetine sahip olup, etrafında on iki seyyareyi gezdirmesi ise, mümtenidir. Yani imkânsızdır.

Aynen bunun gibi, Cenâb-ı Hak'ın vücudu "vâcib", yaratılmış ve yaratılacak olan her şeyin vücudu "mümkün", Allah-ü Teâlâ'nın şeriki, misli, benzeri ve nazilinin bulunması ve herhangi bir mahlûkunun kendisinden büyük ve güçlü olması ise "mümteni"dir.

Sualde vâcib vücut mümkün vücut ile mümkün mümteni ile yahut mümteni vâcible karıştırılmaktadır. Bu karıştırma ya bir cehalet eseridir yahut zihinleri bulandırmak için kasten yapılmış bir mugalâta, bir lâfebeliği ve bir cerbezidir.

Mümteni, varlığını tasavvur etmek asla kabil olmayan ve yokluğu, zâtının muktezası olan mefhuma denir. Mümkünün "olmak", "olmamak" gibi iki ciheti varken, mümteninin tek ciheti vardır; o da olmamaktadır. Yokluk mümteninin daimî özelliğidir. Onun varlığını tasavvur etmek, tenakuz ve tezatları doğurur.

Meselâ, bir rakam ya çifttir, ya da tektir. Bir rakamın hem çift, hem de tek olması mümtenidir.

Bir insanın aynı anda hem ayakta, hem de oturur olması da mümtenidir.

Bir rakamın sonsuzdan büyük olması da mümtendir.

Aynen bunun gibi, Cenâb-ı Hakk'ın şerik ve benzerinin olması da mümtendir.

Mümkünün vâcib'ten büyük olması da mümtendir.

Mahlûkatın Hâlık'tan kadir, üstün olması da mümtendir.

4- Sual sahibi büyüklük kavramını bilmemektedir

Cenâb-ı Hakk'ın (CC) büyüklüğü zatîdir, mahlûkatın büyüklüğü ile mukayese edilen bir büyüklük değildir. Yâni, Allah-ü Teâlâ zâtında büyüktür, büyüklüğü izâfetsizdir, mahlûkat ile kıyasa edilmez.

İlmi nihayetsiz, kudreti hadsiz, azamet ve kibriyâsı sonsuz olan Allah-ü Teâlâ'nın büyüklüğü mahlûkatın büyüklüğü ile hiçbir cihetle kıyasa giremez. Zira bütün mahlûkat hep O'nun sıfatlarının ve isimlerinin tecellileridir.

Büyüklükte kıyas edilen şeyler kendi aralarında sıralamaya, derecelemeye girerler. Lâkin bir büyüklük nevi diğeriyle kıyasa girmez. Mesela, büyük âlim ile büyük dağ ifadelerindeki "**Büyük**" sıfatları arasında mahiyet farklılığı vardır. Biri ilmin büyüklüğünü, diğeri ise cismin azametini ifade eder. Dağlar da, âlimler de ancak kendi aralarında mukayese edilebilirler.

Yukarıdaki sualde Allah-ü Teâlâ'nın büyüklüğü, mahlûkat büyüklüğü ile karıştırılmaktadır. Sualde, sözü edilen o vehmi varlığın, mahlûk olacağı peşinen kabul edilmektedir. Bir mahlûk ise, ne kadar büyük olursa olsun, büyüklüğü mahlûkiyet dâiresinde kalır.

Malûmdur ki, her mahlûk vücut sahasına Allah'ın kudret ve iradesiyle çıktığı gibi, varlığını devam ettirmek için de her an O'ndan medet alır. Vazifelerini O'nun ihatalı ve geniş ilmi altında sürdürür. Acizlik, fakirlik ve ihtiyaç mahlûkun sıfatları, halleridir. Yine her mahlûk, tegayyür ve tebeddülden, fena ve zevalden, yani değişme başkalaşma ve farklılaşmadan kendini kurtaramaz. Her mahlûkun fitrî bir ömrü ve yine fitrî bir eceli vardır. Mahlûkata ait bu ve benzeri sıfatlar göz önüne alınırsa, Cenâb-ı Hakk'ın (CC) yaratıp yaratamayacağından söz edilen o mevhum varlığın âciz, fakir,

mütebeddil, mütegayyir, nakıs, fâni, hadis, mümkün olmaktan kendini kurtaramayacağı ve söz konusu sualin de bir vehimden, bir desiseden ve bir safsatadan ileri gidemeyeceği açıkça anlaşılır.

İşte yukarıdaki soru, büyüklük mefhumunu bilmemek yanında, Hâlikîyet ve mahlûkîyeti de bilmemekten kaynaklanmaktadır.

Kısaca söylemek gerekirse, böyle bir sorunun bilimsel bir değeri yoktur. Bir vehimden ve safsatadan ibarettir.

Soru: Canlıların ölümü Allah'ın rahmetiyle nasıl bağdaştırılır?

Cevap: Bu mesele Avrupalıların ve felsefenin gündemine kötülük problemi olarak girmiştir. Günümüzde özellikle gençler arasında sıkça bundan söz edilir olmuştur.

Onlar diyorlar ki;

“-Allah Rahmet ve merhamet sahibidir. Kullarına ve yarattıkları mahlûkata şefkat eder. Onlara acır. Her türlü ihtiyaçlarını giderir.

Ama diğer taraftan ölümleri veriyor. Hastalıklar, depremler ve savaşlar gibi musibetler eksik olmuyor. Bazı canlıları kısa sürede bu dünyadan alıyor. Her sonbaharda hemen hemen bitkilerin büyük bir kısmı ve yine böceklerin ve diğer hayvanların çoğu ölüyor. Bütün bunlar O'nun rahmet ve merhametiyle nasıl açıklanır?”

Onlar kâinattaki Allah'ın bu tasarrufunu anlayamadıkları için ona “Kötülük problemi” diyorlar. Bir gençle bu konuda aramızda geçen bir tartışmayı nakletmek isterim.

-Allah'ın kâinattaki icraatı ve tasarrufu son derece hikmetli ve gayelidir. Yaptığı icraatlar tamamen iyiliktir.

-Ölümün neresi iyi?

-Neresi kötü? Ölüm olmasa bir insanın ceddinin cediti şimdi sağ olsa, her birisi hastalıkla, yara bere içerisinde yataktan kalkamıyor. Kendi ihtiyacını kendisi göremiyor. Geleni bilmiyor. Gideni tanımıyor. Büyük dedesi 300 yaşında. Artık geriye doğru gel. Neneler, dedeler, torunlar, evlatlar, en genci 150 yaşında ama bakıma muhtaç.

Kim kime bakacak? Ölüm bunlar için bir nimet ve arzu edilen bir şey değil mi?

-Doğrusu ben hiç böyle düşünmemiştim. Bu yönden bakınca hakikaten ölüm büyük bir nimettir. Yoksa hem o yaşlılara ve hem de onlara bakanlara hayat bir işkence olurdu. Ayrıca ağır hastalar için de ölüm büyük bir nimettir.

-Ölüm hakikatte yok olmak değildir. Bir yayladan, bir yayla göç gibidir. Geçici, sıkıntılı olan bu dünya hayatından bir terhis ve vazifeden paydostur. Kabir, bütün geçmişlerine ve sevdiklerine kavuşma yeridir.

-Peki, çocukların ölümüne ne diyeceksiniz? Onların ölümü kötü değil mi? Dedi, genç.

-İlk bakışta savaşlarda veya depremlerde, ya da bir takım kazalarda, yani değişik sebeplerle çocuklar da ölüyor. Bunlardan herkes müteessir oluyor, üzülüyor. Bu meseleye şöyle bakmak lazım.

Bu çocuğu tek hücreden yaratan kim? Allah.

Büyüten, geliştiren, sağlık ve sıhhat veren kim? Allah.

Rızkını veren kim? Allah.

O çocuk bizim yeğenimiz veya evladımız olmasından dolayı bize yakınlığı sebebiyle, ya da en azından insan olmamız yönünden ona acıyoruz. Hâlbuki onu yaratıp her türlü ihtiyacını yerine getiren Allah'tır. Dolayısıyla o çocuğu Allah bizden çok daha fazla sevmektedir.

-O halde niçin ölümüne müsaade ediyor?

-O çocuğu çok sevdiği için.

-Bir şey anlamadım. Allah hem o çocuğu çok sevecek ve hem de ölümünü uygun görecektir.

-Buna anlamayacak ne var. Hayat sadece 40 veya 70 senelik dünya hayatından mı ibarettir?

-Değil, elbet. Ebedî bir ahret hayatı var.

-İşte meseleye bu açıdan baktığımız zaman problemi çözmekte zorlanmayız?

-Nasıl, yani?

-Bu çocuğun geleceği hakkında bir şey biliyor muyuz? Mesela Allah'a karşı isyankâr ve asi mi olacak, yoksa Allah'ın emirlerini yerine getiren biri mi olacak?

-Bilmiyoruz.

-Şayet bu çocuk yaşayıp yetişkin ama Allah'a asi olur ve imansız ahrete giderse sonuç nedir?

-Ebedî cehennemdir.

-Peki, 60-70 sene dünya hayatını yaşayıp ondan sonra ebedî cehenneme mi gitmek, yoksa bu kısa dünya hayatını yaşamadan çocuk olarak ölmekle ebedî cennete gitmek mi daha iyidir?

-Elbette cennette ebedî çocuk olarak kalmak daha iyidir.

-Şayet ergenlik çağına ulaşmayan bu çocuk ibadetlerini yapıyor idiye, cennette çocuk olarak değil, normal büyükler gibi haşır edilecektir.

-Doğrusu bunu bilmiyordum.

Soru: Depremde masumların ölmesi rahmete uygun mu?

-Depremde pek çok insan zarar görüyor. Malı ve canı gidiyor. Bu zulüm değil mi?

-Hayır. Allah hiçbir şekilde kullarına zulüm etmez. Kul onu kendisi hak eder. Musibet, yani bir takım kötülükler, isyanlar ve inkârlar yüzünden gelir. Nitekim geçmişteki kavimlerde de öyle olmuştur.

-Ama burada zarar görenler içerisinde Allah'ın emirlerini yerine getiren masum insanlar ve çocuklar da var?

-Bir musibet sadece suçlu olanlara gelmez. Hepsine birden gelir. Ama masum olanlar eğer imanlı ise şehit sevabını alır. Malı da sadaka hükmüne geçer. Çocuklar da henüz mükellef yaşına gelmediği için doğrudan cennete gider.

-Peki, musibet niçin umumi geliyor? Sadece suçlulara gelse olmaz mı?

-Dünya imtihan dünyası olduğu için, imtihanın gereği olarak, akli ve ihtiyarı zorlamıyor. Bu tip musibetler sadece suçlu olanlara gelse,

mesela namaz kılıp ibadet edenlere gelmezse, o zaman bazıları tarafında ibadet Allah için değil de, musibetlerden korunmak için yapılır hale gelir. Hâlbuki bu imtihan sırrına uygun değildir.

-Peki, insan cennet gittiği için böyle erken ölümleri hoş görelim. Her sonbaharda böceklerin ve sineklerin ölümüne ne diyeceksin?

-Onlar için de sonbaharda ölüm rahmettir. Ölmemiş olsalar kışın o şiddetli soğukunda bu hayvanlar nasıl acı çekerdi.

Gerek hayvanlar ve gerekse bitkiler ölmemiş olsa idi, Yeni gelenlere hayat hakkı tanınmayacaktı. Mesela meyveli ağaçlar hep devamlı meyvesi ve yaprağı ile dursa, yeni geleceklere yer açılmazdı.

-Öyle daha iyi olmaz mıydı?

-O zaman çevrede bir monotonluk olur, farklı hayat sahneleri ve mevsimler olmazdı. Mesela her bir tohumda gelişip olgunlaşma istidat ve kabiliyeti vardır. Aynı şey yumurtalarda da söz konusudur. Mevcut bitkiler ve hayvanlar ölmezse, yeni geleceklere yer açılmayacak, onlar kısa da olsa bu hayat nimetinden mahrum kalacaklardı. Mesela bir karpuz çekirdeğinin gelişmesiyle bir mevsim içerisinde karpuzun hâsil edilmesi, o çekirdek için büyük bir zevktir.

-Şimdi daha iyi anladım. Belli bir süre içerisinde bitki ve hayvanların ölümüyle arkadan gelenlere yer açılıyor. Onların da, kısa da olsa bu hayat nimetini tatmaları sağlanıyor.

Bediüzzaman, varlıkların yokluğa gitmediğini kudret dairesinden ilim dairesine geçtiğini şu sözlerle ifade eder:

“Eşya zeval ve ademe gitmiyor; belki daire-i kudretten daire-i ilme geçiyor, âlem-i şehadetten âlem-i gayba gidiyor, âlem-i tagayyür ve fenâdan âlem-i nura, bekaya müteveccih oluyor.

Hakikat nokta-i nazarında, eşyadaki cemal ve kemal, esmâ-i İlâhiyeye aittir ve onların nukuş ve cilveleridir. Madem o esmâ bâkidirler ve cilveleri daimîdir; elbette nakışları teceddüd eder, tazelenir, güzelleşir. Ademe ve fenâyâ gitmiyor; belki, yalnız itibarî taayyünleri değişir. Ve medar-ı hüsn ve cemal ve mazhar-ı feyiz ve kemal olan hakikatleri ve mahiyetleri ve hüviyet-i misalîyeleri bâkidirler” (24. Mektup, Üçüncü Remiz).

-Allah da mahlûkatının hayattan aldı lezzetten dolayı, kendi zat-ı ulûhiyetine uygun bir lezzet almaktadır. Mahlûkatının sevinci ve hayattan aldığı lezzet, yaratıcısını da memnun etmektedir.

Bunu Bediüzzaman şöyle dile getirmektedir:

“Mahlûkatının istidatları kuvveden fiile çıkmasından ve tekemmül etmesinden neş'et eden, o mahlûkatın memnuniyetlerinden ve kemallerinden gelen, Zât-ı Rahmân ve Rahîme ait, tabiri caizse, hadsiz memnuniyet-i mukaddese ve hadsiz iftihar-ı mukaddes vardır ki, hadsiz bir surette, hadsiz bir faaliyeti iktiza ediyor.

Ve o hadsiz faaliyet dahi, hadsiz bir tebdil ve tağyir ve tahvil ve tahribi dahi iktiza ediyor. Ve o hadsiz tağyir ve tebdil dahi mevt ve ademi, zeval ve firaki iktiza ediyor” (24. Mektup, İkinci Remiz).

Demek ki, varlıklardaki istidat ve kabiliyetin ortaya çıkması, o varlıklara büyük bir zevk ve sürur veriyor. Onların sevinciyle Allah da zatına layık lezzet alıyor.

Her sene yaratılan tohumlarda ve yumurtalardaki istidatların kuvveden file çıkması ve bu varlıkların sevinci; değişmeyi, farklılaşmayı ve ölümü gerekli ve devamlı kılıyor. Zira ölümle arkadan gelenlere yer açılmış oluyor.

GAYELİ VE PLANLI YARATILIŞ

Güneşin orada, yerkürenin burada bulunuşu ve belirli bir süratle dönmeleri, gayeli bir davranış mıdır? Plânlanmış bir hareket midir? Yoksa, gelişigüzelliğin bir sonucu mudur?

Yeryüzünün hâkimi olan insan, acaba bir takım tesadüf ve rastlantıların ürünü müdür? Yoksa, belirli bir gayeye göre bir Yaratıcı tarafından plânlı olarak mı yaratılmıştır?

Varlıkların plânlı Yaratılmış olabileceğini ifade etmek, ‘bilimsel’ bir düşünce tarzı değil midir?

İnsanlık tarihi kadar eski olan bu sorulara cevap bulma gayreti, değişik düşünce akımlarını doğurmuştur. “Felsefî fikirler” olarak ifade edebileceğimiz bu görüşler, iki ana grup altında değerlendirilebilir.

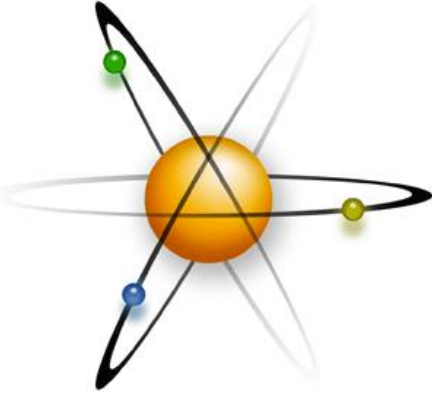
Birisi, tesadüf ve rastlantıları esas alan ve bir yaratıcının varlığını kabul etmeyen düşünce tarzıdır. Diğeri de her bir varlığın gayeli yaratıldığını kabul eden görüştür.

Günümüzün evrim felsefesinin temelini teşkil eden tesadüfçü görüş, Milattan Önce 5. asırda Leucippus ve Democritus’la başlamış, değişik versiyonlar ve adlar altında günümüze kadar ulaşmıştır. Bu felsefî düşünceye göre, canlıların yapısında, bir gayeyi, bir plânlı araştırmak gereksizdir. Meselâ, gözler görmek için yaratılmamış, şans eseri oluşmuştur. Canlı, şans eseri ona bir defa sahip olduğunda görmemesi imkânsızdır. Bu yüzden tabiattaki gözle görünen açık intizamın ve ahengin temel sebebi şans ve ihtiyaçlardır.

İlk insan Hz. Âdem’den itibaren gayeliliği esas alan düşünce sistemi ise, hiçbir şeyin başıboş ve tesadüf eseri olmadığını, bütün varlıkların belirli bir gaye ve hedefe göre plânlanarak yaratıldığını kabul eder. Günümüzde buna “**Plânlı Tasarım**” deniyor. Amerikalı Biyokimyacı Michael Behe’nin öncülük yaptığı bu görüş, **Darwin’in Kara Kutusu** (Darwin’s Black Box) kitabıyla şöhret buldu. Darwin görüşüne alternatif olarak ileri sürülen bu görüşe göre, Darwin zamanında hücrenin içini bilinmeyen bir “**Kara Kutu**” olduğuna, hücrenin detayları anlaşıldıkça, burada “*çok kompleks bir tasarımın*”

bulduğuna dikkat çekiliyor. Behe'ye göre, canlılardaki kompleks sistemlerin tabii seleksiyon ve mutasyonla, yani bilinçsiz mekanizmalarla ortaya çıkması imkânsızdır. Bu durum, hücrenin bilinçli bir şekilde tasarlandığını göstermektedir.

Yaratılış ve gayeliliği savunanlar; atomun etrafında saniyede 50 bine yakın devir yapan elektronun, bir an bile tesadüfle ve başıbozuklukla hareket edemeyeceğini belirtilirler. Elektronların geliş güzel hareket ettiği farz edilse, o elektronun hızla yörüngesinden fırlayarak, diğer atom sistemlerinin parçalanmasına ve neticede zincirleme atom reaksiyonlarıyla bir anda kâinatın atom bombası gibi infilak edebileceğine dikkati çekerler.

Şekil 1. Atom modeli.

Böylece, bir atom ve elektron hareketinin dahi başıboş ve tesadüf eseri olamayacağı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, bütün varlıkların sonsuz bir kudret ve ilim sahibi tarafından plânlı ve gayeli yaratılıp idare edildiğini kabul, bilimsel bir yaklaşımdır.

Materyalist felsefeyi savunan evrimcilerin en çok üzerinde durdukları konulardan birisi, varlıkların plânlı ve maksatlı yaratılmış olduklarını ileri sürmenin 'bilimsel' olmadığı, böyle bir düşüncenin 'dogmatik' olduğu ve tartışılmayacağı iddialarıdır. Niçin bu

iddialarında ısrarlıdırlar? Çünkü Selimiye'yi kabul edip, Mimar Sinan'ı kabul etmemek mümkün değildir. Dolayısıyla, “**Selimiye Camii’ni bir ustanın yapmış olmasını düşünmek bilimsel değildir**” deyip mantıklı düşünmenin önü kesiliyor ve her şey tesadüfe veriliyor. Tesadüfen çorba bile oluşmazken, dünyadaki sonsuz sayıdaki varlıkların tesadüfen meydana geldiğini kabul, onlara göre, bilimsel bir düşünce tarzı oluyor!

Gözlüğün ustası vardır, ama göz tesadüfün eseridir!

Aslında plânsız ve tesadüflerin ürünü bir varlığı incelemek yerine, plânlı tasarımın bulunduğunu bilerek araştırmanın çok daha mantıklı ve araştırma ruhunu kamçılayıcı olduğunu onlar da kabul ediyor. Ama maalesef, materyalist düşünceye olan dogmatik yaklaşım, mantıklı düşünmeye de ket vuruyor. Bir insanın kullandığı gözlüğün mutlaka bir ustasının olduğu ve bunun bir gayeye göre ve ölçülü yapıldığında herkes hemfikirdir. Ama gözün yapısına gelince, evrimcilerce o tesadüfe veriliyor!

Bir ilah yerine sayısız ilah

İnsanın yaklaşık 50 trilyon hücreden meydana geldiği kabul edilmektedir. Bir saniyede her bir hücrede üç bin değişik reaksiyon hâsıl edilmektedir. Yani bir saniye sonraki insan, bir saniye önceki insan değildir. Vücudunda trilyonlarca değişiklik hâsıl edilmiştir. Materyalist felsefeye göre, hücredeki bu değişiklikleri DNA molekülleri idare etmektedir.

-Peki, bunların ilimleri var mıdır?

-Hayır.

-İradeleri var mıdır?

-Hayır.

-Bu moleküller hücreler arasındaki organizasyonu sağlayacak kudrete sahip midir?

-Hayır.

-Bunlar her bir canlının genetik yapısının değişmemesi için, o canlının geçmişini ve geleceğini biliyor mu?

-Hayır.

Şimdi bütün yukarıda sayılan ve bu moleküllerde bulunmayan özellikleri onlarda var kabul etmenin neresi bilimseldir?

Sayılan bu sıfatları o moleküllerde var kabul etmekle, böyle bir düşünceyi savunanlar, bir ilahı kabul etmeyip, atom ve moleküller adedince ilahları kabule mecbur kalıyorlar.

İşin garibi, tek ilahı kabul ederek meseleye yaklaşım bilimsel bir düşünce tarzı olmadığı gerekçesiyle hemen reddediliyor. Ama her bir atoma veya moleküle bir ilah kadar görev yüklemek, tek ilmi düşünce sistemi olarak takdim ediliyor. Bize de, “**Bu kadarına da pes doğrusu**” demek düşüyor.

Soru: Varlıklar nasıl ortaya çıkmıştır?

Cevap: Varlıkların ortaya çıkışını evrimciler tabiata ve tesadüfe, yaratılışçılar da Allah’a vermektedirler. Bununla ilgili yaşadığım bir hatırayı nakletmek isterim. Millî Eğitim Bakanlığınca, mesleğinde uzun seneler görev yapmış öğretmenlerin bilgilerini artırmak için zaman zaman hizmet içi eğitim kursları düzenlenmekte ve bunlara değişik üniversitelerden öğretim üyelerine kurslar verdirilmektedir.

Yıl 1985. Biyoloji öğretmenlerinden bazılarına hizmet içi eğitim kursu verdirmek için yaz mevsiminde İstanbul Galatasay lisesinde yer ayrılmıştı. Muhtelif üniversitelerden de öğretim üyeleri burada vazifelendirilmişti. Biz de bu öğretim üyeleri arasında idik. Kurs saatinde evrimi anlatıyorum. Dedim ki; “*Balık balık olarak yaratılmıştır. Kurbağa da kurbağa olarak yaratılmıştır. Öyle bazılarının iddia ettiği gibi balık evrimleşerek kurbağa olmamıştır. İlmi bulgular ve genetik yapı bize bunu gösteriyor*”.

Arka sırada oturan 30-35 yaşlarında bir bayan öğretmen söz istedi. Buyurun, dedim.

-Öğrenci bize sorsa ki, kurbağayı kim yarattı? Ne diyeceğiz?

-Sizin isminiz ne?

-Leyla.

-Oturun Leyla hanım.

Öğretmenin birisini kaldırdım. Tahtayı sildikten sonra büyük harflerle “**LEYLA**” yazmasını söyledim. Ders öğleden sonra idi. Lambaları yaktırıp ve pencereleri açtırdım. Sonra Leyla hanıma dönerek;

-Leyla Hanım. Dedim. Biz hep beraber içeriye gelince baktık ki, sizin isminiz tahtaya yazılmış. Bunu kimin yazdığını bilmiyoruz. Şimdi ihtimalleri yazarak bunu kimin yazdığını bulmaya çalışacağız.

Tahtadaki öğretmene; “Şu ihtimalleri yaz”, dedim.

1- Bu isim, kendi kendine yazılmıştır.

2- Sebepler bu ismi yazmıştır.

3- Tabiat yazmıştır.

4- Bu isim, ilim, irade ve kudret sahibi birisi tarafından yazılmıştır.

Sınıfa dönerek sordum:

-Bunlardan başka bir ihtimal var mıdır?

- Dediler ki, yok.

-Şimdi, bu beş harfli yazının tahtaya nasıl yazılmış olabileceğini, yukarıdaki ihtimaller ile ayrı ayrı değerlendirelim:

1-Kendi kendine yazılmıştır

Başlangıçta bu isim tahtada yok. Olmayan bir şey kendisini nasıl yazacaktır? Önce onun yokluk âleminden varlık âlemine getirilmesi gerekir. Şimdi var. Haydi bir daha kendisini yazsın. Bu mümkün mü? Bu beş harfli kelimenin kendini yazmış olduğuna birilerini inandırabilir misiniz?

-Hayır, inandıramayız. Dediler.

2- Sebepler bu ismi yazmıştır

“**LEYLA**” kelimesini yazan sebeplerin başında tebeşir gelmektedir. Tebeşirin kendiliğinden yerinden kalkıp bu kelimeyi yazdığını, ya da bu kelimeyi cansız ve şuursuz atomların bir araya

gelerek bunu yazmış olduğunu aklı başında olan herhangi bir kimseyi inandırmak mümkün müdür?

-Mümkün değildir. Dediler.

3- Tabiat yazmıştır

Önce tabiat nedir, onun bir tarifini verelim. Canlı ve cansız varlıkların tamamı olarak ifade edilen tabiat; sanattır, sanatkâr değildir. Kanundur, kudret sahibi olamaz. Bir nakıştır, nakkaş olamaz. Mahlûktur, Halik ve Yaratıcı olamaz.

İşte ışıkları açtınız. Hava için pencereleri de açtınız. Tabiatın unsurlarından olan bu ışık ve hava mı bu kelimeyi yazdı?

-Hayır. O da olamaz. Elbette bu kelime ilim, irade ve kudret sahibi bir insan tarafından yazılmıştır. Dediler.

Leyla hanıma dönerek;

-Bak Leyla hanım. Sen kendin de 50 trilyon hücreden yazılmışsın. Beş harfli bir kelime dahi kendi kendine veya tesadüfen ya da tabiat tarafından tahtaya yazılamazken, dokuların, organların ile milyarlarca hücreli bir vücudun tesadüfen, kendi kendine, ya da tabiat tarafından yapılması mümkün müdür?

LEYLA kelimesinin yazılması için, nasıl ki bir irade, kuvvet ve ilim sahibi birisi gerekiyorsa, bizzat senin ve benzer bütün varlıkların yazılması, yani yaratılması için de elbette bir Yaratıcıya ihtiyaç vardır.

Sizin durumunuz şuna benziyor; Öğrencilerinizi Selimiye camiine görmeye getiriyorsunuz. Camii hakkında öğrencilere bilgi veriyorsunuz. Öğrencilerden birisi size şöyle bir soru soruyor:

-Öğretmenim. Bu camiinin mimarı kimdir?

-Öyle soru sorulmaz. O soru bilimsel değildir. Diyorsunuz. Siz aslında orada Mimar Sinan'ın sanatını anlatıyorsunuz. Şayet Mimar Sinan'ı orada devreden çıkarırsanız, o bina bir taş yığınının ibaret kalır. Anadolu'da o kadar taş yığını var ki, öğrencileri bir taş yığını göstermek için getirmeye ne gerek var?

Leyla Hanımın, siz öğrencinin; "**Kurbağayı kim yarattı?**" Sorusuna, "**Allah**" demesiniz de, atomlar da "Allah" diyor, hücreler

de “Allah” diyor, balık da “Allah” diyor, kurbağa da “Allah” diyor, ağaçlar da “Allah” diyor, bağlar da “Allah” diyor, dağlar da “Allah” diyor.

Leyla Hanımın yanında beyi veya arkadaşı olan bir öğretmen ayağa kalktı ve şunu söyledi:

-Hoca, öyle bir şekilde meseleyi ele alıp tahlil yaptınız ki, artık diyecek bir şeyimiz kalmadı.

Soru: Sadece sebep-sonuç ilişkisiyle kâinatı anlamak mümkün müdür?

Cevap: Bilim, varlıklar sadece sebep-sonuç ilişkisiyle ele almakta ve onları tek boyuta indirgenerek incelenmektedir. Böyle bir yaklaşım tarzı, kâinatı anlamak ve ondaki sırları çözmek için yeterli değildir. Bunun için metafizik yaklaşıma da ihtiyaç duyulmaktadır. Bilim felsefecileri bugün, olayları incelemede, onların metafizik yönlerinin de dikkate alınmasını ısrarla dile getirmektedirler. Nitekim bunlardan Copleston, dinin, kâinatı anlama ve açıklamada bilimi tamamladığı görüşündedir. Ona göre, bilimin sebep-sonuç ilişkisiyle kâinatın anlaşılması ve anlatılması mümkün değildir. Yeterli bir açıklama, her şeyi bütünüyle kapsayan, kendine daha fazla bir şey eklenemeyen açıklamadır. O, öyle bir açıklamayı bilimden değil, metafizikten elde edeceğimizi nazara verir. Ona göre, bilimsel metodun etkinlik alanı sınırlıdır. Hayatla ilgili pek çok problem, bu bilim alanının dışındadır. Mesela insana ilişkin bilimlerden Psikoloji davranışlarımızla "ruhsal" denen süreçleri inceler. Anatomi, fizyoloji, biyokimya vb. çalışmaların konusu organizmanın yapı ve işleyişine ilişkindir. Antropoloji, sosyoloji ve sosyal psikoloji insanın inançları, töre, gelenek ve alışkanlıkları; hayat tarzı ve yaşama şekillerini ele alır.

Bu çalışmaları birlikte değerlendiresek bile, insanı "gerçek niteliği"ne inerek onu bütün yönleriyle çözümlediğimizi söyleyemeyiz. Ona göre, insanın bilimsel metotla erişilemeyen bir öz niteliği, bir varlık ve mana problemi kalmaktadır. İşte bu özde saklı

kalan şeye ancak Allah kavramına başvurarak açıklık getirilebilir. Aynı şekilde, dünyanın, Allah ile ilişkisi kurulmadıkça, kendi içinde ne anlamı ve ne de anlaşılır niteliği vardır¹⁹.

İnsan kulağına giren bir ses gözden yaş akıtıyor, kalbin çalışmasını hızlandırıyor. İnsanın biyolojik âlemini harekete geçiriyor. Böbrek üstü bezi salgısını artırıyor. Buna bağlı olarak insan bedeninin tamamında biyolojik ve fizyolojik faaliyetler değişiyor. Hâlbuki insan bünyesinde meydana gelen pek çok biyolojik hadise, kulaktan giren bir sesin insanın ruh âlemine yaptığı tesirle ilgili olmaktadır. Biyoloji, insanın ruhuna bağlı olan bu âlemine giremiyor. İşte insanı hakkında anlayabilmek için, onun bütüncül bir şekilde, yani hem maddesiyle ve hem de manasıyla ele alınması gerekiyor.

Soru: Yaratılıştaki sebeplerin rolü nedir?

Cevap: İlk yaratılış ve bazı mu'cizeler istisna edilirse, varlıkların yaratılışında daima sebep ve kaidelerin varlığı dikkati çeker. Kanunlar ve prensipler manzumesi her şeye hâkimdir. Bütün hareket ve davranışlar, belli bir nizamı takip etmek zorundadır. İlimlerin görevi de eşyanın tâbi olduğu bu kanunları tespit ve tayindir.

İslâm itikadında sebep ve kanunlar, kesinlikle gerçek etki sahibi değildir. Asıl tasarruf, Allah'ın kudret ve iradesindedir. Sebepler ve kanunlar, kudretin tasarrufunu gözlerden gizlemeye memur birer perdedirler. Böylece, eşyanın yaratılışının ve değişiminin izahını ve yorumunu yapan kimsenin iradesini serbestçe kullanma imkânı tanınmıştır. Eşyadaki tasarruf sebepsiz cereyan etmiş olsaydı, insan iradesi yönlendirilmiş olacak ve imtihan sırrına muhalif olarak herkes ister istemez Allah'a ve O'nun kudretine inanmış olacaktı.

Eşya arasındaki mevcut kurallar, fevkalade durumlar dışında değişmez. Hâl böyle olmakla beraber kâinat, otomatik işleyen ve ustasının karışmadığı bir makine veya saat gibi değildir. Varlık âlemindeki her oluş, her hareket her an Allah'ın kontrol ve tasarrufundadır. Varlıklar birdenbire yaratılabileceği gibi, tedricî

¹⁹ Walker, M. Quadrant. Ekim, 1982, s. 44.

olarak da, yani aşamalı bir şekilde de yaratılabilir. Hatta insanın yaratılışında da tedriciyet söz konusudur. Varlık âlemine bir hücreyle çıkıyor, dokuz ay sonra bebek olarak dünyaya ayağını basıyor. Bu tedricî tekâmül belli bir devreye kadar devam ediyor.

İlk insanın yaratılışında da toprak, balçık, sülale gibi safhaları geçirilmiştir. Ona daha ileride temas edilecektir.

Sonuç olarak şunlar söylenebilir:

1-Yaratılışta İlahî kuvvet, kudret, ilim ve irade kendini göstermektedir. Hâl böyle olmakla beraber, her hadise bir sebep-sonuç münasebeti içinde halk edilerek, sebep ve tabiat kanunları Allah'ın tasarrufuna perde edilmiştir. Bu bakımdan, değişik faktörler ve kanunlar iş yapıyor gibi görünmektedir.

2- Bazı varlıklar bir anda hâsıl edilebildiği gibi, bazıları da aşama aşama kemale ulaştırılmaktadır.

Soru: Yaratılış sürekli midir?

Cevap: İnsanın ortaya koyduğu bir eser, nasıl yapıldıysa öyle kalır. Onda gelişme ve büyüme özelliği yoktur. Fakat canlılar böyle değildir. Onlar ister bitki, ister hayvan ve isterse insan olsun, yaratılışları her an yenilenmekte, değiştirilmekte ve farklılaştırılmaktadır.

Bilindiği gibi, canlılar hücrelerden meydana gelmektedir. Her bir hücrede bir anda binlerce değişik reaksiyon söz konusudur. Dolayısıyla insanın yaratılışı bir anda başlamış ve bitmiş bir hadise değildir. Teneffüsle alınan ve verilen hava, besinlerle vücuda giren elementler, insanın hücrelerinde meydana gelen yapım ve yıkım olayları, insanın her an değiştiğini ve adeta yeniden yaratıldığını göstermektedir. Bu değişiklikleri belki küçük zaman dilimleri içerisinde göremiyoruz. Ama daha geniş aralıklarla kendimize bakınca bunu kolayca anlayabiliriz. Meselâ, 80 yaşındaki bir kimse, her sene bir fotoğraf çektirmiş olsa, ilk yıllardaki resimlerin kendisine ait

olduğunda tereddüt edecek kadar değişiklikleri gözlemesi mümkündür.

Demek ki, insanın vücudundaki elementler ve onların teşkil ettiği moleküllerde devamlı değişiklikler olmakta ve insan adeta her an yeniden yaratılmaktadır. Bir saniye sonraki insanın, pek çok atomu ve hücresi yenilenmiş, adeta yeni bir insandır. Bu bakımdan, Allah'ın kâinattaki icraat ve tasarrufu her an devamlıdır. Kâinat, bazı felsefecilerin tasavvur ettiği gibi, kurulmuş bir saat gibi, Allah tarafından yapılmış ve ondan sonra kendi haline bırakılmış değildir.

İşte böyle her anı farklılık gösteren insan, her saniye başka bir insandır. Dolayısıyla bedenine gelen yeni elementlerin iman nuru ile nurlanması için, insanın imanını her an tazelemesine ve ibadet ve tefekküre ihtiyacı vardır.

KUR'AN-I KERİM'E GÖRE YARATILIŞ

Kur'an-ı Kerim'in esas maksadı, insana Allah'ı ve peygamberleri tanıtmak, insanın dünyaya geliş maksadını, ahretin mahiyetini ve yaratılış gayesini öğretmek, yaratıcısına, kendi nefesine, ailesine ve çevresine karşı görevlerini bildirmektir.

Kur'an-ı Kerim bu asıl mesajının yanında, kâinatın ve insanın yaratılışına ve diğer varlıklara da tâli derecede, bazen açık, bazen üstü kapalı, bazen de benzetme ve işaretler şeklinde temas eder. Bilimin görevi de, zamanın anlayışına ve bilimin seviyesine göre bu işaret ve mesajların açıklamasını ve yorumunu yapmaktır. Aynı konu ile ilgili farklı kimselerin aynı veya farklı zamanlarda değişik açıklamalar yapması normaldir. Burada esas olan, Kur'an'ın, âyetlerle ilgili bilimsel açıklamalara ve bilimsel çalışmalara nasıl baktığıdır. Kur'an-ı Kerim'in, bilimsel açıklamaları ve çalışmaları teşvik ettiği önceki bölümde nazara verilmişti.

Soru: Varlıkların yaratılış gayesi nedir?

Cevap: Her güzellik ve maharet sahibi, bu güzelliğini, eserlerini, sanat inceliklerini hem kendi gözüyle görmek ve hem de başkalarının nazarıyla o eser ve sanatına bakmak ister. Cenâbı Hak da, kendi sonsuz cemâl ve kemâlini görmek ve mahlûkatına göstermek hikmetiyle, bu kâinat sergisini açıp antika sanatlarını orada dizmek istedi.

Bir çiçeğin yaratılması, bir baharın icadı kadar O'na rahat ve bütün mahlûkatın icadı bir atomun teşkili kadar kudretine kolay gelen Cenâbı Hak, bu kâinat sergisini hikmet, inayet ve adalet kanunlarına binaen tedricen açtı. Cenâb-ı Hak, önce bütün varlıkların esasını, özünü ve nurunu teşkil eden çekirdek misâli cevheri halk etti. O çekirdeği tekâmül ve terakki kanunlarına tâbi tuttu. Her şeyi kademe kademe, yavaş yavaş yokluk âleminde varlık âlemine çıkardı. Güneşi

orada bırakıp, galaksi ve yıldızları yerlerine yerleştirdi, zemin sofrasını burada açtı. Semadan yağmuru indirdi, zemine toprağı serdi. Denizleri çeşit çeşit canlılarla, karaları bitkilerle şenlendirdi. İnayet ve Rahmetinin tecellisiyle önce sofraları seriyor, arkasından misâfirlerini gönderiyordu. Çimenler yeşeriyor, arkasından koyunlar, kuzular geliyordu. Zemin sofrası mükemmel hale gelince insan yeryüzüne gönderildi.

Her varlık ve özellikle canlılar, mânâlı birer kelime, birer mektup, ya da kitap tarzında Cenâbı Hak tarafından yazılmıştır. Bütün şuurlu varlıklar onu inceliyor, tetkik ediyor, sanat inceliklerini ve harikalıklarını anlamaya çalışıyordu. Tabiî bu çok sınırlı bir algılama ve değerlendirme idi. Çünkü hem onları tefekkür edenler az sayıda hem de şuur sahipleri canlıların bütün sanat inceliklerine vakıf olamıyor ve dolayısıyla hakkıyla onun sanat ve kıymetini takdir edemiyordu.

O halde canlıların en mühim yaratılış gayesi, doğrudan Cenâbı Hakk'ın kendi nazarına arz etmek ve cemal ve kemaline bir ayna olmaktı.

Cenâbı Hak, sevdiği bu sevimli varlıkları ve özellikle canlıların hiç birine göz açtırmayarak mütemadiyen âlemi gabya gönderiyor, hiç birine uzun süre nefes aldirmeden bu dünyadan terhis ediyor. Bu dünya misâfirhanesini devamlı doldurup misâfirlerin rızası olmadan boşaltıyor. Şu kâinata zaman nehri içerisinde devamlı akan ve çalkalanan, kafîle kafîle arkasından gelip geçen mahlûkatın bir kısmı geliyor, bir saniye sonra kayboluyor. Bir grubu bir dakika kalır, bir çeşidi bir saat bu âleme uğrar ve arkasından âlemi gabya gönderilir. Bazıları bir günde, bir kısmı bir sene, bir kısmı bir asırda, bazısı da asırlarda bu âlemi şahadete gelir, bir takım vazifeleri gördükten sonra başka âleme alınır.

Varlıklar yokluğa gidip kaybolmuyor. Kudret dairesinden gidiyor, ilim dairesinde, varlığını devam ettiriyor. Âlem-i şahadetten âlem-i gayba gidiyor. Dünya âleminden ahiret âlemine geçiyor, bir beldeden bir başka beldeye gönderiliyor. Geçici ve karanlıklı, ezici ve boğucu olan bu âlemde nur âlemine, bâki âleme alınıyor.

Eşyada görünen güzellikler ve mükemmellikler, Cenâb-ı Hakk'ın isimlerine aittir ve o isimlerin tecellileridir. Madem o isimler bâkidir, devamlıdır ve cilveleri dâimidir. Elbette onların nakışları yenilenir, daha güzel bir şekilde âlem-i bâkide tazelenir.

Madem Sani-i Zülcelâl vardır ve bâkidir ve sıfat ve isimleri de devamlıdır. Elbette o isimlerin cilveleri, nakışları ve tezahürleri de, bâki bir âlemde devamlıdır. Kâinattaki bu esrarengiz faaliyet ve hareketin altında yatan sırlardan birisi, bu akıl almaz faaliyetin verdiği lezzettir. Küçük olsun büyük olsun her bir hareket bir lezzet verir. Denilebilir ki, her faaliyette bir lezzet vardır. Bütün mahlûkatın bu sevk ve hareketten aldığı lezzeti müşahede eden Sani-i Zülcelâl, kendi zatına münasip kudsi bir muhabbet, mukaddes bir lezzetle böyle hadsiz faaliyetle ve sayısız yaratıklarıyla kâinatı daima tazelandiriyor, çalkalandırıyor ve değiştiriyor.

Varlıkların hareketi, onların bir nevi konuşmasıdır

Varlıkların yaratılışında her an süratli ve sanatlî değişmelerin olması ve hiçbir şeyin kararında kalmaması, fezadaki sonsuz sayıdaki yıldız ve gezegenlerin çok hikmetli ve ölçülü hareketleri, atomdan galaksilere kadar olan her bir varlıktaki hareket ve faaliyet, kışta beyaz elbisesine bürünen zemin yüzünün baharda rengarenk elbiselerle süslendirilmesi ve ağaçlara takılan her bir meyve, akıl sahiplerine bir şeyler söylemek istiyor. Âdeta, göklerin ve yerin hareketli varlıkları ve hareketleri, onların konuşmalarındaki kelimelerdir ve hareketleri ise bir konuşmadır. Kâinattaki faaliyet dahi kâinatın ve içindeki varlıkların sessizce bir konuşması ve konuşTURULMASIDIR.

Kâinat, âdeta bir biri içerisinde sarılı bir gül goncası gibidir. Hakem isminin tecellisi Şu kâinatı öyle bir kitap şekline getirmiştir ki, âdeta her sayfasında yüzer kitap yazılmıştır. Ve her satırında yüzer sayfa yerleştirilmiş ve her kelimesinde yüzer satır mevcuttur. Her harfinde yüzer kelime var. Her noktasında bu kâinat kitabının bir fihristi, indeksi bulunur bir tarzdadır. O kitabın sayfaları, satırları, ta noktalarına kadar yüzer cihette yaratıcısını ve kâtibini gösteriyor ki, kendi varlığından yüz derece daha ziyade kâtibinin varlığını ve birliğini, vahdetini ispat eder.

Bu büyük kâinat kitabının bir sayfası, yeryüzüdür. Bu sayfanın bir satırı bir bahçedir. O bahçede bulunan çiçekler, ağaçlar ve bitkiler, bahar mevsiminde beraber birbiri içinde yanlıSSız yazıldığı gözle görünüyor. O satırın bir kelimesi, meyve vermek üzere, yaprak ve çiçek açmış bir ağaçtır. İşte bu kelime, muntazam, ölçülü, süslü yaprak, çiçek ve meyveleri adedince Sani-i Zülcelal'in varlığına işaret eder.

Senin bahçende kirazlar nasıl yaprak ve çiçek açıyor ve meyve veriyorsa, zemin yüzündeki bütün kirazların da aynı kanuna tâbi olması, buradaki tavuğun verdiği yumurta ile yeryüzünün her tarafındaki tavukların aynı kanunu göre aynı şekil ve yapıda yumurta vermesi, buradaki koyunun süt ve yavru verirken tâbi olduğu kanunun

bütün yeryüzünde aynı olması, Sani-i Zülcelal'in varlığını, vahdetini ve her yerde tasarruf sahibi olduğunu bildirir.

Nasıl ki, güneşe karşı parlayan ve akan büyük bir ırmağın kabarcıkları güneşi gösteriyor. O kabarcığın gitmesiyle arkalarından yeni gelen kabarcıkların yine güneşi göstermesiyle daimi bir güneşin varlığına işaret eder. Şu kâinattaki her bir varlık da, bu dünyaya gelişi ve hayatlarıyla Vacibü'l-vücut'un varlığına ve birliğine şahadet ettikleri gibi, zevalleri ve ölümleriyle o Vacibü'l-vücut'un ezeliyetine ve ehadiyetine şahadet ederler.

Soru: Kur'an'a göre varlıkların ilk yaratılışı nasıl gerçekleşmiştir?

Cevap: Kur'an-ı Kerim'de yaratılış kıssası bir bütün hâlinde verilmez. Kur'an'ın çeşitli yerlerinde ana prensipleriyle ve genellikle yaratıcısı nazara verilerek zikredilir.

*“O (Allah) ki, gökleri ve yeri altı günde yarattı”*²⁰.

*“O (Allah) dur. Gökleri, yeri ve aralarında olanları altı günde yarattı”*²¹.

Buradaki “gün,” 24 saatlik süreden ziyade, gündüz aydınlığını ifade eder. Çoğulu *eyyam* ise, “günler” manasına gelmekle birlikte, “uzun zaman, süre belirlenmemiş zaman devresi” olarak da kullanılır²².

Kur'an'da Allah nezdindeki günlerin bizim günümüzle bin yıl olduğu belirtilir:

*“Ve senden azabın acele gelmesini isterler. Hâlbuki Allah vaadinde asla hulf etmez ve şüphe yok ki, Rabbin indindeki bir gün, sizin sayacaklarınızdan bin yıl gibidir”*²³.

Arapça'da bu rakamlar çokluğu ifade ettiği için, kesin sayılar şeklinden ziyade “devir” manasında alınması daha uygun

²⁰ Hud/7.

²¹ Furkan/59.

²² Baucaille, M. (1976). La Bible le Coran et la Science.

²³ Hacc/47.

görülmektedir. Nitekim bazı âlimler bu manada anlamıştır. Hatta her bir günün 50 bin sene olduğu belirtilir²⁴.

*“Melekler ve ruh oraya bir günde çıkarlar ki, oranın mesafesi 50 bin yıldır”*²⁵.

Yeryüzünün de devreler hâlinde yaratıldığı nazara verilir:

*“De ki: ‘Siz mi arzı iki günde yaratana tanımıyor ve O’na eşler koşuyorsunuz? İşte, âlemlerin Rabbi O’dur”*²⁶.

*“O’na üstünden ağır baskılar (sağlam dağlar) yaptı. Onda bereketler yarattı ve onda arayıp soranlar için gıdalarını (bitkilerini ve ağaçlarını) tam dört günde takdir etti (düzene koydu)”*²⁷.

Buradan, yeryüzünün iki devrede genel durumunu aldığını, bütün varlıkların yaşayabileceği uygun şekle de dört devrede ve insanın yaratılışından önce ulaştığını anlamak mümkündür. Nâziât Suresi’nde varlıkların birbiri ardınca yaratılışı ve tanzimi ile bunların ne için halk edildiği belirtilir: *“Sizi yaratmak mı daha zordur, yoksa göğü yaratmak mı? Ki Allah onu bina edip yükseltmiş ve ona şekil vermiştir. Gecesini karanlık yapmış, gündüzünü aydınlatmıştır. Bundan sonra da yeri düzenlemiştir. Suyunu ondan çıkarmış ve orada otlak yer meydana getirmiştir. Dağları da sapa sağlam yerleştirmiştir. Bütün bunları sizin ve hayvanlarınızın geçimi için yapmıştır”*²⁸.

Kaf Suresi’nde de yeryüzündeki bitki ve ağaçların durumuna dikkat çekilir:

*“Gökten bereketli bir su indirdik, onunla biçilecek tane(li ekin)’ler bitirdik. Birbirine girmiş kat kat tomurcukları olan yüksek hurma ağaçları yetiştirdik, kullarımıza rızık olması için. Ve o suyla ölü bir diyara can verdik. İşte, kabirlerden çıkış da böyle olacaktır”*²⁹.

Her canlı varlığın mahiyetinin su olduğu ve bunların sudan yaratıldığına işaret edilir:

²⁴ Hanefi, A.(Tarihsiz): Et’Tefsirü’l İlmiyyetü li’l-Ayeti’l-Kevniyyeti. Mısır, s.127.

²⁵ Mearic/4.

²⁶ Fussilet/9.

²⁷ Fussilet /10.

²⁸ Nâziât/27, 33.

²⁹ Kaf/9, 11.

“İnkâr edenler görmediler mi ki, göklerle yer bitişik idi. Biz onları ayırdık ve her canlı şeyi sudan yarattık. Hâlâ inanmıyorlar mı?”³⁰

“Allah bütün canlıları sudan yaratmıştır. Bazısı karnı üzerinde sürünür, bazısı iki ayakla yürür, bazısı da dört ayakla yürür. Allah dilediğini yaratır. Allah şüphesiz her şeye kadirdir”³¹.

Burada, her hayvan türünün müstakil olarak yaratıldığını anlamak mümkündür. Bu yaratılışın menşeyinin su olduğu, yani üremeyi sağlayan tek hücreli spermanın ve bunun yumurta hücresinin birleşmesiyle teşekkül eden zigotun büyük kısmını suyun teşkil ettiği nazara verilir. Eritici olduğu için hücre reaksiyonlarının temel maddesi sudur. Bir organizma için su, bütün besinler derecesinde önemlidir. Vücut suyunun yüzde 10-20 kadarı kaybedilince hayat devam edemez. Ve su bulunmayan ortamda hayatın olması imkânsızdır. Anne karnındaki ceninin yüzde 94’ü, süt çocuğunun yüzde 80’i ve yetişkinin yüzde 70’i sudur³².

Soru: İnsan yoktan mı yaratılmaktadır?

Cevap: İnsan, hem yoktan yaratılmakta ve hem de mevcut maddelerden inşâ edilmektedir. Bilindiği gibi, Allah’ın iki türlü yaratması vardır. Birisi, yoktan, hiçten yaratma. Buna **ibda** veya **ihтира** da deniyor. Diğeri de inşâdır.

Bir hikmete binaen, Cenab-ı Hak, bütün mahlûkatın ham maddesi olan elementleri başlangıçta yoktan var etmiştir. Daha sonra, varlıkların maddesini bu elementlerden **inşâ** etmektedir.

Meselâ, bedenimizde görev alan elementlerin her birisi, bir şekilde çevreden, ya besinlerle, ya da teneffüs ettiğimiz hava ile bize gelmektedir. Bu cihetiyle inşâ her an devam etmektedir.

Bir de elementlerde olmayan özellikler vardır. Meselâ, insanın kendine has şekli, sesi ve hatta yürüyüşüne varıncaya kadarki özellikleri yoktan yaratılmaktadır. Çünkü bu özellikler atom ve

³⁰ Enbiya/30.

³¹ Nur/45.

³² Özer, R.F. ve Tanalp, R. Beden Sıvıları. Ankara, 1965.

moleküllerde bulunmamaktadır. Demek ki, Cenab-ı Hakk'ın hem inşâ şeklinde mevcut elementlerden yapma ve hem de yoktan yaratma kanunu her an devam etmektedir.

Soru: Yoktan var olmaz, var olan yok olmaz mı?

Cevap: Bin sekiz yüzlü yıllarda Lavosier, böyle bir prensibi ileri sürüyor ve “*Yoktan var olmaz, var olan da yok olmaz*” diyor. Lavosier bunu söylerken, gerekli şartlarını da belirtiyor. Yani diyor ki, kapalı kaplarda bulunan bir madde, mesela düdüklü tencerede, var olan bir madde kaybolmaz, ancak başka şekillere dönüşebilir. Buraya da; “*Dışarıdan bir madde girmediği sürece, yoktan var olmaz*” diyor. Şimdilerde bu söz mutlak manada, yani bütün kâinat için kullanılmaya çalışılıyor. Güya kâinatta var olan yok olmaz, yok olan da var olmazmış. Bu sözü söyleyebilmek için, her şeyden önce, bütün kâinatı dolaşıp, neyin var neyin yok olduğunu tespit etmek gerekir. Hâlbuki uzayda, daha bize ışığı ulaşmamış binlerce galaksi vardır ve her bir galakside de en az birkaç milyar yıldız bulunmaktadır. Bütün buralarda olup bitenleri anlamadan ve bilmeden bütün kâinat hakkında böyle bir söz, bilimsel değil, ideolojiktir. Bilimi materyalizme, ateizme yani dinsizliğe alet etmektir.

Kâinatta bir şeyi “Yok” diyebilmek için bütün kâinatı gözden geçirmek gerekir. Bu da yetmez. Çünkü, bu gözle bizim gördüğümüz şey çok sınırlıdır. Görünen ışık, mevcut ışığın ancak %3.5'dur, %96.5'nu görmüyoruz. Radyo ve televizyon ile varlığından haberdar olduğumuz görüntü ve sesler, bizim normal görme alanımızın dışındadır. Bu şekilde görüntü alanının haricinde pek çok âlemin varlığından bahsedilmektedir. İnsanda; akıl, hayal, hafıza, merak, endişe, korku, muhabbet, nefret ve adavet gibi pek çok his ve duygunun varlığı bilinmekte, fakat görülememektedir.

Dolayısıyla, varlıkların mevcudiyetini sadece gözün gördükleriyle sınırlı kabul etmek, gözün görmediğini yok saymak, cahilliğin ifadesidir veya dinsizlik taassubudur. Cenab-ı Hak, canlıların elementlerde bulunmayan, şekil, ses, hayal, hafıza, merak endişe,

korku, muhabbet, nefret ve adavet gibi özelliklerini her an, yoktan yaratmaktadır. Mesela, bülbülün şekli ve sesi, gülün goncası atomlarda bulunmadığı için yoktan yaratılmaktadır.

Demek ki Allah, mevcudatı hem yoktan var etmekte ve hem de mevcut maddelerden inşâ suretinde her an yaratmaktadır.

Soru: İNSAN İLK NASIL YARATILMIŞTIR?

Cevap: Bütün varlıkların ve insanın yaratıcısı Cenab-ı Hakk'ın kelamı olan Kur'an-ı Kerim, insanın yaratılışından uzun uzadıya bahseder. Kur'an-ı Kerim insanın dört yaratılış tarzını nazara verir.

Bunlar;

- 1- Kadınsız ve erkeksiz yaratılış. Hz. Âdem'in yaratılışı.
- 2- Erkekten, kadın olmaksızın yaratılış. Hz. Havva'nın yaratılışı.
- 3- Kadından erkek olmaksızın yaratılış. Hz. İsa'nın yaratılışı
- 4- Erkek ve kadından, genel üreme kanununa göre, insanın yaratılışı.

1- Hz. Âdem'in yaratılışı.

Kur'an-ı Kerim'de Hz. Âdem'in topraktan merhale merhale yaratıldığına dikkat çekilir.

“Andolsun Biz insanı kuru bir çamurdan, değişmiş cıvık balçıktan yarattık”³³.

“Andolsun ki Biz insanı, çamurdan süzölmüş bir hülâsadan (özden) yarattık”³⁴.

Bu âyet-i kerimelerden, yaratılışın toprakla başladığını, daha sonra bunun çamur hâlini aldığını anlamak mümkün. Bu çamur da süzölerek “çamur özü” hâsıl edilmiştir.

Daha sonra balçık hâlini alan bu çamur özünün zamanla değiştiği ifade edilir:

“(İblis): ‘Ben bir salsaldan (kurumuş çamurdan), değişken bir balçıktan (hamein mesnûn) yarattığın insana secde edemem!’ dedi”³⁵.

Hz. Âdem'in yaratılış şekli, bir bakıma günümüzdeki insanın yaratılışına benzerlik gösterir. Midedeki besinlerden spermanın süzölerek çıkarılması gibi, çamur da süzölerek çamur özü (sülale)

³³ Hicr/26.

³⁴ Mü'minun/12.

³⁵ Hicr/33.

hâsıl edilmiştir. Bir müddet bu hâlde kalan çamur özü, balçık şeklini (hamein mesnûn) almış ve daha sonra katı hâle (salsal) sokulmuştur.

Bu devreden sonra kuruyan bu balçığa insan şekli verildiğini anlıyoruz.

*“Sizi yarattık, sonra size şekil verdik, sonra da meleklerle: ‘Âdem’e secde edin’ dedik”*³⁶.

Cenab-ı Hak, Hz. Âdem’i topraktan, onun neslini de nutfeden yarattığını şu ayet-i kerime ile beyan eder:

*“Allah sizi (Hz. Âdem’i) bir topraktan, sonra nutfeden (bir zigottan -Hz. Âdem’in nesli-) yaratmış, sonra da sizi çiftler hâlinde var etmiştir”*³⁷.

2- Hz. Havva’nın yaratılışı.

İbrani’ce Tevrat’ta, Hz. Havva’nın, Hz. Âdem’in sağ böğründeki 13. kaburga kemiğinden yaratıldığı belirtilir³⁸.

İncil’de de yine Tevrat paralelinde görüş yer alır.

Hz. Havva’nın yaratılışı ile ilgili olarak Kur’an-ı Kerim’de şu âyet dikkat çekicidir:

*“Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten (candan) yaratan; ondan da yine onun eşini yaratıp ikisinden birçok erkekler ve kadınlar türeten Rabbiniz(e karşı gelmek)den sakının”*³⁹.

Zümer Suresi’nde de Hz. Âdem’den eşinin yaratıldığına dikkat çekilir ve şöyle buyrulur:

*“Allah sizi tek bir nefisten (Âdem’den) yarattı, sonra ondan eşini yarattı...”*⁴⁰.

Bunu açıklar mahiyetteki bir hadiste de şöyle buyrulur:

“Kadınlar hakkında hayır tavsiye ediniz. Yani, onlara iyi davranınız. Çünkü kadın eğri kaburga kemiğinden yaratılmıştır. Kaburga kemiğinin en eğri kısmı baş tarafıdır. Onu doğrultmaya

³⁶ Arâf/11.

³⁷ Fâtır/11.

³⁸ Ancien Testament, s. 47.

³⁹ Nisâ, 1.

⁴⁰ Ez-Zümer, 39: 6

*çalışırsan kırarsın. Hali üzere bırakırsan öyle eğri kalır. Kadınlar hakkında hayır tavsiye ediniz*⁴¹.

İnsanın yaratılışı ile ilgili olarak bir başka ayette de şöyle buyrulur:

*"Şimdi, insan hangi şeyden yaratıldı? İbretle baksın. O, atılıp dökülen bir sudan yaratılmıştır. Ki, arka kemiği ile göğüs kemikleri arasından çıkıyor o. Şüphe yok ki Allah onu tekrar diriltip döndürmeye elbette kadirdir*⁴².

Günümüz tıbbı da, bu ayetin ifade ettiği manaya yaklaşmıştır.

Normal üreme kanununda, insanın temel yapısını sperm ve yumurta hücreleri teşkil eder. Bu iki hücrenin ilk teşekkül yeri, Kur'an-ı Kerim'de, omurga kemiği ile göğüs (eğe) kemikleri arası olarak verilir. Günümüz tıp ilmi de, hamileliğin yedinci ayında erkek cenin sperm kesesi olan husyelerin yavaş yavaş vücudun dışındaki torbaya, kız ceninindeki yumurtalığın ise leğen boşluğuna indiğini belirtmektedir⁴³.

Hz. Havva'nın yaratılışı ile ilgili ayetin verdiği haber ve hadisi şerifin ayeti yorumunun akla uygun olduğu görülmektedir.

3- Hz. İsa'nın yaratılışı

Hz. İsa (a.s.), Hz. Meryem'den babasız olarak dünyaya gelmiştir. Onun bu hali, bir bakıma Hz. Âdem ve Hz. Havva'ya benzemektedir. Onlar, anne ve babasız yaratılmışlardır. Kur'an-ı Kerim'de Hz. İsa'nın yaratılışı, Hz. Âdem'in yaratılışına benzetilir ve Cenab-ı Hak bunu âyet-i kerimede şöyle buyurur:

*"Şüphe yok ki, Allah Teâla'nın nezdinde İsa'nın hâli, Âdem'in hâli gibidir ki, onu topraktan yarattı, sonra ona 'ol' dedi, o da oluverdi*⁴⁴.

⁴¹ Buhari, Nikah 80; İbn Mâce, Taharet 77.

⁴² Tarık, 5, 8.

⁴³ Ali el-Bâr. Kur'ân-ı Kerim ve Modern Tıbbı göre İnsanın Yaratılışı. Terc. Abdülvehhab Öztürk. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, s. 37-42, 1991.

⁴⁴ Âl-i İmran/59.

Hız. İsa'nın yaratılışı, genel üreme kanunlarının dışındadır. Bilindiği gibi, insanların, bitkilerin ve hayvanların çoğalmasında anne ve babaya ihtiyaç vardır. Bu, Cenab-ı Hak'ın genel bir üreme kanunudur. Bütün kanunların istisnası olduğu gibi, bu kanunun da, hem bitkilerde ve hem da hayvanlarda istisnaları mevcuttur. Zaman zaman Cenab-ı Hak, bu istisnai yaratılışı, insanlarda da göstermiştir. Nitekim Hz. Âdem ve Hz. Havva anne ve babasız yaratılmışlardır.

Ayrıca, bütün canlıların ilk atalarının yaratılışları da bu üreme kanunlarının dışında cereyan etmiştir. Cenab-ı Hak, varlıkları anne-babasız veya bunlardan birisi olmaksızın yaratmakla, yaratma hususunda ihtiyar sahibi olduğunu, kanunlarını dilediği şekilde değiştirebileceğini, varlıkları bağımsız ve kayıtsız yaratabileceğini göstermektedir.

Gerek bitkiler âleminde ve gerekse hayvanlar âleminde, eşeysiz üreme olarak ifade edilen, anne ve babasız üremeler mevcuttur. Yani, anne olmadan, ya da baba olmadan yaratılan canlılar vardır. Hayvanlar âleminde arılar bunlar misal teşkil ederler. Ana arı, belli bir devrede, erkekle çiftleşir. Çiftleşme sonunda sperm, sperm keseciğinde toplanır. Daha sonra bu ana arı yumurtlama esnasında, yumurta kanalına sperm salınırsa yumurta döllenmiş olur ve bu yumurtalardan dişi arılar çıkar. Şayet yumurta kanalında yumurta döllenmemişse, bu yumurtalardan da erkek arılar hâsıl edilir. Yani erkek arılar babasız dünyaya gelmektedirler. Anne veya babasız üremeye, bitkiler âleminde de pek çok misaller mevcuttur. Bunlardan mantarlar ve eğrelti otları, spor adı verilen küçük yapıların doğrudan çimlenmesiyle meydana getirilir. Bira mayası mantarında da, tomurcuklanma ile yeni fertler teşekkül etmektedir. Bütün bunlar genel üreme kanunlarının dışındadır.

Aynı şekilde, çileğin etrafa uzattığı dalları toprağa temas edince köklenir ve oradan yeni çilek bitkisi gelişir. Patates ve yer elması gibi bitkilerin birer parçası kesilip toprağa gömülünce bunlardan Allah yeni bitkileri yaratır. Üzüm, kavak ve söğüt gibi ağaçlardan alınan küçük dal parçaları da toprağa dikilince yeni bitkileri verebilmektedir.

İşte gerek bitkiler ve gerekse hayvanlar âlemindeki bütün bu genel üreme kanunu haricindeki çoğalmaların her yıl milyonlarca numunesinin yaratılışını bilen ve onlara şahit olan, buna rağmen, Hz. İsa (a.s.)’nin babasız yaratılışını kabul etmeyen bir aklın, kaç derece akılsızlık ettiğini kıyas ediniz.

4- İnsanın genel üreme kanununa göre yaratılışı

Bizler anne ve babalı olarak yaratıldık. Bu yaratılışımız merhale merhale, yani devre devre olmuştur. Nitekim bir ayette şöyle buyrulur:

*“Hâlbuki O, sizi çeşitli merhaleler hâlinde yarattı”*⁴⁵.

Önce anne karnında yumurta, babada sperm şeklinde, daha sonra bunların birleşmesiyle hâsıl olan tek hücre halinde idik. Zigot adı verilen bu tek hücre bölünerek çoğaldı. Çok hücreli bu yapıdan dokular ve organlar teşekkül ettirildi. İnsan bu safhalarda, bitki ve hayvanlarda olduğu gibi, büyüme, gelişme ve farklılaşma kanunlarına tâbidir. Bu tedricî, yani kademe kademe tamamlanış Kur’an’da şöyle ifade edilir:

*“Sonra onu nutfe hâlinde sağlam bir yere yerleştirdik. Sonra nutfeyi alaka (yapışkan şey) çevirdik, alakayı (yapışkan şey) bir çiğnemlik et yaptık, bir çiğnemlik etten kemikler yarattık, kemiklere de et giydirdik. Sonra onu bambaşka bir yaratık (insan) yaptık”*⁴⁶.

Şu âyet-i kerimede de yaratılışın bütün safhalarına işaret edilir:

*“Ey insanlar! Eğer öldükten sonra dirilmek hususunda herhangi bir şüphe içinde iseniz, şu muhakkaktır ki Biz sizi (neslinizi) topraktan, sonra (onun neslini) insan suyundan (spermadan), sonra alaka (yapışkan şey)’dan, daha sonra da hilkatı belli belirsiz bir çiğnem etten yarattık (ve bunları) size (kudretimizin kemalini) apaçık göstereyim diye (yaptık), sizi dileyeceğimiz muayyen bir vakte kadar rahimlerde tutuyoruz, sonra sizi bir çocuk olarak çıkarıyoruz”*⁴⁷.

⁴⁵ Nuh/14.

⁴⁶ Mü’minun/13-14.

⁴⁷ Hacc/5.

Demek ki, Cenab-ı Hak, öldükten sonra yeniden diriltirme hususunda tereddüde düşmememizi istiyor. Bunun için, daha önce yaşayarak geldiğimiz devrelere ve safhalara dikkati çekiyor. Yetişkin haline gelinceye kadar geçirdiğimiz safhaları tek tek sayıp, öldükten sonra bizim yeniden diriltilişimizin de öyle olacağını nazara veriyor.

Kur'an'ın yaklaşık üçte biri haşirden, yani insanın yeniden dirilişinden bahsetmektedir. Geçmiş kavimlerde de, insanların en büyük problemi, öldükten sonra tekrar diriltirme olmuştur. Pek çok insan bunu kendi âleminde çözememiş ve ahiretin varlığını ve yeniden diriltilmeyi aklına sığdıramadığı için inkâr etmiştir. Burada Cenab-ı Hak, her bir insanın bir hücreden itibaren yetişkin hale gelinceye kadar yaratılıştaki geçirdiği safhaları nazara vererek, yeniden diriltilmenin akıldan uzak görülmemesini istemektedir.

Soru: İnsanın bedenine ruh ne zaman gelmektedir?

Cevap: İnsandaki hayat en yüksek seviyededir. Gerçi insanda da bitki ve hayvanlarda cereyan eden; büyüme, gelişme, farklılaşma ve üreme kanunları görülmektedir. Ancak insan, sahip bulunduğu yüksek ruhi özellikleriyle bütün varlıkların üzerinde bir mevki almıştır.

İnsanın ilk teşekkülü, anne rahmindeki yumurtanın, babadan gelen spermin birleşmesiyle başlar. Bu iki hücrenin birleşmesi sonucu, insanın en küçük ilk numunesi teşekkül etmiştir. Zigot adı verilen bu tek hücre bölünerek, binlerce, milyonlarca ve hatta milyarlarca hücreyi verecektir. Bu hücrelerin her birisindeki genetik özellik ve materyaller, aynen zigottaki kadardır. Bu hücrelerin büyümesi ve farklılaşmasıyla doku ve organlar hâsıl edilecektir. Zigot ve sonrası devrede henüz ruh ortada yoktur. Ama, insanın küçük bir numunesi olan ceninde hayat devam etmektedir. Fen ilmi, ruhun bedene gelişiyile ilgili bir görüş ileri sürememektedir. Bununla ilgili bir hadiste, cenin 120 günlük olduğu zaman ruhun geldiği bildirilmektedir⁴⁸.

⁴⁸ Sofuoğlu, M. Sahih-i Müslim ve tercümesi, 8, 114., Sönmez Neşriyat A.Ş., İstanbul, 1978.

Demek ki, 4 aylık cenin, yetişkin bir insanın bütün özelliklerine sahiptir. Onun küçük bir numunesidir. Nitekim buradan hareketle, İslâm âlimleri, ceninin 120 günden sonra aldırılmasını, yetişkin bir insanın hayatına müdahale gibi kabul etmişlerdir. Dolayısıyla, anne hayatının tehlikede olması haricinde, 120 gün sonra cenine müdahaleyi kesinlikle uygun görmemişlerdir. Görüldüğü gibi, insan bedenindeki hayat, tek hücre ile başlamakta, ancak ruh bu hücre topluluğuna 4 ay sonra gelmektedir.

Lakin ölümden böyle değildir. İnsanın ölümüyle ruh bedenden ayrıldığı gibi, insanın canlılık özelliği de büyük oranda sona ermektedir. Yani, hayatı sağlayan özellikler, ruhtan önce insan bedenine gelmekte, fakat ruh gittikten kısa bir süre sonra insan vücudunu terk etmektedirler.

Soru –Kopyalanan canlıların ruhu yok mudur?

Bazıları, ilk kopyalanan koyun Dolly'nin DNA'sı ile annesinin DNA'sının aynı olduğunu, ikisinin de benzer hareketler yaptığını, dolayısıyla ikisinin tek ruhunun olduğunu ileri sürüyorlar. Bunda doğruluk payı nedir?

Cevap: Canlılardan hayvanlar ve insanların ruhu vardır. En kâmil ruh insandadır ve şuur sahibidir. Bediüzzaman ruhu şöyle tanımlar:

“Ruh, zihayat, zîşuur, nuranî vücud-u haricî giydirilmiş, câmi, hakikattar, külliyyet kesb etmeye müstaid bir kanun-u emrîdir”⁴⁹.

“Ruha bir derece müşabih ve ikisi de âlem-i emirden ve iradeden geldiklerinden masdar itibarıyla ruha bir derece muvafık, fakat yalnız vücud-u hissî olmayan nevilerde hükümran olan kavânîne dikkat edilse ve o namuslara bakılsa görünür ki, eğer o kanun-u emrî vücud-u haricî giyseydi, o nevilerin birer ruhu olurdu. Hâlbuki o kanun daima bâkidir. Daima müstemir, sabittir. Hiçbir tagayyürat ve inkılâbat, o kanunların vahdetine tesir etmez, bozmaz. Meselâ, bir

⁴⁹ Nursi, B. S. Sözler. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları-600. Ankara, 3.baskı, s. 643.

incir ağacı ölse, dağılsa, onun ruhu hükmünde olan kanun-u teşekkülâtı, zerre gibi bir çekirdeğinde, ölmeyerek bâki kalır.

İşte, madem en âdi ve zayıf emrî kanunlar dahi böyle beka ile, devam ile alâkardır. Elbette, ruh-u insanî, değil yalnız beka ile, belki ebedü'l-âbâd ile alâkadar olmak lâzım gelir. Çünkü, ruh dahi Kur'ân'ın nassı ile, "De ki: Ruh, Rabbimin emrindedir." ⁵⁰ ferman-ı celîli ile, âlem-i emirden gelmiş bir kanun-u zîşuur ve bir namus-u zîhayattır ki, kudret-i ezeliye ona vücud-u haricî giydirmiş"⁵¹.

"Gayet kat'î bir hads ile, belki müşahede ile sabittir ki, ceset ruhla kaimdir. Öyleyse, ruh onunla kaim değildir. Belki ruh binefsihî kaim ve hâkim olduğundan, ceset istediği gibi dağılıp toplansın, ruhun istiklâliyetine hâlel vermez.

Belki ceset ruhun hanesi ve yuvasıdır, libası değil. Belki ruhun libası, bir derece sabit ve letafetçe ruha münasip bir gılâf-ı lâtifî ve bir beden-i misalîsi vardır. Öyleyse, mevt hengâmında bütün bütün çıplak olmaz; yuvasından çıkar, beden-i misalîsini giyer"⁵².

Demek ki ruh, hayat ve şuur sahibi, nurani, harici bir vücuda sahip emrî bir kanundur. Ruh gibi âlem-i emirden ve iradeden gelen bir takım kanunların harici vücut giymesıyla bir nevi ruha benzeyeceğine veya ruhun vücud-u haricisi çıkırsa o kanunlar gibi olacağına dikkat çekilmektedir. Bunlar âlemde cereyan eden yer çekimi kanunu, büyüme kanunu, gelişme ve farklılaşma kanunu gibi emirlerdir. İşte bitki hayatında ruh yerine bu kanunlar hâkimdir.

Ceset ruhun evi veya yuvası gibidir. Dolayısıyla ruh cesede bağlı değildir. Her an o yuvayı veya evi terk edebilir. Fakat ceset ruhla ayakta durmaktadır. Ruh çıktığı zaman ceset de dağılır. Cesetten ayrılan ruh bütün bütün çıplak kalmamakta, bedenine uygun nurani bir kılıf giydirilmektedir.

Bu açıklamadan sonra yukarıdaki soruya dönersek, her canlının ruhu ayırıcıdır ve kendine hastır. Tek yumurta ikizlerinin bazı konularda

⁵⁰ İsrâ Sûresi, 85.

⁵¹ Nursi, B. S. Sözler. s. 644.

⁵² Nursi, B. S. Sözler. s. 642.

zaman zaman benzer davranış gösterdikleri olur. Ama her birisinin ruhu ayrıdır. Koyundan meydana gelen kuzunun, koyunla aynı ruhu taşıdığını söylemek, cahilliğin ifadesidir.

Normal kuzu ile, kopyalama kuzu arasında biyolojik bakımdan sadece babadan gelen kromozomlar yerine, anne hücresindeki daha önce babadan gelen kromozomlar vardır. Kaldı ki, iki canlı arasında bütün genetik yapı tıpa tıp aynı olsa bile, ruhları ayrıdır. İki canlının ruhu kesinlikle aynı olamaz. İki farklı canlının ruhlarını bir kabul etmek saçmalaktır. Bunun bilimle ve mantıklı düşünce ile bir ilgisi olamaz.

Soru-Tüp bebekle koyunu kopyalama arasındaki fark nedir?

Cevap: Bu sorunun iki şıkkı var. Birisi tüp bebek olayı, diğeri de kopyalama hadisesidir.

Tüp bebek nedir?

Normal şartlarda bir bebeğin teşekkülü için, anne rahminde annenin yumurta hücresi ile babanın sperminin birleşerek zigotu hâsıl etmesi gerekir.

Şayet normal şartlarda yumurta ile sperm birleşerek zigot hâsıl edemiyorsa, o zaman tüp bebek olayına müracaat edilir. Bunun için, anne rahminden alınan yumurta, babadan alınan sperm ile, anne rahminin sıcaklık ve besin şartlarını ihtiva eden bir tüpte bir araya getirilir. Böyle bir tüpteki sperm ile yumurta hücresi birleşerek tek hücreli zigotu hâsıl edilir. Kısa bir süre sonra bu zigot, yumurtanın alındığı anne rahmine yerleştirilir ve bu zigottan yaklaşık 9 ay sonra bebek teşekkül eder.

Demek ki, tüp bebek olayı, normal şartlarda birleşemeyen sperm ve yumurta hücrelerinin anne rahmi dışında bir araya getirilerek zigot teşekkülünün sağlanması ve bu zigotun tekrar anne rahmine konulmasıyla normal zigot gelişiminin sağlanması olayıdır.

Burada insanın rolü, sadece olumsuz şartları ortadan kaldırarak, spermle yumurtayı bir araya getirmek ve sonra tekrar anne rahmine

yerleştirmektedir. Sperm ve yumurta hücresinin yaratılması ve zigotun teşekkülü, gelişip farklılaşması, organ ve dokuların teşekkülü, ruhun bedene gelmesi tamamen insanın irade ve kontrolünün haricinde olup, Allah'ın (Celle celâlehu) ilim, irade ve kudretinin eseridir.

Kopyalama olayı nedir?

Kopyalama hadisesi, tüp bebek olayından az farklıdır. Bu ilk defa bir koyunda denenmiştir. Bilindiği gibi, canlılarda, yani hem bitkilerde, hem hayvanlarda ve hem de insanlarda sperm ve yumurta hücrelerinin kromozom sayısı belli bir devrede yarıya indirilir. Böylece yumurta ile sperm birleşince ikisinin toplam kromozomu, normal hücrenin kromozomu kadar olur. Kromozomlar, genetik yapının esası olan DNA'lardan meydana gelmiştir.

Koyunun normal hücrelerinde kromozom sayısı 54, sperm ve yumurta hücrelerinde 27'dir. Kopyalamada, koyunun rahmindeki 27 kromozumlu yumurta hücresi dışarıya çıkarılır. Bu yumurta hücresinin 27 kromozumlu çekirdeği alınır. Bunun yerine, koyunun 54 kromozumlu normal hücresinin çekirdeği yerleştirilir. Artık bu yumurta hücresi, spermle birleşmeden kromozom sayısı 54 olmuştur. Bu 54 kromozumlu ve zigot adını alan hücre tekrar koyunun rahmine yerleştirilir ve normal gelişmeye bırakılır. Yumurta hücresi bölünme yeteneğinde olduğu için, spermle döllenişmiş gibi gelişip farklılaşarak normal sürede kuzuyu verir.

Burada araştırıcının rolü, sadece yumurtanın çekirdeğini çıkarıp, onun yerine normal vücut hücresinin çekirdeğini koyarak bu hücreyi tekrar koyunun rahmine yerleştirmek olmuştur. Yumurta hücresinin ve normal hücrelerin yaratılması ve zigotun gelişip farklılaşması, organ ve dokuların teşekkülü, ruhun kuzunun bedenine gelmesi tamamen insanın irade ve kontrolünün haricinde olup, Allah'ın (Celle celâlehu) ilim, irade ve kudretinin eseridir.

Soru: Hz. Âdem'in çocukları nasıl çoğalmıştır?

Cevap: Bir rivayette Hz. Havva 20 doğum yapmış ve her doğumda bir erkek bir kız doğurmuştur. Cenab-ı Hak, aynı batında doğanların birbirleriyle evlenmelerini yasaklamış, önce veya sonra doğanlar birbirleriyle evlenebilmişlerdir. İnsanlar belli bir sayıya ulaşınca Allah, kardeşler arasındaki bu evlenmeyi yasaklamıştır.

Soru: Hz. Âdem'den önce yeryüzünde insan var mıydı?

Cevap: Cenab-ı Hak Kur'an'da, ilk insan Hz. Âdem'in balçıktan safha safha yaratılışını anlatmaktadır. Daha sonra ondan Hz. Havva'nın yaratıldığını nazara verir. Hz. Âdem ve Hz. Havva, imtihan ve tecrübe için Cennet'ten yeryüzüne göndermişlerdir. Cenab-ı Hak, Kur'an'da melaikeye hitaben, yeryüzünde bir halife yaratacağını bildirince, melaike; *“Yerde fesat yapacak, kan dökcek kimseleri mi yaratacaksın?”* diyor⁵³.

Müfessirlerden bazıları, yeryüzünde, insanların hayatına elverişli şartlara sahip olmadan önce idrakli mahlûk olarak cinlerden bir nev'in bulunduğunu, bunların yaptıkları fesattan dolayı insanlar ile yer değiştiklerini belirtirler⁵⁴.

Soru: Melekler insanın kan dökücü özelliğini nereden biliyordu?

Cevap: Evrimci yaratılışçıların evrime delil sadedinde zikrettikleri ayetlerden birisi de Bakara suresinin 30. ayetidir. Bu ayette şöyle buyrulur:

“Hani, Rabbin meleklere, *“Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım”* demişti. Onlar, *“Orada bozgunculuk yapacak, kan dökcek birini mi yaratacaksın? Oysa biz sana hamd ederek daima*

⁵³ Bakara, 30.

⁵⁴ Nursi, B.S. İ̇şarat-ül İ'caz. Envar Neşriyat. s.201, 1991, İstanbul.

seni tesbih ve takdis ediyoruz.” demişler. Allah da, “Ben sizin bilmediğinizi bilirim” demişti.”

Bu âyetteki; “*Orada bozgunculuk yapacak, kan dökecek birini mi yaratacaksın?*” ifadesinden hareketle, insanın kemâlini bulmadan önceki vahşi atalarına atıfta bulunduğu işaret edildiği iddia edilmişti. Güya melekler insan öncesi bu atalara bakarak bu ifadeyi kullanmışlardır. Hâlbuki fesat ve kan dökücülük vasfı insanlık tarihi boyunca görülmüş ve günümüz insanında da cari olan bir durumdur. Ayrıca fesat maymunu varlıklara değil, insana has bir özelliktir. Çünkü bütün hayvanlar yeryüzündeki dengeye hizmet etmektedirler. Bu dengeyi bozan, fesat çıkaran tek varlık insandır.

Burada peki, “*Melekler insanın bu özelliğini nereden biliyordu?*” sorusunun cevabını Taberi’de buluyoruz.

Taberi’nin İbn Abbas, İbn Mes’ûd ve ashâbdan daha başka kimselerden naklettiğine göre, Yüce Allah meleklerle; “*Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım*” deyince melekler “*Rabbimiz bu halife ne olacaktır?*” derler. O da, “*onun yeryüzünde fesat çıkaran birbirine hased eden, birbirini öldüren zürriyeti olacaktır*” buyurur. Böylece melekler yaratılacak olan bu varlık hakkında bilgilendirilmiş oluyor. İşte bu görüş âyette zikredilmemiş olan diyalogu ortaya koyuyor. Yani, “*Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım*” ve “*Dediler ki, sen orada fesat çıkaracak, kan dökecek birini mi yaratacaksın?*” ifâdeleri arasındaki boşluğu dolduruyor.

Görüldüğü gibi, bu tür yorumlarda, benimsenmiş bir görüş istikametinde metne yaklaşıldığına ve dinî metinlerin bu düşünceler istikametinde tevil edilip yorumlandığına şahit olmaktayız. Bu durumda *metin ne diyordan çok, metne ne söyletebilirim* yaklaşımı yorumlama ameliyesine hâkim olmaktadır. Bir takım ilmî gelişme ve teorilerin temellerini dinî kaynaklarda veya eski âlimlerin sözlerinde arama temayülü çoğu kere doğru olmayan farklı yorumların yapılmasında etkili olmaktadır.

Soru: Kur'an'da; “Allah sizi yerden (Bitki bitirir gibi) bitirdi” ifadesini nasıl anlamak gerekir?

Cevap: وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا “Bazı evrimciler tarafından Nûh Suresinin bu 17. ayetine; “Allah Sizi (Babanız Âdem’i) Yerden (Bitki Bitirir Gibi) Bitirdi” şeklinde mana verilmektedir. Bu âyette meful-i mutlak olan **nebât** kelimesi Kurtubî’nin ifade ettiği gibi, **inbât** manasında mastarın yerini tutan bir isim olduğu halde, yani enbete-bitirdi (yarattı) kelimesini pekiştirmek için geldiği halde, nebât kelimesi Türkçede bitki anlamına geldiği için ayette de o manada olduğu zannıyla bitki manası verilip, cümledeki yeri de “hal” olarak değerlendirilerek pek çok mealde “Allah, sizi de yerden bitki bitirir gibi bitirmiştir” manasını verilmiş, bazıları ise “Allah, sizi de yerden bitki olarak bitirmiştir.”Manasını vermişlerdir.

Hâlbuki burada kastedilen mana Hz. Âdem’in güzel ve mükemmel bir şekilde topraktan yaratılmasıdır. Yani yaratma ifadesi benzer bir kelimeyle (*enbete* kelimesiyle) ifade edilmiştir. Ayetin sonundaki *nebâten* ise *inbât* yerine kullanılmış (bitirme-yaratma) manasında meful-i mutlaktır. Dolayısıyla âyetin manası Fikri Yavuz meâlinde de belirtildiği gibi “Allah sizi (babanız Âdem’i) *arzdan yaratıp meydana çıkardı*” şeklindedir. Tefsirlerde de bu kelimeye inşâ etmek manası verilmiştir. Mesela Taberi şöyle tefsir ediyor:

“Allah sizi yerin toprağından yaratıp inşa etti”.

Kurtubi de şöyle diyor:

“Ayetteki *nebaten* ifadesi asıl mastarın dışında bir mastardır. Çünkü “Enbete” fiilinin asıl mastarı “inbât”tır. Böylece isim (nebât) mastar (inbât) yerinde kullanılmıştır. Razi’nin ifadesi de şöyle:

“Ayette *أَنْبَتَكُمْ نَبَاتًا* denmesi beklenirken, *أَنْبَتَكُمْ نَبَاتًا* denilmiştir. Buradaki nükte “inbat”ın Allah’ın sıfatı olup müşahede edilmeyen bir durum olmasıdır.

Bu âyetin devamı olan *ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا* “Sonra sizi yine oraya döndürecek ve sizi (yeniden) çıkaracaktır.” İfadesine bakılınca bu âyetin manası daha iyi anlaşılacaktır. Çünkü bu âyette Allah’ın

varlığı, kudreti ifade edildiği gibi, öldükten sonra dirilişin Allah için ne kadar kolay olduğu da belirtiliyor. Sizi yerden bir kere yaratan Allah, ölüp toprağa karışmanızın ardından sizi tekrar oradan çıkarabilir. Elbette buna da gücü yeter deniyor. İşte bu kıyası zihinlere yerleştirmek için bu âyette *inbât* (topraktan bitirme) kelimesi tercih edilmiştir. Bu âyetin bir benzeri de *مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى*

“Sizi topraktan yarattık, (ölümünüzle) sizi oraya döndüreceğiz ve sizi bir kere daha oradan çıkaracağız.”⁵⁵ ayetidir.

Görüldüğü gibi bu âyetle Nuh, 17. ayet arasındaki fark, yaratma manasında birinde **enbete** kelimesinin diğerinde ise **halakna** kelimesinin kullanılmış olmasıdır. Her iki ayet de aynı maksatlarla sevk olunmuştur.

Hiz. Meryem’in yaratılışının güzelliğini ifade etmek için bildirilen;

“Onu güzel bir şekilde yaratıp inşa etti, büyüttü (Ve enbete hâne bâten hasenen)”⁵⁶ ayetindeki nebat kelimesinin bitki manasında olmadığı “büyütme/yaratma” manasında olduğu açık olduğu gibi (Çünkü Hiz. Meryem’in bitki olarak yaratılmadığı yetiştirilmediği, bitkiden insana dönüşmediği açıktır!), Nuh, 17. ayette de böyledir. Özetle, “enbete” fiili de yaratma manasında kullanılan kelimelerdendir.

Soru: Hiz. Âdem’de tek renk ve ırk karakteri olduğu halde, günümüzdeki farklı renk ve ırk karakterleri nasıl ortaya çıkmıştır?

Cevap: Bu soru ateizme dayalı ideolojik bir sorudur. Siz Hiz. Âdem’de tek renk ve ırk karakteri olduğunu nereden biliyorsunuz?

İnsanın genetik yapısını ihtiva eden kromozomlardaki genler, milyonlarca ciltlik kitapların bilgilerini içine alabilmektedir. Tıpkı, bir CD’ ye binlerce sayfalık bilgilerin sığdırılabildiği gibi. İşte ilk insan

⁵⁵ Tâ-Hâ Suresi, 55.ayet.

⁵⁶ Âl-i İmran Suresi, 37.ayet.

Hız Âdem'in genetik yapısında da, günümüzdeki insanların bütün renk ve ırk karakterleri şifrelenmiş halde mevcuttu. Başlangıçta baskın karakterler, çekinik karakterlerin görünmesine mani oluyordu.

Güneşin, gündüz vakti, yıldızların görünmesine engel olduğu gibi. Ne zaman güneş gitse, semadaki yıldızlar görünecektir. Burada güneş baskın gelmekte, zayıf ışıklı, yani çekinik karakterli yıldızların görünmesine engel olmaktadır. Aynen bunun gibi, insanlardaki renk ve ırk karakterleri, insanlar ayrı kabileler halinde yaşamaya başlayınca, kendi içerisinde saflaşmaya başladı. Baskın karakterlerden kurtulan bazı renk ve ırk karakterleri, zamanla ortaya çıkmış ve günümüzdeki renk ve ırk karakterleri görünür hale gelmiştir.

Nasıl ki sizin neslinizden kıyamete kadar gelecek olanlarda sizin karakterleriniz genetik olarak bulunacaksa, ilk insan Hz. Âdem'den de günümüze kadar gelen insanların bütün genetik özellikleri Hz. Âdem'de mevcuttu.

Soru: Hz. Âdem'den günümüze kadar geçen süre ne kadardır?

İlmî çalışmaların en zor konulardan birisi hayatın geçmişi hakkında görüş beyan etmektir. Çünkü geçmişi laboratuvarında denemek veya tekrar yaşamak mümkün değildir. Konunun güçlüğüne bir diğer sebep de, varlıkların ilk ortaya çıkarılışında, günümüzde cari olan fizik ve kimya kanunlarının işlememiş olmasıdır. Zira, zamanın, mekanın ve varlıkların, yani her şeyin yoktan yaratılması söz konusudur.

Jeolojik ve arkeolojik materyallerin yaşını tayinde kullanılan gerek radyoaktif ve gerekse diğer metotlar, birtakım kabullere ve tahminlere dayandığı için istenen hassasiyette değildir.

İlk insanın yaratılış tarihini fen ve felsefenin ileri sürdüğü değerler ile kutsal kaynakların bildirdiği değerler arasında farklılık vardır.

Fosil kayıtlarına göre hayatın yeryüzünde ilk olarak ortaya çıkışı, günümüzden yaklaşık 2 milyar yıl önce olarak alınmaktadır. Fen

kitaplarında, günümüz insanın yaklaşık 25 bin yıl önce Holosen Devri'nde yeryüzünde görüldüğü bildirilmektedir.

İlahî dinlerin tamamı insanın Allah (c.c.) tarafından yaratıldığını ifade eder. Yahudiliğin, Hıristiyanlığın ve İslâm'ın çeşitli mezhep ve yorumlarında farklılıklar olmakla birlikte yaratılış konusunda aynı ortak görüş mevcuttur. İlahi dinler; maddenin ezeli olmadığını, kâinatın bir başlangıcı bir sonu olduğunu, âlemin Allah (c.c.) tarafından yaratıldığını ve yine Allah (c.c.) tarafından yok edilerek başka bir âlemin başlayacağı ortak görüşünü kabul ederler.

Kur'an'a göre varlıkların ve insanlığın geçmişi anlayabilmek için Allah tarafından bildirilen gün ve yıl tâbirlerinin ne manaya geldiğinin bilinmesine ihtiyaç vardır.

Bilindiği gibi gün, yerkürenin kendi etrafında dönüşüdür ve 24 saattir. Yıl da yerkürenin güneşin etrafında bir tam dönüş süresidir ve yaklaşık 366 gündür.

Uzayda her bir gezegen ve yıldızın dönüş süresi farklıdır. Yerküre kendi etrafında bir günde dönerken, Merkür bu dönüşünü, dünya günü ile 58.5 günde yapar. Dünyanın güneş etrafındaki dolanımı bir yıl iken, Plüton'un güneş etrafında bir defa dönüşü, dünya günü ile 248 yıldır⁵⁷.

Cenab-ı Hak göklerin ve yerin yaratılışı ile ilgili olarak Kur'an'da, şöyle buyurmaktadır:

“O Allah ki gökleri, yeri ve ikisinin arasındakileri altı günde yarattı” (Furkan 59).

Buradaki “Gün” tâbirinden elbette yerkürenin kendi etrafında bir dönüşünü anlamak mümkün değildir. Çünkü yaratılış ifadesi bütün kâinat için olduğuna göre, uzaydaki hangi gezegenin günü esas alınacağı belli değildir. Kaldı ki, o ilk yaratılışta gezenler de mevcut değildir. Zaten bir başka ayette de buna açıklık getirilmekte ve şöyle buyrulmaktadır:

⁵⁷ Taşkin, T. Uzay ve Ötesi. Boğaziçi Yayınları, ikinci baskı, 1995, 1–280.

“Bilinmeli ki, rabbinin katındaki bir gün sizin saymakta olduklarınızın bin yılı gibidir”⁵⁸.

Kur'an-ı Kerim'de göklerin ve yerin altı günde, arzın iki günde, bitki ve hayvanların ise dört günde yaratıldığı nazara verilir⁵⁹.

İnsanoğlunun cennetten çıkarılıp dünyaya gelmesiyle birlikte yeme, içme, barınma, yaşama vb. fizyolojik ihtiyaçlarını karşılamak için çalışmak, avlanmak, üretmek, tasarruf etmek, paylaşmak ve tüketmek fiillerinin gerçekleştiği, ekonomik faaliyetlerin meydana geldiği açıktır. Hz. Âdem (a.s.) ile Hz. Havva validemizin dünyada bir araya gelmeleri, aile oluşturmaları ve 930 yıl veya 1.000 yıl gibi uzunca bir süre ömür sürmeleri, ortaya 40.000 kişi tahmin edilen bir insan toplumunu çıkarmıştır⁶⁰.

İki kişi ile başlayan insan toplumu günümüzde 7,5 milyar civarındadır.

Peygamberimiz bir hadiste şöyle buyurmuştur:

“İnsanoğlunun ömrü 7.000 yıldır”⁶¹.

Bu hadis bir yaklaşımı ifade etmektedir. Bir başka ifade ile, ilk insan Hz. Âdem'den günümüze kadar geçen sürenin, fen ve felsefenin ileri sürdüğü gibi on binlerce sene olmadığı anlaşılıyor.

İnsanlık ömrü, dünyanın kendi ekseni etrafındaki hareketiyle hesaplanmalıdır. Yeryüzünde canlıların ilk teşekkül ettiği andan kıyamete kadarki canlılık ömrü ise güneşin kendi ekseni etrafındaki hareketi ile hesaplanmalıdır. İlâveten kâinatın ömrü de Şemsü's-şümus'un (Vega yıldızı) kendi ekseni etrafındaki hareketi ile meydana gelen gün ile değerlendirilmelidir.

Bir başka ifade ile insanlık ömrü yedi bin sene olduğu gibi, canlılık tarihinin ömrü de yedi bin sene, kâinatın ömrü de yedi bin senedir. Ancak, insanlığın ömrü dünya günü, bitki ve hayvan ömrü ise

⁵⁸ Hac Suresi, 47.

⁵⁹ Hud Suresi, 7. Ayet; Furkan Suresi, 59. Ayet; Fussilet Suresi, 12. ayet.

⁶⁰ Ömer Nasuhi Bilmen, Büyük İslam İlmihali, Akçağ yayınları, Ankara, 2007, s.495.

⁶¹ Ramûz El- Hadis, cilt.1 s. 208, No:6.

güneş günü ile kâinatın ömrü de Şemsü's-şümus günü esas alınarak hesaplanmalıdır⁶².

İnsanlık ömrünün dünya günü ile yedi bin sene olması durumunda, arzda hayatın başlamasından, yani bitki ve hayvanların teşekkülünden kıyamete kadar, güneş günü ile iki yüz bin sene, yaklaşık 2,5 milyar dünya günü edecektir. Kâinatın yaşının da, Kur'an'ın işaretiyle Şemsü's-şümus'un bir gününün dünya günü ile elli bin sene olduğu dikkate alınır, yedi bin senelik süre, bir yıl 360 gün hesabıyla 126 milyar yıl olacaktır⁶³.

Soru: Hz. Âdem'in boyu ne kadardı?

Cevap: Bazı rivayetlerde Hz. Âdem'in boyunun 60 arşın, ya da zira olduğu ifade ediliyor. Bir arşın 30 cm olarak alınınca, 18-20 metre gibi bir boy uzunluğu ortaya çıkıyor. Şimdiye kadar bu boyda, ya da buna yakın bir insan iskeleti bulunmadı. Bu uzunluk hikmete de pek uygun düşmüyor. Muhtemelen burada, arşın biriminde bir yanlışlık var. Yani bir arşın 30 cm değil, belki daha küçük bir ölçüyü ifade ediyor olmalıdır.

Soru: İnsan konuşma kabiliyetini nasıl kazanmıştır?

Cevap: İnsan ile hayvanlar arasında en mühim fark, şüphesiz ki insanın şahsi düşünce ve duygularını mantıklı bir şekilde konuşarak bir başkasına aktarabilmesidir. Bin sekiz yüzlü yıllarda, ilkel kabile dillerinin basit ve ilkel yapılı olduğu, hayvanlarla ilkel insanlar arasında dil bakımından fazla bir farkın bulunmadığı iddia ediliyordu. Son yapılan bilimsel çalışmalar, ilkel toplumların kullandığı dilin, medeni insanların kullandığı dil yapısına yakın bulunduğunu, hatta

⁶² Nursi, B. S. Barla Lahikası. Envar Neşriyat, İstanbul, 1996, s. 324-326.

⁶³ Tatlı, Â. İlk İnsanın Yaratılışından İtibaren Geçen Zaman Ne kadardır? III.

Uluslararası Bilimler Işığında Yaratılış Kongresi, 24-26 Ekim 2019, Iğdır, Bildiriler Kitabı. s. 1-26. <http://www.igdir.edu.tr/Addons/Resmi/uploads/files/tam-metinler-bildiri-kitabi-bilimveyaratilis2019.pdf>

gramer bakımından ondan daha karışık olduğunu göstermiştir. Dil konusunda, insanla maymun arasında bağ kurmak için, maymunlar üzerinde yapılan çalışmalardan beklenen sonuç alınamamıştır. Dilin kademe kademe geliştiği yönündeki beklentiyi destekleyecek bir bulgu elde edilememiş, aksine Hayvanlarla insan konuşması arasında her hangi bir bağ kurmanın mümkün olmadığı anlaşılmıştır.

Dil çok kompleks bir yapıya sahiptir. Bu bakımdan ancak noksansız olduğu zaman vazife görebilmektedir. Bir insanın konuşabilmesi için uygun bir yapıdaki dile, gırtlığa, ses tellerine, akciğere, diyaframa, iş görebilen bir işitme sistemine, damağa, dudaklara, bunları kontrol edebilen bir beyin ile beyinde konuşmayla ilgili özel bölgelere ve bunlar arasında ilişki kurarak mantıklı düşünmeye ihtiyaç vardır. Diğer taraftan, hayvanların içgüdüleriyle insanın zekâsı arasında çok büyük farklılıklar vardır.

Bunlar hiç dikkate alınmadan, insandaki bu kabiliyetlerin hayvanlardan geçtiğini ileri sürmek, bilimsel bir yaklaşım tarzı değildir. Cenab-ı Hak ilk insan Hz. Âdem'e emir ve yasaklarını bildiren 10 sayfalık kitap indirmiş ve ona bütün isimleri öğretmiştir.

Kur'an-ı Kerim bu hususa şöyle işaret etmektedir:

*“Allah Âdem'e bütün isimleri öğretti. Sonra onları önce meleklere arz edip, ‘Eğer siz sözünüzde sadık iseniz şunların isimlerini bana bildirin’ dedi. ‘Ey Adem!, eşyanın isimlerini meleklere anlat’ dedi. Âdem onların isimlerinin onlara anlattı”*⁶⁴.

Soru: Hz. Âdem'e eşyanın isimlerini öğretilmesinden maksat nedir?

Bu ayetlerden, Cenab-ı Hakk'ın Hz. Âdem'e konuşma dilinin yanı sıra pek çok hakikati öğrettiğini ve onun meleklerle konuştuğunu anlıyoruz.

Bediüzzaman bu tip peygamber mu'cizelerinden iki hususun dikkati çektiğini belirtir ve şöyle der:

⁶⁴ Bakara, 31, 33.

“Mucizat-ı enbiyadan iki gaye ve hikmet takip edilmiştir.

Birincisi: Nübüvvetlerini halka tasdik ve kabul ettirmektir.

İkincisi: Terakkiyat-ı maddiye için lâzım olan örnekleri nev-i beşere göstererek, o mucizelerin benzerlerini meydana getirmek için nev-i beşeri teşvik ve teşci etmektir. Sanki Kur'ân-ı Kerim, enbiyanın kıssa ve hikâyeleriyle terakkiyatın esaslarına, temellerine parmakla işaret ederek, "Ey beşer! Şu gördüğün mucizeler, birtakım örnek ve nümunelerdir. Telâhuk-u efkârınızla, çalışmalarınızla şu örneklerin emsalini yapacaksınız" diye ihtar etmiştir.

Evet, mâzi, istikbalin aynasıdır; istikbalde vücuda gelecek icatlar, mâzide kurulan esas ve temeller üzerine bina edilir. Evet, şu terakkiyat-ı hâzıra, tamamıyla dinlerden alınan işaretlerden, vecizelerden hâsıl olan ilhamlar üzerine vücuda gelmişlerdir. Evet:

1. İlk saat ve sefine (Gemi), mucize eliyle beşere verilmiştir.

2. Kâinatın ihtiva ettiği bütün nevilerin isimlerini, sıfatlarını, hassalarını beyan zımında beşerin telâhuk-u efkârıyla (Fikirlerinin birleşmesiyle) meydana gelen binlerce fünun sayesinde, 'Allah Âdem'e bütün varlıkların isimlerini öğretti'⁶⁵ âyetiyle işaret edilen Hazret-i Âdem'in mucizesine mazhar olmuştur.

3. Bütün san'atların medarı olan demirin yumuşatılıp kullanılması sayesinde icad edilen bu kadar terakkiyatla nev-i insan, 'Demiri de onun için yumuşattık'⁶⁶ âyetiyle işaret edilen Hazret-i Davud'un mucizesine mazhardır.

4. Yine telâhuk-u efkâr ile, tayyare gibi, icad edilen terakkiyat-ı havaiye sayesinde nev-i beşer; 'Sabahtan bir aylık, öğleden sonra da bir aylık yol giderdi.'⁶⁷ âyetiyle sür'ati beyan edilen Hazret-i Süleyman'ın mucizesine yaklaşıyor.

5. Kıraç ve kumlu yerlerden suları çıkartan santrifüj âleti, 'Asânu taşa vur.'⁶⁸ âyetiyle işaret edilen Hazret-i Mûsa'nın (a.s.) asâsından ders almıştır.

⁶⁵ Bakara, 31.

⁶⁶ Sebe' Sûresi, 34:10.

⁶⁷ Sebe' Sûresi, 34:12.

⁶⁸ A'râf Sûresi, 7:160.

6. Tecrübeler sayesinde ve telâhuk-u efkâr ile husule gelen terakkiyat-ı tubbiye, Hazret-i İsa'nın (a.s.) mucizesinin ilhamatındandır.

Hakikaten şu mucizelerle bu terakkiyat arasında pek büyük münasebet ve muvafakat vardır. Evet, dikkat eden adam, bilâ-tereddü, o mucizeler bu terakkiyata birer mikyasa ve nümunelerdir diye hükmeder.

Ve keza, **'Ey ateş, serin ve selâmetli ol.'**⁶⁹ âyet-i kerimesinin delâletine göre, Hazret-i İbrahim ateşe atıldığı zaman, ateşin harareti burudete inkılâp etmesi, beşerin keşfettiği yakıcı olmayan mertebeye-nâriyeye ve yakıcılığına mâni olan vasıtaları bulmaya örnek ve me'hazdır.

7. **'Kendisine verilen ilim ve hikmetle Rabbinin delillerini görmeseydi.'**⁷⁰ âyet-i kerimesinin-bir kavle göre-işaret ettiği gibi, Hazret-i Yusuf'un (a.s.), Kenan'da bulunan babasının timsâlini görür görmez Züleyha'dan geri çekilmesi ve kervanları Mısır'dan avdet ettiğinde Hazret-i Yakub'un **"Ben Yusuf'un kokusunu alıyorum"**⁷¹ demesi ve bir ifritin Hazret-i Süleyman'a **"Gözünü açıp yumuzdan evvel Belkıs'ın tahtını getiririm"** demesine işaret eden **'gözünü açıp kapamadan ben onu sana getiririm.'**⁷² âyet-i kerimesi, pek uzak mesafelerden celb-i savt, suret vesaire gibi beşerin keşfettiği veya edeceği icâdâta nümüne ve me'hazdırlar.

8. **"Hazret-i Süleyman'a kuş dilini öğrettik" mânâsında 'Bize kuşların dili öğretildi.'**⁷³ olan âyet-i kerime, beşerin keşfiyatından radyo, papağan, güvercin gibi âlât ve hayvanların konuşmalarına ve mühim işlerde kullanılmasına me'hazdır⁷⁴.

Demek ki, peygamberlerin iki önemli vazifesi vardır. Birisi, peygamberliklerini ve Hakkın varlığını tasdik ettirmek, diğeri de

⁶⁹Enbiyâ Sûresi, 21:69.

⁷⁰Yusuf Sûresi, 12:24.

⁷¹Yusuf Sûresi, 12:94.

⁷²Neml Sûresi, 27:40.

⁷³Neml Sûresi, 27:16.

⁷⁴Nursi, B. S. İşârâtü'l - İ'caz. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları-983. Ankara, 2.baskı, 2014, s. 654-660.

insanlığın maddî gelişme ve ilerlemesi için gerekli olan fen ve tekniğe, mu'cizeleri ile örnek olmaktır.

Hz. Âdem başta olmak üzere pek çok peygamber bu hakikatlere öncülük ederek fen ve tekniğin gelişmesine yol açmıştır. Bazı ateist evrimcilerin iddia ettiği gibi, bilimdeki gelişme ve terakkide öncüler ateistler değil iman ehlidir.

Soru: YENİ YARATILIŞ MODELİ NEDİR?

Cevap: Bugün bilhassa varyasyonları ve tür kavramını kendi prensipleri içinde izaha çalışan ve genellikle bütün yaratılışçılar tarafından benimsenen bir yaratılış modeli geliştirilmeye çalışılmaktadır. Bazı noksanlıklarına rağmen, evrim görüşlerine bir alternatif olması bakımından “iyi bir başlangıç” olarak değerlendirilebilir. Böylece Evrim görüşünün ele aldığı meseleler tek taraflı takdimden büyük oranda kurtulmuş olacaktır.

Yaratılışçıların “Tür” kavramı

Bugün yaratılış modelinin kabul ettiği “tür” kavramı, oldukça değişiktir. Hem geçmişteki yaratılışçıların hem de günümüzdeki biyologların “tür” kavramına uymamaktadır. Onlar bu mevhumu “**Temel Tip**”le izah ederler.

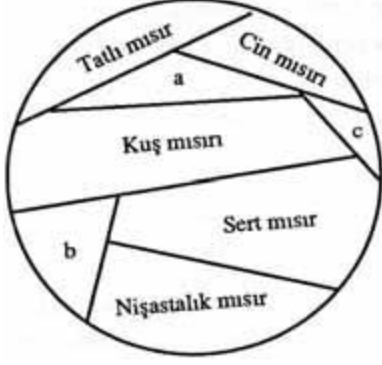
Temel tip nedir?

Temel Tip’le, tek kaynaktan çıkan hayvan veya bitki grupları kastedilir. Yani aynı gen havuzunu paylaşan bitki ve hayvanlar temel tip olarak alınırlar. Meselâ bütün insanlar tek bir *Homo sapiens* temel tipi içinde mütalaa edilirler. Bu durumda Temel Tip, günümüzdeki tür seviyesindedir. Dolayısıyla bu temel tipin içinde ırk veya varyete bazında değişikliklerin olabileceği beklenir. Bazı hâllerde temel tip, cins seviyesinde olabilir. Meselâ Oklahoma çakalı (*Canis frustor*), dağ çakalı (*C. lestes*) ve çöl çakalı (*C. ester*), çakalların çeşitli türleri olup aynı temel tipe dâhildirler. Galapagos Adası ispinozları, muhtemelen tek bir temel tipe dâhil olan türlerin bulunduğu cinse misal teşkil ederler.

Lammerts’e göre *Geospiza*, *Camarhynchus* ve *Castospiza* ispinozları tek cinse giren muhtelif türlerdir⁷⁵.

⁷⁵ Lammerts, W. E. The Galapagos Island Finches, In Why Not Creation? Presbyterian and Reformand Publ. Co. Philedelphia, 1970, p.354.

Bir başka misal, mısırın muhtelif varyeteleridir. Bunlar tatlı mısır, cin mısırı, nişastalık mısır, kuş mısırı ve sert mısırdır. Bunlar temel mısır tipinin varyeteleridir. Yaratılışçılara göre temel tipler birbirlerinden bağımsız olarak hâsıl edilirler. Her tipin yeterli genetik potansiyelle veya gen rezerviyle yaratıldığı kabul edilir.

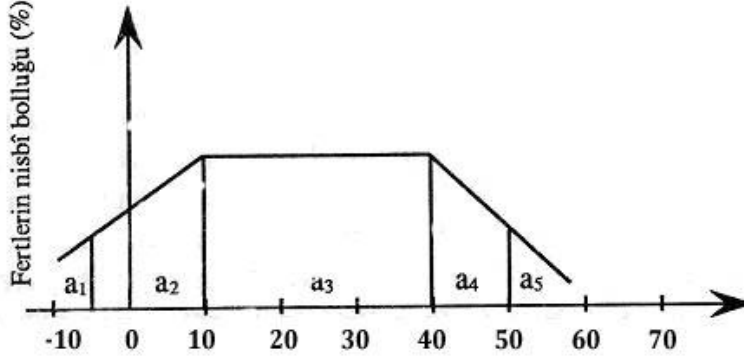
Şekil 2. Mısır temel tipi.

Şekil 2’de mısır temel tipinde yer alan muhtelif varyetelerin kendi aralarında gen akışı ile, söz gelimi a, b ve c vs. gibi farklı karakterlerde yeni varyetelerin ortaya çıkması ihtimal dâhilindedir. Ancak bütün bu değişiklikler, mısır temel tipini aşarak başka bir temel tipi hâsıl edemez.

İşte, yaratılışçılarla evrimciler arasındaki en mühim farklardan birisi budur. Evrimciler böyle bir temel tip içindeki küçük varyasyonları (değişiklikler) misal göstererek, bu tip değişikliklerin zamanla yeni temel tipleri hâsıl edebileceğini ileri sürerler. Yani onlara göre faraza bir mısır temel tipinden zamanla pirinç veya buğday meydana gelmiştir.

Burada sihirli formül “zaman”dır. Delil de, temel tip içinde küçük varyasyonların meydana gelmesidir. Bu iki modelin farklarını ortaya koyan bir başka misal de, değişik sahalarda canlıların kazandığı bazı farklılıklardır. Meselâ bir A türünün -10, 0 °C derece arasındaki a₂

formu ile, 50-60 °C derece arasındaki a_5 formunu evrimciler evrime delil olarak alırlar (Şekil 3).

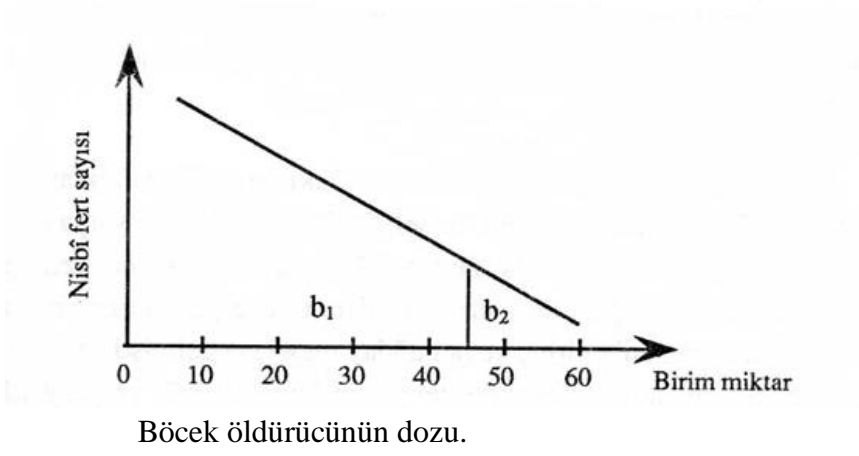
Şekil 3. A türünün değişik sıcaklıklarda farklı formları.

Yaratılışçılar ise, A temel tipinin genetik potansiyelinde mevcut olan karakterleri, değişik çevre şartlarının etkisi altında ortaya çıkan küçük varyasyonlar olarak kabul ederler.

Böceklerin pestisidler (böcek öldürücüler)'e karşı kazandığı bağışıklık da bu iki model tarafından farklı şekilde yorumlanır. Bir B türü pestiside maruz kalması hâlinde b_1 bölgesindekiler kalkıyor, sadece b_2 bölgesindekiler kalıyor. Bir evrimciye göre b_1 bölgesindeki fertler zamanla yeni türleri verecektir (Şekil 4).

Bir yaratılışçıya göre ise, B temel tipinin gen havuzunda b_2 bölgesindeki şartlara da uyabilecek potansiyel mevcuttur. Dolayısıyla, ilaca ani maruz kalışta b_1 bölgesindekilerin gerekli korunma mekanizmaları harekete geçirilemeden ortadan kalkacaklar (bağışıklık, bir bakıma böyle anormal şartlara karşı, korunma mekanizmalarının yavaş yavaş geliştirilmesiyle kazanılmaktadır). b_2 'dekiler ise genetik yapılarındaki dayanıklılık sebebiyle, B temel tipinin bir formu olarak hayatiyetlerini devam ettireceklerdir. Şayet doz miktarı B temel tipinin gen havuzundaki dayanıklılık potansiyelinden fazla ise, o zaman B temel tipi tamamen ortadan kalkacaktır (Şekil 4).

Görüldüğü gibi burada yaratılış ve evrim görüşleri arasındaki fark, aynı hadiselerin değişik şekilde yorumlanmasından kaynaklanmaktadır.

Şekil 4. B temel tipinin böcek öldürücüye karşı dayanıklılığı.

AKILLI TASARIM TEORİSİ

Darwin'den itibaren geçen 150 yıl içerisinde evrimle ilgili pek çok çalışma yapılmış ve birbirinden farklı pek çok görüş ortaya sürülmüştür. Hayatın kökenini açıklayabilmek için, özellikle biyokimya sahasında, hücre içerisinde canlılığın temelini teşkil eden DNA, RNA molekülleri, proteinler ve hücre organelleri üzerinde binlerce araştırma yapılarak yayınlanmıştır.

Darwin zamanından itibaren yakın geçmişe kadar, tek hücrelilik “basit yapılı” olarak algılanıyordu. “Kompleks yapıların, basit yapılardan zaman içerisinde kademe kademe geliştiği” varsayılıyordu. Hücre seviyesinde ve moleküler düzeyde yapılan çalışmalarla, “yüksek yapılı canlıların ve kompleks organların, ilkel tiplerden farklılaşarak teşekkül edemeyeceği” anlaşıldı. Çünkü her bir organın yaptığı görev, çok kompleks ve karmaşık olaylar zincirinin bir sonucuydu. Bu görevin yapılabilmesi bütün şartların bir anda var olmasıyla mümkün olabiliyordu, aksi hâlde sistem görev yapmıyordu. Bunun manası şu idi:

Biyolojik olayların büyük bir kısmı, çok komplikedir, basit bir veya iki kademeli hadise değildir. Dolayısıyla bu biyolojik reaksiyonlar, “kendiliğinden oluşma”yla veya “gelişigüzelik”le açıklanamaz. Çünkü burada fevkalade plânlı/programlı ve son derece komplike bir yapı göze çarpmaktadır.

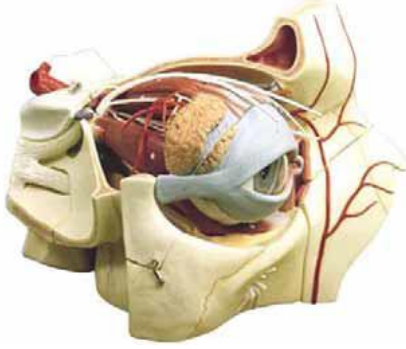
Biyokimyacı Michael J. Behe, bu fikri sistemleştirilenlerin başında gelmektedir. “**Darwin'in Kara Kutusu**” adlı kitabında ileriye sürdüğü “**Akıllı Tasarım Teorisi,**” ilim çevrelerinde “Darwinizm'in alternatifi” olarak değerlendirilmiştir. Darwin'in Evrim görüşüne karşı şimdiye kadar ileri sürülmüş görüşler içerisinde en kapsamlı olanı, Behe'nin **Akıllı Tasarım Teorisi'**dir.

Behe, verdiği bazı biyokimyevî örneklerle, “biyolojik olayların bir plân ve programın gereği olduğu”nu açıklamaya çalışır.

Bunlardan birisi, gözdeki görme olayının biyokimyaya dayalı açıklamasıdır.

a- İnsanda görme olayı

Behe, görme olayında ışığın ilk olarak retinaya çarptığını belirtir. Bu esnada foton '11-cis-retinal' adı verilen bir molekülle etkileşir. Bu molekül birkaç pikosaniye (ışığın bir tek insan saçı genişliği kadar mesafede yaptığı yolculuk) içinde 'trans-retina' denilen bölgeyi düzenlemekle görevlidir.

Şekil 5. Gözün yapısı.

Retina molekülünün şeklinde meydana getirilen değişiklik, retinanın sıkıca bağlandığı, 'rodopsin' denilen proteinin şeklinde değişikliğe sebep olur. Proteinin değişikliği, proteinin davranışlarını da değiştirmekte ve bundan sonra 'Metarodopsin II' adını almakta ve 'transdusin' denilen başka bir proteine yapışmaktadır. Metarodopsin II'ye çarpmadan önce transdusin, 'GDP' denilen küçük bir moleküle sıkıca bağlanması sağlanır.

"GTP-transdusin-Metarodopsin II, 'fosfodiesteraz' adı verilen başka bir proteine bağlanır. Fosfodiesteraz proteini, Metarodopsin II ve diğerlerine bağlanmasıyla, bir molekülü kesebilecek kimyevî bir yetenek kazandırılır. Bu yapı, 'cGMP' denilen bir molekülü kesmede kullanılır.

Behe'ye göre iyon kanalı, hücredeki sodyum iyonlarını düzenlemek için bir giriş kapısı görevini yapar. Sodyum iyonlarını ayrı bir protein aktif olarak tekrar dışarı verirken, iyon kanalı onların hücrede dolaşmalarında görevlidir. İyon kanalının bu iki yönlü hareketindeki pompalama etkisiyle hücredeki sodyum iyonları belirli bir seviyede tutulur.

Fosfodiesteraz proteinin faaliyetleriyle cGMP'nin miktarı azaldığında iyon kanallarının kapanması sağlanır. Bu durum pozitif yüklü sodyum iyonları yoğunluğunun düşmesine sebep olur.

Sonuçta rahmetin bir gereği olarak hücre zarındaki elektrik yükleri dengesizleştirilir ve en son aşamada bir elektrik akımının, optik sinirlerden beyne doğru iletilmesi sağlanır. İşte, bu son noktada beyin iletilen elektrik akımı yorumlanarak görme olayı gerçekleştirilir⁷⁶.

Yukarıda verilen, görme hadisesinin biyokimyevî basamakları, Behe'nin açıkladığının aşağı yukarı daha yarısıdır! Sizi teferruata boğmamak için bu kadarla yetinilmiştir.

b- Tüycükler

Behe, karmaşık fonksiyonlara örnek olarak tüycüklere de dikkati çeker ve bunların yapıları ile görevleri hakkında detaylı açıklamalar yapar. Bilindiği gibi, bazı hücrelerde yüzmek için tüycükler vardır. Bu tüycükler kirpiklere benzerler. Behe'ye göre, eğer tüycükleri olan bir hücre, sıvı içinde serbestçe hareket edebiliyorsa, bir küreğin tekneyi hareket ettirmesi gibi, tüycüklerin de hücreyi hareket ettirmesi mümkündür.

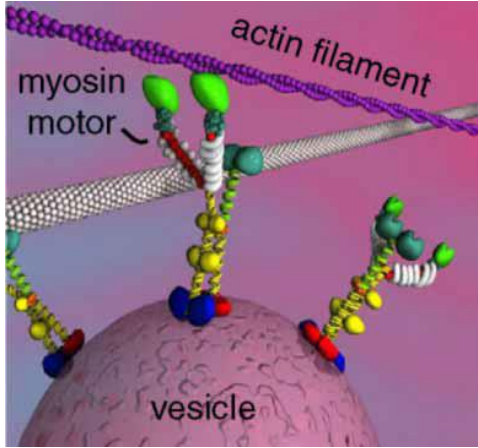
Eğer hücre diğer hücrelerin ortasında ise, hareket hâlinde olan tüycükler sıvıyı, sabit hücrenin yüzeyine doğru sıçratırlar. Behe, tüycüklerin iki farklı görevinden söz eder.

⁷⁶ Behe, M. J. Darwin'in Kara Kutusu. Çev. Burcu Çekmece. Aksoy Yayıncılık, İstanbul, 1998, s.28-31.

Birisi hücrenin yüzmesinde vazife görür; spermde olduğu gibi. Diğeri de, senkronize hareket yaparlar, solunum yollarındaki hücrelerin tüycüklerinde olduğu gibi.

Roma savaş gemilerinde kürek çeken köleler gibi, tüycükler de mukus sıvısını boğazdan yukarıya doğru iterler. Bunlar nefes alırken içeri kaçarlar ve sonra dışarıya itilmeye çalışılırlar. Tüycüklerin üzeri zarla örtülmüş liflerden oluşmuştur. Tüycüğün zarı, hücre zarının dışında gelişen bir parçasıdır. Böylece, tüycüğün iç kısmı hücrenin içiyle temas hâlinindedir. Behe, bir tüycük diklemesine kesilerek elektron mikroskopta incelendiğinde, çubuk şeklinde dokuz ayrı yapının göze çarptığını ifade eder. Bu çubuklara ‘mikrotüpler’ adı verilir. Bu dokuz mikrotüpten her biri iç içe geçmiş iki halkadan yapılmıştır. Bu halkaların her birisi de 13 ayrı telden yaratılmıştır. O, biyokimyevî deneylerin, mikrotüplerin ‘tubulin’ denilen proteinlerden oluştuğuna dikkati çeker.

Her mikrotüpte iki ayrı uzantı vardır. Bunlar ‘dynein’ denilen bir proteine sahiptirler. Dyneine, ‘hücredeki motor’ görevi verilmiştir. Dynein hareketine devam ettikçe gerilim artar. Behe, mikrotüpler esnek olduğu için dynein molekülünün sebep olduğu kayma hareketinin zamanla bükülme hareketine dönüştüğünü belirtir.

Şekil 6. Tüycüklerin yapısı.

Tüycüklerin hareketi için mutlaka mikrotüpler gerekmektedir. Ayrıca tüycüklerin mikrotüplerinin hareketsiz kalmamaları için bir motoru bulunmalıdır. Komşu lifleri hareketlendirebilmek için de bağlayıcılara gerek vardır. Ancak bu şekilde ayrıştırma hareketi bükülme hareketine dönüştürülür ve yapının yıkılıp dağılması engellenir.

Behe, bütün bu anlatılanların ışığında, tüycüklerin eksiltilemez ya da indirgenemez karmaşıklıkta olduğunu, dolayısıyla, bu kadar komplike ve karmaşık yapıların hiç birisinin evrim süreci veya aşamasıyla oluşamayacağını belirtir. Bu tüylerin bütün sistemiyle doğrudan belirli bir plan ve programla yaratıldığına dikkati çeker.

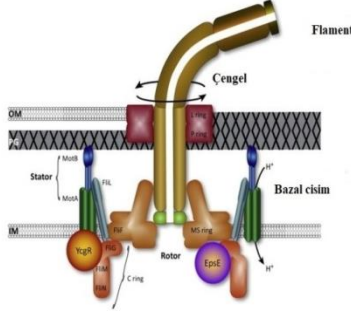
c- Bakteri kamçısı (Flogellatum)

Schuster ve Caplan, bakteri kamçısının kompleks bir yapıya sahip olduğuna belirterek şöyle derler:

“Bizim ‘en ilkel’ zannettiğimiz tek hücreli yapıya sahip bakteri, üstün yapılı organizmalar arasında sayılabilir! Bazı bakterilerin müthiş bir yüzme aygıtı, yani kamçısı vardır; bu özelliğe hiçbir kompleks hücre sahip değildir”⁷⁷.

Behe, 1973 yılında bazı bakterilerin kamçılarını hareket ettirerek yüzdüklerinin anlaşıldığını belirtir. Bakteri kamçısı, yönlendirilebilen bir pervane gibi hareket etmekte ve tüycüklerden daha farklı özelliklere sahip bulunmaktadır.

⁷⁷ Schuster, S.C. and Khan, S. The Bacterial Flagellar Motor. Annual Review of Biophysics and Biomolecular Structure, 1994, 23, 509-539; Caplan, S. R. and Kara-Ivanov, M. The Bacterial Flogellar Motor. International Review of Cytology, 1993, 147, 97-164.

Şekil 7. Bakteri kamçısının genel yapısı⁷⁸.

Flagellum, ya da bakteri kamçısı, hücre zarına bağlı, saça benzer uzun bir tüyüktür. Dıştaki yapı ‘flagellin’ denilen bir proteinden oluşur. Flagellin lifi, yüzme sırasında suya temas eden kürek görevindedir. Kamçının dönme hareketi, kamçının tabanında yer alan rotor ve stator halkalarının teşkil ettiği bir motor sistemi tarafından sağlanmaktadır.

Behe’ye göre, bakteri kamçısı dönme hareketi sırasında, buradaki bakteriyel motor, hücre içinde ATP gibi bir molekülde saklı enerjiyi kullanmaz. Bunun yerine, bakteri zarından gelen bir asit akışından aldığı enerjiyi kullanır. Böyle bir prensiple çalışan bir motorun çok karmaşık bir yapıda olması gerekir⁷⁹.

Görüldüğü gibi, gerek kirpikçikler ve gerekse kamçılar son derece kompleks ve indirgenemez yapıdadırlar. Organize ve yüksek yapıların, “Basitten kompleksliğe doğru adım adım değiştiği” yönündeki iddiaları bu organeller doğrulamamaktadırlar. Tam aksine, bütün sistemlerin sonsuz ilim, irade ve kudret sahibi bir yaratıcı tarafından en mükemmel şekilde yaratıldığını göstermektedirler.

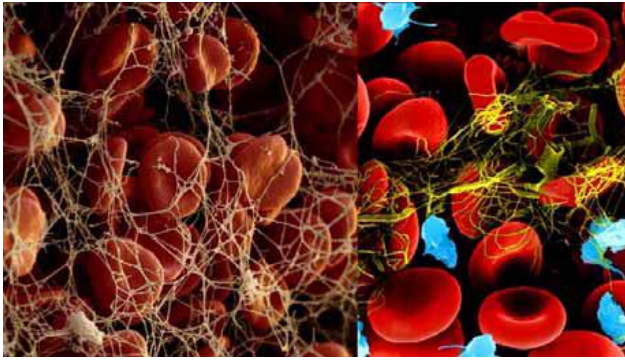
⁷⁸ Belas, R. (2014). Biofilms, flagella, and mechanosensing of surfaces by bacteria. Trends in microbiology, 22(9), 517-527.

⁷⁹ Daha fazla bilgi için: Tatlı, Â. Evrim ve Yaratılış. 5.baskı, Hilal Ofset matbaası, Isparta, 2018.

d- Kanın pıhtılaşması

Behe, basit gibi görünen, fakat indirgenemez karmaşıklığındaki biyolojik olaylardan birisine de “kanın pıhtılaşması”nı örnek verir. Kan basıncı artırılmış bir dolaşım sistemi deliğinde, canlının kanamadan ölmemesi için pıhtının hemen oluşması gerekir. Eğer pıhtı yanlış zamanda ve yanlış yerde teşekkül ederse, pıhtı kan dolaşımını engelleyebilir ve sonuçta kalp krizleri ile bayılmalar yaşanır. Ayrıca kanın, yaranın üzerinde boylu boyunca oluşması ve yarası mühürlemesi de gereklidir. Fakat en önemlisi, pıhtı, yara üzerinde kalmalıdır. Yoksa canlının bütün kan dolaşımı pıhtılaşarak sertleşecek ve onun ölümüne sebep olacaktır! Bu bakımdan kanın pıhtılaşması sıkı bir denetim altında tutulmalı ve pıhtı doğru zamanda, gerekli yerde oluşturulmalıdır.

Kan plazmasındaki (plazma, kanın alyuvarları alındıktan sonraki hâlidir) proteinlerin yüzde 2 veya 3’ü, ‘fibrinojen’ denilen karmaşık bir proteinden yapılmıştır”⁸⁰.

Şekil 8. Alyuvarlar ve fibrinojenler.

Behe’ye göre, fibrinojen, harekete geçmeyi bekleyen bir silah gibidir. Fibrinojen, altı protein zincirinden yapılmıştır ve üç farklı proteinin çift eşlerini ihtiva eder. Tuzun suda erimesi gibi, fibrinojen

⁸⁰ Halkier, T. Mechanisms in Blood Coagulation, Fibrinolysis and the Complement System. Cambridge University Press, Cambridge, İngiltere, 1991.

de normalde plazma içinde erimiş haldedir. Kanayan bir yara veya kesik ile karşılaşana kadar etrafta yüzer.

Kanama olması durumunda, 'trombin' adındaki başka bir protein, fibrinojenin protein zincirindeki üç halkadan ikisini kesmekle görevlidir. Kesilen protein artık 'fibrin' olarak adlandırılmaktadır ve dış yüzeyinde yapışkan parçalara sahiptir. Bu yapışkan parçalar, diğer fibrin moleküllerine tam uyacak şekilde düzenlenmiştir. Bu uyumlu yapışkan parçacıklar, çok sayıda fibrinin birbirine yapışarak bağlanmasını sağlarlar. Fibrin moleküllerinin şekli sebebiyle uzun zincirler teşekkül eder. Balık avlamakta kullanılan ağ gibi, bir diğerinin üzerinden geçerek kan hücrelerini yakalayan bir ağ sistemi meydana getirilir. Bu, ilk pıhtıdır. Bu ağ sistemi minimum proteinle oluşturulur. Böylece tasarruf sağlanmış olur. Eğer yığılarak pıhtı hâsil edilseydi, çok daha fazla proteine ihtiyaç duyulacaktı.

Fibrinojenden parçaları kesmekle görevli trombin şayet kontrolsüz olsaydı, bu kesim işlemine devam ederek canlının hayatını tehlikeye sokardı. Aynı şekilde, kanın pıhtılaşmasında rol oynayan proteinler sadece trombin ve fibrinojen olsaydı, süreç kontrolden çıkardı. Trombin çabucak fibrinojenin fibrine dönüşmesini sağlayacak, bu da canlının kan dolaşımında yığın yığın kan pıhtılarının teşekkülüne sebep olacaktı. Bu da canlının hemen ölümü demektir. Bunun için trombin faaliyetlerinin kontrol altında tutulması gerekir.

Vücut genellikle daha sonra kullanılmak üzere aktif olmayan enzimler depolar. Bu enzimler, fibrinojenin kesilmesinde olduğu gibi, kimyevî bir reaksiyonun harekete geçirilmesinde kullanılan proteinlerdir. Bu aktif olmayan enzimlere 'proenzim' denir. Belirli bir enzimin gerekli olduğuna dair bir sinyal alındığında, ilgili proenzimden gerçek bir enzim hâsil edilir. Fibrinojenin fibrine dönüşmesi gibi, proenzimler de kendi üzerinde belirli bir noktadan bir parçanın kesilmesiyle olgun bir enzime dönüştürülürler.

Trombin genellikle aktif olmayan protrombin hâlinde mevcuttur. Protrombin aktif olmadığı için fibrinojeni kesme işinde kullanılmaz.

Böylece canlı, kontrolsüz bir pıhtılaşmanın ölümcül etkilerinden korunmuş olur.

Fakat buradaki kontrolün sırrı hâlâ çözülememiştir. ‘**Stuart faktörü**’ denilen bir protein de protrombini kesmede rol oynar ve onu aktif trombine dönüştürür. Ancak bu şekilde trombin, fibrinojenin fibrine dönüştürülmesine ve kan pıhtısının hâsıl edilmesine sebep olmuştur. Fakat Stuart faktörü de kanda aktif durumda bulunmamaktadır ve harekete geçmesi için aktifleşmesi gerekmektedir. Stuart faktörünün de harekete geçirilmesi için **akselerin** adında başka bir proteine ihtiyaç vardır. Fakat burada Stuart faktörünün rol alabilmesi için sistemde akselerin’e de doğrudan görev verilmesi gerekir. Dinamik ikili olan akselerin ve aktif Stuart faktörleriyle protrombin kesilir ve canlının kanaması durdurulur.

Tabii, akselerin de başlangıçta aktif olmayan proakselerin durumundadır. Peki onu ne aktifleştirir? Trombin!

Fakat hatırlanacağı gibi, trombin daha sonra ortaya çıkmaktadır. Aslında ‘akselerin’ üretiminde rol oynayan trombin, kanda her zaman bir miktar bulunmaktadır. Bu sebeple kanın pıhtılaşması otomatik kataliz özelliğinde yaratılmıştır.

Bir hayvan veya insan yaralandığında, yaranın yakınındaki hücrelerin yüzeyinde ‘**Hageman faktörü**’ denilen bir protein açığa çıkarılır. Hageman faktörü daha sonra ‘HMK’ adlı başka bir protein tarafından kesilir ve aktif duruma getirilir. Aktifleşen Hageman faktörü, başka bir protein olan prekallikreinin aktif hâle gelmesini ve kallikreine dönüştürülmesini sağlar.

Kallikreinin varlığı ise, HMK’yı hızlandırarak daha çok Hageman faktörünün aktifleştirilmesini sağlar. Aktif Hageman faktörü ve HMK, birlikte konvertin proteinini harekete geçirerek, ‘Christmas faktörü’ denilen proteini de aktifleştirir. Sonuç olarak, aktif durumdaki Christmas faktörü ve antihemofili faktörü, Stuart faktörünün aktif hâle gelmesinde etkilidir.

Pıhtılaşma, çeşitli sebeplerden dolayı, sadece yaranın bulunduğu bölgeyi kapsar. Öncelikle ‘antitrombin’ denilen plazma proteini aktif

pıhtılaşma proteinlerine bağlanır ve onları aktif olmayacakları hâle getirir. Eğer ‘heparin’ adı verilen bir maddeye bağlanmazsa, antitrombin de aktif değildir. Heparin, zarar görmemiş kan hücrelerinin ve damarların içinde hâsıl edilir.

Görüldüğü gibi, pıhtılaşma hadisesi farklı reaksiyonların zaman ve hızına bağlıdır. Eğer trombin, prokonvertini yanlış zamanda aktif hâle getirirse hayvanın kanı katılaşabilir. Eğer proakselerin veya antihemofili faktörü çok yavaş aktif olursa ölüme yol açabilir. Eğer trombin C proteinini, proakselerini aktif hâle getirdiğinden daha hızlı aktifleştirseydi veya antitrombin kendi oluşumu kadar hızlı bir şekilde Stuart faktörünü aktif hâle getirseydi, o organizma zamanla yok olacaktı. Eğer plazminojen kanın pıhtılaşması üzerine hemen aktif hâle geçseydi, bu durumda pıhtıyı hemen çözecek ve sistemin işleyişini bozacaktı.

Behe, kanın pıhtılaşması ile ilgili olarak şu değerlendirmeyi yapar:

“Eğer trombinin bulunmadığı bir sisteme yeni bir protein dâhil edilirse, sistem hemen çalışacaktır -ki bu hemen ölüm demektir- ya da hiçbir şey yapmayacaktır. Peki, bunlardan hangisi tabii seleksiyon sonucu olmuştur? Her ikisi de organizmanın ölümüyle sonuçlanacaktır. Sistemin yapısından dolayı, yeni protein hemen düzenlenmelidir. En başından itibaren sisteme yeni bir adım eklenmesi demek, ‘bir proenzim ve onu aktif hâle getirecek bir enzimin de sisteme dâhil olması’ anlamına gelir. Böylece proenzim, enzimi doğru zamanda ve doğru yerde harekete geçirmelidir. Her adımın çeşitli parçalara ihtiyacı olduğundan, kanın pıhtılaşma sistemi eksiltilemez karmaşıklığıdır ve aslında her adımı bu özelliği taşımaktadır.

Bir başka ifadeyle, bir kan pıhtısının oluşması, sınırları, güçlendirilmesi ve ortadan kaldırılması entegre bir biyolojik sistemdir ve tek bir parçadaki problem, sistemin çökmesine sebep olacaktır. Kanın pıhtılaşma faktörlerinden bazılarının eksikliği veya hatalı

*faktörlerin üretimi, genellikle ciddi sağlık problemleriyle veya ölümlerle sonuçlanır*⁸¹.

Bütün bunlardan sonra bitki ve hayvanlardaki kanın pıhtılaşması hadisesinin çok komplike ve son derece hassas ölçüler gözetilerek ve bir seri reaksiyonlar sonucu yapıldığı anlaşılıyor. Böyle bir olay da ancak sonsuz ilim irade ve kudret sahibi bir yaratıcının eseri olabilir, başka türlü olamaz.

f- Hücre içi nakil sistemleri

On dokuzuncu yüzyılda hücrenin “homojen bir protoplazma yığından ibaret” olduğu düşünülüyordu. Ancak bu konuda yapılan detaylı çalışmalar, hücrelerin kompleks yapılar olduğunu göstermiştir. DNA'nın bulunduğu çekirdek kısmı, hücrenin beyni hükmündedir. Enerji üretim merkezi, mitokondrilerdir. Protein üretiminde endoplazmik retikulum, protein naklinde de golgi cisimcikleri görevlidir. Lizozomlar hücrenin atık ünitesidir. Saklama kesecikleri, hücrenin dışına çıkarılmadan önce maddelerin depo edildiği yerdir. Perosisomlar ise, yağların metabolizmasını sağlamada vazifelidir.

Her bölüm, kendisine ait zarlarla hücrenin diğer kısımlarından ayrılır. Hücre dinamik bir sistemdir. Devamlı olarak yeni yapılar üretilir ve eski materyaller dışarıya atılır. Hücrenin bölümleri kendi içerisinde kapalı olduğu için, her bölüm yeni materyalleri içeriye alma problemiyle yüz yüzedir. Hücrenin bazı bölümlerinde kendi materyalleri üretilir. Fakat proteinlerin büyük çoğunluğu merkezî olarak üretilip diğer bölümlere gönderilir.

Behe, hücredeki proteinlerin naklinin indirgenemez karmaşıklıkta olduğuna dikkati çeker ve buna örnek olarak, sitoplazmada sentezlenen bir proteinin lizozoma doğru nasıl yol aldığını şöyle açıklar:

“mRNA kopyası, hücrenin atık değerlendirme bölgesi olan lizozomda yer alan bir protein için kodlanmış DNA geninden meydana gelmektedir. Bu proteine ‘garbagease’ adını vereceğiz. mRNA

⁸¹ Behe, a.g.e.s.85-103.

çekirdekte meydana getirilir. Daha sonra çekirdek zarındaki deliğe doğru gönderilir (Çekirdek zarı, maddelerin geçişini sağlayacak şekilde deliklidir). Gözenekteki proteinler mRNA'daki sinyalleri tanırlar ve gözenek açılarak mRNA sitoplazmaya gider. Sitoplazmada, hücrenin ana makineleri olan ribozomlarda, mRNA'daki bilgiler doğrultusunda garbagease üretilmeye başlanır. Gelişen protein zincirinin ilk kısmı, aminoasitlerden yapılan bir sinyal dizilimini kapsamaktadır. Sinyal zinciri meydana gelir gelmez, sinyal tanıma parçacığı (SRP), sinyali alır ve bu ribozomun faaliyetinin durmasına sebep olur. SRP ve buna bağlı moleküller daha sonra endoplazmik retikulumun (ER) zarındaki SRP reseptörüne gönderilir ve oraya yapışırlar.

Golgi cisimciğinin içinde bir enzim, garbagease'nin üzerindeki sinyali tanır ve başka bir karbonhidrat grubu onun üzerine yerleştirilir. İkinci enzim, mannose-6-fosfat (M6P) bir kenara bırakılarak, yeni bağlanmış karbonhidrat düzenlenir. Golginin en son bölümünde, toplayıcı proteinler bir parçanın üzerinde birikir ve gelişmeye başlarlar. Toplayıcı kesecik içinde, M6P'ye bağlanan reseptör protein bulunmaktadır. M6P reseptörü, garbagease'nin M6P'si üzerinde toplanır ve kesecik patlamadan önce onları bu bölgeye iter. Kesecik dışında, lizozomdaki t-SNARE proteinini özellikle tanıyan v-SNARE proteini vardır. Garbagease bu sırada gideceği yere varmıştır ve üzerine düşen görevi yerine getirebilir.

Günün her saniyesi bu işlem vücudumuzda milyarlarca kez gerçekleşmektedir”⁸².

Şimdi düşünelim! Yeryüzünün en akıllı ve en şuurulu varlığı olan biz insanlar ribozomlarda bir proteinin yapılmasındaki çok komplike ve bir o kadar da harika olayı anlamakta zorlanıyoruz. Peki, anlamakta zorlandığımız hem de bizim vücudumuzda bu olayları sizce kim yapıyor olabilir?

Siz buna istediğiniz kadar “Allah” demeyin. Bunları tabiata veya tesadüflere verin. Bu olayların her birisi kendi diliyle binlerce defa

⁸² Behe, a.g.e.s.107-113.

“Allah” diyor, “Allahu ekber” diyor. Bunların başka türlü açıklaması olamaz.

h- Savunma sistemleri

Savunma sistemi, canlıların en hayati sistemlerinden birisidir. İnsanlar ve yüksek yapılı hayvanları tehdit eden bakteriler, virüsler ve mantarlar, bunların hepsi, eğer yapabilseler bizi yemekten zevk duyacaklardır!

Vücut savunma sisteminin ilk kademesi, deridir. Mikroskopik bir saldırgan, vücudun dışındaki korumaları aşmayı başardığında, savunma sistemi harekete geçer. Bu durum otomatik olarak gerçekleşir. Otomatiğe alınmış savunma sisteminin ilk problemi, yabancıyı nasıl tanıyacağıdır. Bakteri hücrelerinin kan hücrelerinden, virüslerin bağ dokularından ayrılmaları gerekir. Bağışıklık sistemi, görmeye değil, dokunma duyusuyla yabancıyı tanıma durumundadır.

Behe’ye göre, antikorlar, bağışıklık sisteminin parmaklarıdır. Yabancı maddenin vücutta ayrıştırılmasında görevlidirler. Antikorlar, amino asitlerin dört zincirinin diziliminden hasıl edilmişlerdir.

Bakteriler vücuda girdiğinde çoğalırlar. Bir antikor, bakteriye bağlandığında, etrafta dolaşan pek çok bakteri kopyası meydana gelecektir. O hâlde, bakteriye bağlanan bu antikordan süratle üretilmesi gerekmektedir.

Milyarlarca farklı çeşitte antikor vardır. Antikorların her çeşidi, ayrı bir hücrede üretilirler. Antikorları üreten hücrelere ‘B hücreleri’ adı verilir. Kemik iliğinde üretilen B hücresi, ilk teşekkül ettiğinde içindeki mekanizma, DNA’ında kodlu olan pek çok antikor geninden bir tanesini rastgele seçer. Bu gene ‘açık,’ diğer bütün antikor genlerine de ‘kapalı’ adı verilir. Böylece hücrede, farklı bir bağlantı bölgesi olan, sadece tek bir antikor üretilir. O zaman tek tip bir hücre ve bir tür antikor oluşmaktadır.

Hücrede kendi antikoru üretilmeye başladığında, vücudu dolaşabilmek için antikorun hücreyi terk etmesi gerekecektir. Ancak B hücrelerinin tamamı göz önüne alındığında, antikorun hangi hücreden

geldiğini söylemenin imkânı yoktur. Her bir B hücresi, bir tipte antikor üreten bir fabrika gibidir. Eğer antikor, bakteriyi bulursa, hücreye antikor takviyesi göndermesinin söylenmesi gerekmektedir. Bu mesaj gelince B hücresi hızlı bir şekilde çoğaltılır. T hücreleri eğer B hücrelerine bağlanırlarsa, interleukin salgılamaya devam ederler. Sonunda gelişen B hücresi fabrikası, '*plazma hücreleri*' adı verilen belirli hücreler şeklinde atık fabrikaları üretir.

Behe'ye göre, antikorlar tıpkı oyuncak tabancalar gibidir, kimseyi incitmezler. Eski bir evin kapısında yazan 'yıkılacak' işareti veya kesilecek bir ağaç üzerine turuncu renkle çizilen X işareti gibi, antikorlar da yok edilecek nesneyi sadece işaretleyerek diğerlerine sinyal verirler"⁸³.

Her saniye canlı vücudunda milyonlarca hücre ölmekte ve yerine yenileri yaratılmaktadır. Bu T hücreleri, yeni teşekkül etmiş hücreleri, yabancı hücrelerden nasıl ayırıyorlar? Kim bunları onlara tanıtıyor? Bunlar tesadüfün veya akılsız, şuursuz tabiatın işi olabilir mi?

j- Adenozin Mono Fosfat (AMP)'ın sentezi

Behe'nin hücredeki plânlı yapıya verdiği örneklerden birisi de AMP molekülüdür. Bu molekül, canlılığın temelini teşkil eder ve DNA'nın dört molekülünden birisidir. DNA molekülü hücrelerde kumanda merkezi ya da beyin durumundadır. Bütün biyolojik faaliyetlerin buradan yönlendirildiği kabul edilmektedir. DNA molekülü dört farklı nükleotidden oluşmaktadır: A, G, C ve T. Burada, DNA'nın yapı birimlerinden olan A (Adenin) üzerinde durulacaktır. Adenin "AMP, ADP veya ATP" gibi farklı şekillerde bulunabilir. Hücrede ilk sentezlenen, AMP'dir. Bunun beş farklı türü bulunur. Bu molekül, 10 karbon, 11 hidrojen, yedi oksijen, dört azot ve bir fosfordan meydana gelir. AMP, uzun kimyevî reaksiyonlar sonucunda hâsıl edilir.

⁸³ Behe a.g.e.s.136-139.

Behe'ye göre, AMP'nin sentezi 13 adımdan oluşur ve burada 12 enzim rol oynar. Enzimlerden IX iki aşamada katalizör olarak kullanılmıştır. 'Temel molekül' olarak adlandırılan riboz-5-fosfatın yanı sıra, farklı aşamalarda kimyasal tepkimelerin gerçekleşebilmesi için beş ayrı ATP enerji molekülüne de ihtiyaç vardır. Ayrıca bir GTP molekülü, farklı aşamalarda azot verecek iki glutamin molekülü, bir glisin molekülü, THF'ye ait iki format grubu, diğer iki aşamada da azot atomlarını serbest bırakacak iki aspartik asit molekülü gereklidir. Buna ek olarak iki ayrı adımda da aspartik asit molekülleri kesilmeli ve başka iki aşamada da, büyüyen molekül kendi içinde tepkimeye girerek iki halkayı birbirine bağlamalıdır.

Behe'ye göre bu on üç adımın her biri, yalnız bir tek molekülü elde etmek için gerçekleşmektedir. Sentezin başlangıç aşamalarındaki Aracı III ve IX'un ise, bağımsız bir rolleri yoktur. Bunlar sadece AMP veya GMP yapılması için kullanılır"⁸⁴.

Görüldüğü gibi, her bir kimyevî olay çok karmaşıktır. Ayrıca, birbiri ardına gelen 7-8 basamak hadisenin mutlaka belirli bir sırada, belirli bir zamanda ve belirli bir şekilde olması zarureti vardır. Bu olayların pek çoğunun saniyeler içerisinde gerçekleşmesi gerekmektedir. Az bir gecikme, sistemin devre dışı kalmasına sebep olmaktadır.

İnsanda ortalama 50 trilyon hücre vardır ve bir hücrede bir saniyede üç değişik reaksiyon meydana getirilmektedir. Bunun manası, bir saniye insanda meydana gelebilecek değişiklik: 50 trilyon x 3 bin=... Kadardır.

Bu olaydan bir tanesi yanlış veya noksan olsa, o canlının hayatı tehlikeye girer. Sonsuz ilim, irade ve kudret sahibi bir yaratıcı olmadan bunların yapılması nasıl mümkün olacaktır?

⁸⁴ Behe, a.g.e.s.153-154.

Akıllı Tasarım Teorisi'nin değerlendirilmesi

Behe'ye göre, plân ya da tasarım kısaca, “parçaların bir amaca göre bir araya getirilmesi”dir. O, böyle geniş bir tanımla, her şeyin dizayn edildiğini, plânlandığını söylemektedir. Tasarımı yapan ise, sistemlerin en son hâlinin nasıl olacağını en iyi şekilde bilmektedir. Bu sebeple, sistemlerin teşekkül edeceği her adım da plânlanmıştır. Behe'ye göre, “bir şeyin tasarlandığı” sonucuna varmak için, “düzenli biçimde bir araya getirilmiş parçaların belirli bir amaç doğrultusunda bir arada toplanmış olması” gerekmektedir. O, “bir sistemi oluşturan parçaların sayısı ve kalitesi arttıkça, onun tasarlandığı” sonucuna daha rahat varılacağını belirtir.

Ona göre, biyokimyevî sistemler, cansız varlıklar değildir, canlı organizmaların bir parçasıdır. Acaba canlı biyokimyevî sistemler, cansızlarda olduğu gibi, akıllıca tasarlanmış olabilirler mi? Bir sistemin tasarlandığının onun kendisini inceleyerek anlaşılabilmesine, biyokimyevî sistemlerin akıllı bir tasarımcının eseri olduğunu anlamak için son 40 yıl içinde biyokimya dalında yapılan çalışmalara bakmanın yeterli olduğuna dikkati çeker.

Ona göre, hareket kabiliyeti kazandıran hücre iplikçikleri, aslında motorize bir kürek sistemi gibi çalışırlar. Bu fonksiyonun gerçekleşebilmesi için motor proteinlerin, mikro kanalların ve bağların kusursuz bir biçimde organize edilmiş olması gerekir.

Bunlar birbirlerini yakından tanımalı ve karşılıklı etkileşerek çalışmalıdırlar. Herhangi bir parça eksik olduğunda bu sistemin işlemesi mümkün değildir.

Kanın pıhtılaşması sisteminin fonksiyonları, güçlü bir tasarımın eseridir. “Fibrinojen, plazminojen, trombin, Protein C, Christmas faktörü ve diğerleri” tek başlarına bir anlam ifade edemezken, bir aradayken olağanüstü bir görevi başarırlar. K vitamini eksik olduğunda veya antihemofili faktörü bulunmadığında, eksik parçası olan bir makine nasıl çalışmazsa, kanın pıhtılaşma sistemi de görev yapamayacaktır. Her detay birbiriyle uyum içindedir ve doğru

noktalarda keşişip düzenli biçimde sıralanırlar. Oluşturdukları üstün yapı, belirli bir hedefe yönelik hareket etmelerini sağlar.

Hücre içindeki taşıma sistemi ise, malzemelerin bir yerden diğerine taşınmasını sağlayan komplike bir sistemdir. Bunun için paketler işaretlenmeli, varılacak yer iyi hesaplanarak buna uygun plan çizilmelidir.

Behe'ye göre, "sadece bazı biyokimyevî sistemlerin tasarlanarak yaratılmış olduğu" sonucuna varmak, "tüm alt hücre sistemlerinin de açıkça tasarlandığı" anlamına gelir. Yani bütün sistemler tasarlanmıştır, ama bu plânın varlığını ispatlamak zor olabilir. İplikçiklerdeki yaratılışı keşfetmek belki kolaydır, ama başka bir sistemdeki tasarım belki ayırt etmesi güç olabilir⁸⁵.

Akıllı Tasarım Teorisi'nin kazandırdıkları

Behe, Akıllı Tasarım'ın kabulünün diğer bilim dallarının da önünü açacağını, şimdiye kadar pek çok konuda sessiz kalmış bilimin tekrar konuşmaya başlayacağını, her soruya açık ve net cevap vereceğini ileri sürer:

*"Şüphesiz bu konuyla daha fazla bilim adamı ilgilenmeye başladıkça daha ilgi çekici çalışmalar yapılacaktır. Kesin sonuçlar gerektiren sorulara karşı sessiz kalmış bilim, 'akıllı tasarım' sayesinde tekrar konuşmaya başlayacak ve her soruya açık ve net cevaplar verecektir. Akıllı tasarımın keşfiyle hareketlenen entelektüel rekabet ve tartışmalar, profesyonel anlamda bilimsel literatüre daha kesin analiz yapma imkânı verecek ve yine kesin deliller ortaya konacaktır. Teorinin ışıldattığı deneye bağlı gelişmeler sayesinde yeni hipotezler geliştirilebilecektir. Yıllardır ölü kalmış bilimsel çalışmalar, Akıllı Tasarım Teorisi sayesinde tekrar hayat bulacaktır"*⁸⁶.

⁸⁵ Behe a.g.e.s. 207.

⁸⁶ Behe, a.g.e.s. 229-230.

Yaratılış ve evrim görüşünün karşılaştırılması

Evrincilerin ortak görüşü, “bitki ve hayvan bütün canlıların tek kaynaktan silsile hâlinde, tesadüflerin eseri olarak ve bir mücadele sonunda hâsıl oldukları” şeklindedir. Başka bir ifadeyle, kâinattaki bütün var oluşlar ve değişimler tesadüflerin sonucu meydana gelir. Hiçbir iradenin bu olaya müdahalesi söz konusu değildir.

Şekil 9’da evrim ve yaratılış modelleri kıyaslanmaktadır.

Evrimde tesadüf esastır ve canlı varlıklar tek temel tipin ürünüdür. Bütün değişimler kendiliğinden ya da tabiatın bir ürünü olup, tamamen tesadüfidir. Bu değişim ve başkalaşmada bir plân ve program söz konusu değildir.

Yaratılışçı yaklaşımda ise, her canlı grubu ayrı bir temel tiptir ve değişiklikler ancak bu temel tipler içerisinde olmaktadır.

Varlıkların ortaya çıkması, hayatiyetlerinin devamı ve değişimleri tamamıyla Allah’ın ilim ve iradesi altında, şuurlu ve plânlı olarak belirli bir hedefe yöneltmiş şekilde cereyan eder.

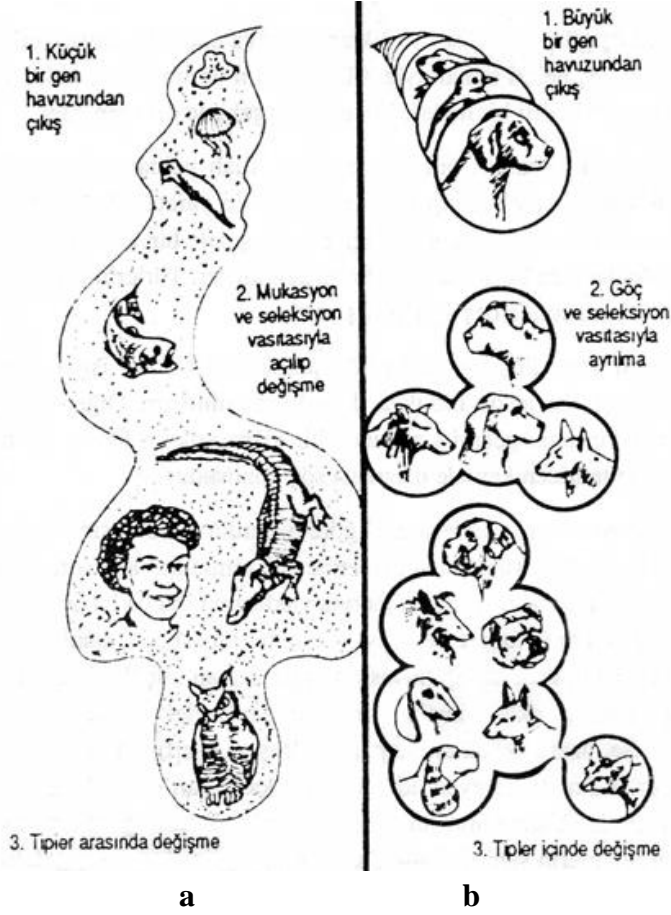
Değişimin boyutları önemli değildir. Allah yoktan var ettiği gibi, bir türden yeni bir türü değiştirmek suretiyle de yaratabilir. Ancak “tür” denilince neyin anlaşılması gerektiği de tartışmalı bir konudur. Bu hususta biyologlar tam bir görüş birliğinde değildirler.

İnsanın var edilişi, yaratılış görüşünde ayrı bir yer işgal eder. İnsanın yaratılışı Kur’an’da oldukça detaylı anlatılmıştır. Diğer canlıların evveliyatı ile insanın geçmişi arasında bir alaka yoktur. Onun, kendi yaratılışı içinde tedricen kemale ulaşması söz konusudur.

Tahrif edilmemiş dinin asıl görevi, ferdin yaratıcısını tanımasını ve onun emri dairesinde hareket etmesini temindir. Kâinatta cereyan eden kanun ve nizamların işleyiş tarzına yaklaşım tarzı da bu açıdandır ve sadece Yaratıcı’nın kudret ve kuvvetinin bilinmesi için bunları nazara verir. Onun içindir ki, bu tip hususları çoğu zaman küçük bir işaret veya gizli bir remizle akla havale eder.

Peygamberler eliyle gönderilen mu’cizeler ise, bazı hakikatlere kapı açarlar. Beşeri araştırma ve incelemeye teşvik eder. Kâinatta cereyan eden umumi kanunlar, dakik hikmetler ve ince sanatlarla

Yaratıcı'nın bilinmesi istenir. Bütün görünen ve görünmeyen âlemlerin sahibinin O olduğu nazara verilir. Atomdan galaksilere kadar her şeyin O'nun tasarrufunda, idare ve hâkimiyetinde olduğu belirtilir.

Şekil 9. Evrim ve yaratılış görüşlerinin kıyaslanması.a) Evrim görüşü, b) Yaratılış görüşü.

Bu şekildeki bir telakki, incelemeye ve araştırmaya ket vurmaz, bilakis ona teşvik eder. Zira mevcut varlıkların ve bu varlıklar

arasındaki kanunların, nihayetsiz ilim, irade, kudret, hikmet ve sanatın ürünü olduğunu bilerek bu mevcudat arasındaki gizli sırları araştırmak, bütün bunların gayesi ve şüursuz bir tesadüf rüzgârının eseri telakkisiyle araştırmaktan çok daha makul ve mantıkidir. Selimiye’yi Sinan’ın eseri bilerek incelemek, bu eserin bir tesadüf ve tabiat ürünü olduğunu kabul ederek incelemekten çok daha akla uygundur.

Antropolog Walker, Evrim görüşünün savunulmasını, bu görüşün bir yaratıcıyı reddetmesine bağlar ve şunu belirtir:

“Birçok bilim adamı ve teknoloji uzmanının Darwin görüşünü savunmalarının tek sebebi, bu teorinin bir yaratıcının varlığını reddetmesinde aranmalıdır”⁸⁷.

Evrım görüşü, bütün varlıkların ortaya çıkışını tesadüflerle açıklamaktadır. Pierre Grassé de, “tesadüf” kavramının bir ilah hâline getirildiğinden şikâyet eder ve şöyle der:

“‘Tesadüf’ kavramı, ateizm görüntüsü altında, kendisine tapınılan bir ilah hâline gelmiştir”⁸⁸.

Evrım görüşü, bütün varlıkların plânsız ve programsız şekilde rastlantılar sonunda ya da tesadüflerin ürünü olarak ortaya çıktığını; yaratılışlar ise, proton ve nötrondan galaksilere kadar her şeyin şuurlu, plânlı, hikmetli ve gayeli yaratıldığını belirtir. İşte, evrim görüşüyle dinlerin çatıştığı nokta budur.

Bir başka ifadeyle, yaratılışçılarla evrimciler arasındaki fark, ilmî metotlarla elde edilen verilerin yorumlanmasındadır. Materyal, her ikisinde de kâinat içindeki varlıklardır. İnceleme metotları genelde birbirine benzerdir. Ancak yorum farklıdır.

Bu iki görüş arasındaki farklılığın derecesi nedir? Yani her husustaki yorumlar mutlaka bir başkalık mı arz etmektedir?

Yaratılışı kabul, bir yaratıcıyı kabulü netice verir. Eşya arasındaki kanunların koyucusu ve varlıkların yaratılışlarıyla birlikte, hâlihazır

⁸⁷ Walker, M. Quadrant. Ekim, 1982, s. 44.

⁸⁸ Grassé, P. P. Evolution of Living Organisms. Academic Press, New York, 1977, s.107

durumda hayatîyetlerinin devamının da sağlayıcısı olarak, nihayetsiz kudret ve ilim sahibini gerekli görür.

Evrîm görüşü ise, ilim platformundan çıkarılarak “uluhiyet” fikrini yıkmaya ve inkâr etmeye, kâinattaki etkili tek gücün “tesadüf, şuursuz sebepler ve tabiat” olduğunu ispat etmeye çalışan kasıtlı ve art niyetli davranışlara alet edilmektedir.

Özellikle insanın kökeni hususunda dinî kaynakların detaylı bilgiler vermesi, Evrîm görüşünün de insanın evveliyatını maymun veya daha aşağı yapılı bir hayvana bağlaması, tenkit ve itirazları bu konu üzerinde yoğunlaştırmıştır.

Genetik, paleontoloji, embriyoloji, istatistik ve biyokimya gibi bilim dallarının ortaya koyduğu yeni verilerin ışığında kâinatın ve insanın yaratılışıyla alakalı sorulara verilmeye çalışılan cevaplar devamlı olarak değişmekte ve zamanla gerçeğe daha fazla yaklaşmaktadır. Bunda bilgi birikiminin yanında, konuyla ilgilenenlerin ideolojik saplantıdan, peşin hükümlerden ve acele yorum yapma arzularından büyük oranda kaçınmalarının rolü fazladır.

Bu konudaki tartışmaların tamamen ortadan kalkacağını beklemek de çok büyük iyimserlik olur. Esas olan, farklı görüş ve düşüncelere saygılı olmak ve onlara karşı tolerans göstermektir.

Zaten ilmin de metodu budur.